

MODIFICAT
prin Decizia Consiliului Național de
Coordonare a Dezvoltării Regionale
nr. 26/20 din 17 noiembrie 2020

MANUALUL OPERAȚIONAL
privind modul de utilizare a mijloacelor
Fondului Național pentru Dezvoltare Regională

CUPRINS

Abrevieri și acronime	3
Definiții / Glosar de termeni	4
1. Cadrul general al Fondului Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR)	7
1.1 Context.....	7
1.2 Obiectivele politicii de dezvoltare regională	8
1.3 Obiectivele și principiile alocării resurselor din FNDR	8
1.4 Managementul FNDR.....	9
1.5 Instituțiile cheie și rolul lor în administrarea FNDR	12
1.6 Documentele de programare	13
2. Modalitatea alocării resurselor Fondului național pentru dezvoltare regională	14
2.1 Programe și domenii de intervenție finanțate din FNDR	14
2.2 Tipul de Apeluri de Proiecte	19
2.3 Etapele organizării Concursului de propuneri de proiecte finanțate din FNDR.....	19
2.4 Alocările financiare în cadrul proiectelor finanțate din FNDR	19
2.5 Alocarea resurselor FNDR pentru cheltuieli pentru organizarea și funcționarea ADR	20
3. Cadru de implementare	21
3.1 Etapele finanțării proiectelor de dezvoltare regională din FNDR	21
3.2 Desfășurarea achizițiilor în cadrul proiectelor de dezvoltare regională	21
3.3 Managementul financiar și procesele de audit.....	22
3.4 Monitorizarea și evaluarea proiectelor finanțate din FNDR.....	23
ANEXE:	
1. Regulamentul de desfășurare a Apelului competitiv de selectare a proiectelor pentru finanțare din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională.....	24
2. Regulamentul de desfășurare a Apelului pe listă pentru selectarea proiectelor finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională.....	42
3. Regulamentul Comisiei Interministeriale de evaluare a proiectelor de dezvoltare regională.....	67
4. Dosarul de aplicare în cadrul Concursului de propuneri de proiecte.....	71
5. Grilele de evaluare a propunerilor de proiecte.....	95
6. Contractul de finanțare a proiectului.....	103

Abrevieri și acronime

AAS	Aprovizionare cu Apă și Sanitație
ADR	Agenția de dezvoltare regională
AE	Agent economic
APL	Administrația Publică Locală
CBTM	Cadrul Bugetar pe Termen Mediu
CNCDR	Consiliul național de coordonare a dezvoltării regionale
CRD	Consiliul regional pentru dezvoltare
DR	Dezvoltarea Regională
DUP	Documentul unic de program
FNDR	Fondul național pentru dezvoltare regională
MADRM	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
ONG	Organizație non-guvernamentală
POR	Programul operațional regional
PRS	Planul Regional Sectorial
RD	Regiunea de dezvoltare
SNDR	Strategia națională de dezvoltare regională

Definiții / Glosar de termeni

Termenul	Explicația termenului utilizat
Apel Competitiv	Proces de selectare a proiectelor conform domeniilor de intervenție, având ca bază un proces competitiv, unde aplicanții eligibili pot solicita finanțare pentru proiecte care au acumulat cel mai mare punctaj în cadrul Apelului și corespund criteriilor generale de eligibilitate.
Apel pe Listă	Proces de selectare a proiectelor prioritare de dezvoltare regională, în baza documentelor naționale de politici sectoriale, în conformitate cu un set de criterii specifice Apelului.
Aplicant	Persoană juridică ce corespunde criteriilor de eligibilitate și care solicită finanțare din FNDR, prin depunerea unei Cereri de finanțare.
Beneficiar final	Entitate de drept public în a cărei proprietate vor fi transmise costurile investiționale în rezultatul implementării proiectelor de dezvoltare regională.
Cerere de finanțare	Formularul completat de către Aplicant, pentru fiecare proiect individual, în vederea obținerii finanțării din FNDR pentru proiectul respectiv. În cerere se descrie detaliat proiectul, se argumentează necesitatea implementării lui, sunt indicate activitățile, rezultatele, efectul și impactul proiectului, precum și alte documente solicitate.
Costuri eligibile	Cheltuieli care pot fi finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională. Pentru a fi eligibile pentru finanțare, toate cheltuielile trebuie să facă parte din categoriile de cheltuieli menționate în Regulament, să corespundă domeniilor de intervenție și să fie direct legate de obiectivele și rezultatele proiectelor propuse spre finanțare.
Costuri neeligibile	Cheltuieli care nu pot fi finanțate din FNDR.
Dezvoltare urbană	Componentă a dezvoltării regionale care are în centrul său orașul / zona urbană funcțională, evidențiind aspecte sectoriale ale locuirii, ale terenurilor urbane, dezvoltării economice, îmbunătățirii serviciilor publice, protecției mediului etc.
Durata proiectului	Perioada de derulare în care este finanțată activitatea propusă.
Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR)	Linie de buget, principala sursă de finanțare a programelor și proiectelor orientate spre dezvoltarea regională. Se constituie din alocațiile anuale de la bugetul de stat. Fondul se află în gestiunea autorității de implementare a politicii de dezvoltare regională, care efectuează alocarea mijloacelor lui, cu aprobarea prealabilă a Consiliului Național (<i>Legea nr. 438-XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova</i>).
Impact	Efectul în ansamblu al beneficiilor aduse de un anumit proiect, asupra unui număr de persoane ori teritorii.
Indicator	Unitate de măsurare a nivelului de atingere/realizare a unui obiectiv, rezultat sau produs.
Notă conceptuală	Formularul completat de către aplicant, în care se descrie succint scopul și obiectivele, activitățile și investiție de resurse pe o perioadă determinată, menite să răspundă unei nevoi reale și să conducă la realizarea unui obiectiv precis.

Obiectiv general	O schimbare de impact (pe termen mediu sau lung) la care contribuie un proiect în domeniul dezvoltării (regionale) la nivel național, sectorial sau regional (se face legătura cu contextul de politici/strategii naționale, sectoriale și/sau regionale). Obiectivul unui proiect poate să fie general sau specific.
Obiectiv specific	Domeniu major de intervenție dintr-un program strategic, care cuprinde un grup de operațiuni legate între ele și având obiective specifice măsurabile
Partener	Entitățile asociate prin Declarații de Parteneriat, ce participă la elaborarea și implementarea proiectului, iar costurile pe care le implică sunt eligibile în același mod în care sunt eligibile costurile solicitantului. În consecință, partenerii aplicanților trebuie să îndeplinească aceleași criterii de eligibilitate ca și solicitanții
Parteneriat	Acord care asociază parteneri sociali, economici etc; un grup/ o societate formală sau neformală, prin care două sau mai multe părți decid să acționeze împreună pentru atingerea unui scop comun.
Pol de creștere	Localitate urbană care se remarcă prin concentrarea populației, a activităților economice, sociale și culturale, cu caracter polarizator din punct de vedere socioeconomic regional și care stimulează dezvoltarea localităților învecinate. Un pol de creștere concentrează o populație numeroasă într-un context teritorial dat, este ușor accesibil, beneficiază de o infrastructură fizică și locativă bine dezvoltată, oferă o gamă diversificată de servicii publice și private și polarizează economic zona în care este amplasat, găzduind companii din diferite domenii și generând locuri de muncă.
Produs	Bun material sau imaterial rezultat dintr-un proces de muncă (activitate, acțiune); totalitatea obiectelor sau a bunurilor obținute în acest proces, care va duce spre realizarea unui rezultat.
Program operațional regional	Document de politici pe termen mediu elaborat la nivel regional
Proiect	Proiectul reprezintă o serie de activități și o investiție de resurse pe o perioadă determinată, menite să răspundă unei nevoi reale și să conducă la realizarea unui obiectiv precis.
Proiect tehnic / Documentația tehnică	Set de documente întocmit în baza unei teme date și care cuprinde calculele tehnico-economice, desenele, instrucțiunile etc., necesare pentru executarea unei construcții, a unui sistem tehnic, a unei întreprinderi etc., făcând obiectul unei investiții.
Regulament de desfășurare a concursului proiectelor de DR	Document de informare tehnică a potențialilor beneficiari ai Fondului Național pentru Dezvoltare Regională, suport informativ complex pentru întocmirea Cererii de Finanțare conform cerințelor specifice ale FNDR. Include un set de reguli detaliate pentru întocmirea și depunerea Cererii de Finanțare.
Revitalizare urbană	proces de eliminare dintr-o stare de criză a zonelor urbane degradate, desfășurat în mod complex, prin acțiuni integrate teritorial și desfășurate de către administrațiile locale prin parteneriate locale, regionale, naționale eficiente în baza unui program de revitalizare.

Rezultat	Un beneficiu sau o schimbare directă/tangibilă care este atinsă în urma livrării unor produse și realizării/implementării activităților prin utilizarea unor resurse financiare și umane. Acestea sunt în mare parte în sfera de influență/control a managementului proiectului.
Risc	Un factor cheie în afara controlului direct al managementului proiectului care ar putea avea un impact negativ asupra implementării proiectului. Riscurile pot fi: intern și extern, politic, organizațional, financiar, operațional, etc.

1. Cadrul general al Fondului Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR)

Acest Manual Operațional oferă informații despre cadrul general al Fondului Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR), modul de utilizare a mijloacelor financiare ale Fondului, precum și organizarea procesului de aplicare pentru finanțare din Fond.

1.1 Context

Politica de dezvoltare regională reprezintă una dintre prioritățile de dezvoltare ale Guvernului Republicii Moldova. Aceasta a fost formulată în conformitate cu normele și practicile Uniunii Europene, precum și cu tendințele de dezvoltare și practicile naționale.

Cadrul de reglementare a implementării politicii de dezvoltare regională este stabilit prin Legea privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, nr. 438-XVI din 28.12.2006 (Monitorul Oficial nr.21-24/68 din 16.02.2007). Legea definește noțiunile de bază din domeniul dezvoltării regionale, stabilește obiectivele, principiile și cadrul instituțional și delimitează spațiul geografic al țării în șase regiuni de dezvoltare: Nord, Centru, Sud, UTA Găgăuzia, municipiul Chișinău și Transnistria.

Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (în continuare, FNDR) este constituit în conformitate cu prevederile Legii Nr. 438 din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova. FNDR reprezintă instrumentul principal de finanțare a programelor și proiectelor orientate spre atingerea obiectivelor politicii de dezvoltare regională. Programele și proiectele selectate sunt aprobate de către Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR), ulterior fiind incluse în Documentul Unic de Program (DUP) aprobat de către Guvern.

Fondul este gestionat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM), care coordonează alocarea mijloacelor acestuia, cu aprobarea prealabilă a CNCDR, în modul stabilit de *Regulamentul de formare și utilizare a mijloacelor Fondului*¹, precum și de alte acte normative. Mijloacele Fondului sunt gestionate prin cont trezorerial deschis în modul stabilit de către MADRM la Trezoreria de Stat.

Strategia Națională de Dezvoltare Regională definește obiectivele pe termen mediu ce sunt transpuse în domeniile de intervenție ce urmează a fi finanțate din FNDR și din alte surse. Concomitent, politica de dezvoltare regională definită prin Noul concept (paradigmă) de dezvoltare regională², definește un cadru complex, ce vizează intensificarea eforturilor menite să asigure o dezvoltare echilibrată în regiuni și integrează principiile de competitivitate teritorială.

Experiența din ultimii zece ani de implementare a politicii de dezvoltare regională, precum și a programelor și proiectelor aferente, a impus o schimbare a conceptului de dezvoltare regională.

Având ca bază noul Concept al politicii de dezvoltare regională, domeniile de intervenție au fost organizate în Programe de Finanțare.

În cadrul fiecărui Program sunt organizate atât Apeluri competitive cât și Apeluri pe listă pentru selectarea proiectelor de dezvoltare regională. Condițiile de înaintare, selectare și aprobare a proiectelor finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR), specifice fiecărui Apel de propuneri de proiecte sunt descrise detaliat în Regulamentele de desfășurare a concursului de selectare a proiectelor, cu detalierea fiecărui Program în parte.

---

¹ Anexa nr.4 la HG 127 din 08.02.2008

² <http://madr.gov.md/ro/content/noul-concept-paradigm%C4%83-dezvolt%C4%83rii-regionale>

Un proiect de dezvoltare regională reprezintă un set determinat de activități și acțiuni promovate spre a fi realizate în baza documentelor de planificare strategică la nivel național ori/și regional sau local, care contribuie la stimularea competitivității regiunii, diminuarea disparităților intra și inter regionale, asigură coeziunea socială și sînt aprobate spre implementare de Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale.

Proiectele de dezvoltare regională pot fi cu impact regional, în cazul în care acestea acționează în două sau mai multe unități teritorial-administrative sau pot fi cu „impact local”, acționând la nivelul unei localități de nivelul orașului ori municipiului, dar impactul implementării lor se răsfrînge asupra regiunii de dezvoltare.

Acest Manual Operațional oferă informații despre modul de utilizare a mijloacelor financiare a FNDR, precum și despre posibilitățile și modalitățile de utilizare a lui. Manualul este structurat în 3 compartimente principale care vizează: 1. Cadrul general al FNDR; 2. Modalitatea alocării resurselor FNDR; 3. Cadrul de implementare.

1.2 Obiectivele politicii de dezvoltare regională

Politica de dezvoltare regională reprezintă ansamblul instrumentelor și măsurilor pe care autoritățile administrației publice centrale și locale le aplică într-o regiune de dezvoltare pentru asigurarea creșterii competitivității și dezvoltării durabile.

Obiectivul general (OG) al politicii de dezvoltare regională urmărește **creșterea competitivității și dezvoltării durabile a fiecărei regiuni, ajustarea disparităților și creșterea calității vieții cetățenilor.**

Obiectivele specifice(OS) ale politicii de dezvoltare regionale urmăresc:

OS 1. Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă a regiunilor;

OS 2. Sporirea coeziunii teritoriale și prevenirea excluziunii;

OS 3. Asigurarea condițiilor instituționale și legale pentru implementarea unei guvernante colective, care implică nivelul național, regional și local în parteneriat cu sectorul privat și asociativ.

1.3 Obiectivele și principiile alocării resurselor din FNDR

Alocarea resurselor FNDR este orientată spre realizarea obiectivelor politicii de dezvoltare regională a cărei scop este creșterea competitivității și dezvoltării durabile a fiecărei regiuni, ajustarea disparităților și creșterea calității vieții cetățenilor.

Acest scop va fi atins prin realizarea și finanțarea programelor și proiectelor și care vor asigura:

- a) creșterea competitivității și ocupării forței de muncă în regiuni;
- b) sporirea coeziunii teritoriale și prevenirea excluziunii;
- c) asigurarea condițiilor instituționale și legale pentru implementarea unei guvernante colective, care implică nivelul național, regional și local în parteneriat cu sectorul privat și asociativ.

În același timp intervențiile finanțate din FNDR urmăresc:

- consolidarea oportunităților financiare, instituționale și umane pentru dezvoltarea social-economică a regiunilor;
- susținerea activității autorităților administrației publice locale și a colectivităților locale orientate spre dezvoltarea social-economică a localităților;
- implicarea autorităților publice locale, a colectivităților în programele naționale, de sector, regionale de dezvoltare.

Având în vedere modalitatea de desfășurare a concursurilor de proiecte de dezvoltare regională, precum și implementarea acestor programe și proiecte cu sprijinul Agențiilor de Dezvoltare Regională (ADR),

FNDR prevede și alocarea mijloacelor necesare pentru organizarea și funcționarea ADR în conformitate cu cadrul legal în vigoare.

Principiile de bază ale utilizării FNDR, determinate în conformitate cu Regulamentul FNDR, sunt următoarele:

- Eficiența* - buna utilizare a resurselor naturale, umane, financiare și a celor de producție pe întreg teritoriul Republicii Moldova;
- Concentrarea* - concentrarea resurselor în programe și proiecte regionale cu potențial de dezvoltare durabilă a regiunilor;
- Echitatea* - drepturi egale de acces la valorile economice, sociale și culturale pentru toți cetățenii Republicii Moldova, indiferent de locul lor de trai;
- Durabilitatea* - caracterul viabil din punct de vedere tehnic, financiar și instituțional al măsurilor luate, al programelor și proiectelor de dezvoltare regională;
- Planificarea* - elaborarea și efectuarea, în concordanță cu *Strategia națională de dezvoltare a RM* și cu *Strategia națională de dezvoltare regională*, a măsurilor, programelor și proiectelor de dezvoltare regională, care au obiective bine formulate, priorități și mecanisme clar definite;
- Coordonarea* - punerea de acord, atât la nivel național cât și la nivel regional, a măsurilor și obiectivelor pentru susținerea dezvoltării regionale;
- Parteneriatul* - cooperarea autorităților publice centrale și locale, a sectorului public și privat, a societății civile în activitățile de planificare, de elaborare și de implementare a strategiilor privind susținerea dezvoltării regionale;
- Transparența* - furnizarea de informații complete, accesibile publicului privind alocarea, distribuirea și utilizarea mijloacelor pentru realizarea strategiilor, programelor și proiectelor de dezvoltare regională.

Detaliile cu privire la activitățile specifice și modalitatea de finanțare pe fiecare dintre Programele de Finanțare este inclusă în compartimentul 2.

1.4 Managementul FNDR

Volumul FNDR se aprobă prin legea anuală a bugetului de stat³, iar finanțarea proiectelor de dezvoltare regională prin intermediul ADR este efectuată prin trezoreria de stat.

Mijloacele financiare primite de la bugetele componente ale bugetului public național de către Agențiile de Dezvoltare Regională se gestionează prin Contul Unic Trezorerial al Ministerului Finanțelor, iar operațiunile financiare de executare a proiectelor de investiții cu finanțare din contul partenerilor de dezvoltare regională sunt derulate de ADR din regiunea respectivă prin intermediul băncilor comerciale.

În acest sens, ADR-urile dețin conturi separate în conturile trezoreriei pentru a recepționa fondurile respective. Pentru supravegherea fondurilor primite din afara sistemului bugetar, donatorii pot organiza și finanța auditul extern, independent.

Pentru a gestiona efectiv și transparent resursele Fondului vor fi respectate următoarele rigori:

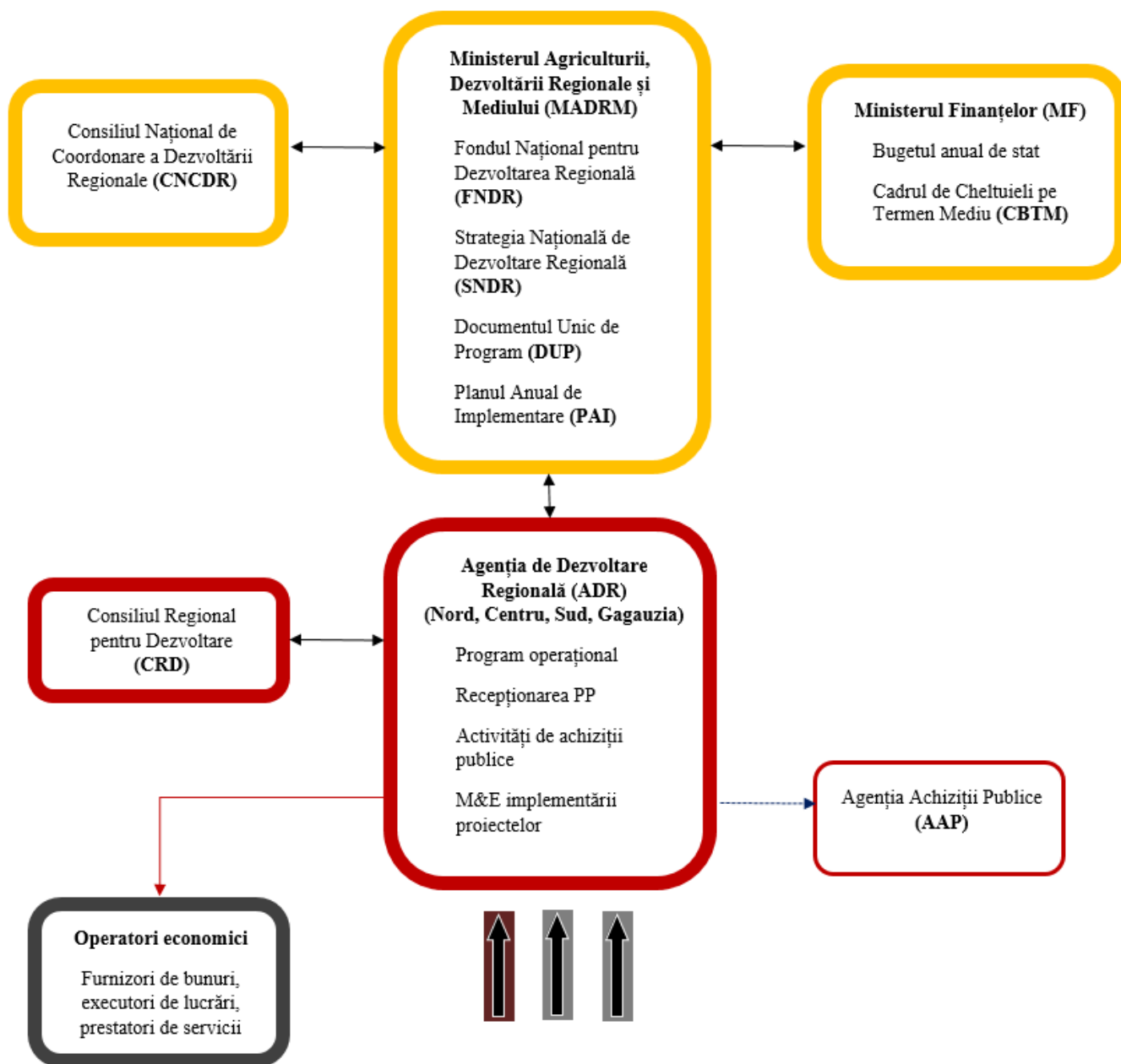
---

³ În conformitate cu prevederile Legii nr. 438 privind politica de dezvoltare regională.

- ADR-urile vor oferi MADRM informații detaliate privind veniturile și cheltuielile suportate în fiecare lună, acestea din urmă incluzând: salariile, fondurile de implementare a proiectelor, alte cheltuieli operaționale ce vor acoperi întreaga finanțare necesară pentru anul următor.
- ADR-urile vor respecta aceleași norme și proceduri în raportarea financiar-contabilă, iar procesele referitoare la contabilitate și audit vor fi identice pentru toate Agențiile.
- Va fi desfășurat auditul intern în cadrul MADRM, pentru ca această instituție să poată supraveghea eficient modul de alocare a mijloacelor financiare în cadrul proiectelor implementare de către ADR-uri.
- Se va prevedea în contractele de finanțare a proiectelor, clauza recuperării investițiilor în cazul utilizării contrar destinației a bunurilor materiale create/îmbunătățite ca urmare a implementării programelor și proiectelor de dezvoltare regională.

MADRM va asigura funcționarea mecanismelor, a proceselor de monitorizare și de evaluare, iar Curtea de Conturi va efectua auditul extern, conform prevederilor legislației în vigoare.

Figura 1. Schema de management a FNDR

Prezentarea propunerilor de proiect

Entități de drept public, Agenții de dezvoltare regională, Agenți economici, Organizații Non-Comerciale

Note:

- ↔ Circuitul informației și aprobării
- Circuitul resurselor financiare
- Aprobarea procedurilor de achiziții publice

1.5 Instituțiile cheie și rolul lor în administrarea FNDR

Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR) este o structură funcțională, de competență generală, fără personalitate juridică, constituită în scopul aprobării, promovării realizării, la nivel național, a obiectivelor politicii de dezvoltare regională.

Atribuțiile Consiliului Național în procesul de management al FNDR, includ :

- a) aprobarea Documentului unic de program;
- b) aprobarea finanțării din Fondul național pentru dezvoltare regională;
- c) aprobarea planului anual de implementare, corespunzător mijloacelor financiare disponibile;
- d) contribuirea la atragerea de mijloace financiare suplimentare pentru implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională, a Documentului unic de program.

Rolul CNCDR în administrarea fondului constă în aprobarea alocării sau realocării resurselor financiare, monitorizarea permanentă asupra utilizării corecte a mijloacelor financiare precum și realizării obiectivelor prevăzute în Documentul unic de program.

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM) este responsabil de implementarea politicii de dezvoltare regională în Republica Moldova. Conform articolului 4 al Legii privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, MADRM *elaborează, monitorizează și evaluează implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională.*

Atribuțiile MADRM în procesul de management al FNDR, includ:

- a) Gestionează FNDR.

MADRM face propuneri CNCDR cu privire la alocările în Fond din resursele statului. MADRM gestionează *Fondul* în conformitate cu legislația și cu prezentul Manual.

MADRM are competența de a redistribui mijloacele financiare în cadrul unui proiect, în limita bugetului alocat. Redistribuirea mijloacelor financiare în cadrul proiectului va fi efectuat de către un Grup de lucru instituit prin ordinul ministrului.

MADRM elaborează propuneri în ceea ce privește prioritățile de investiții pentru dezvoltarea regională pentru a fi incluse în CBTM.

- b) Elaborează, în baza programelor operaționale regionale și proiectelor și programelor prioritare, *Documentul unic de program* și îl prezintă CNCDR, care aprobă planul anual de implementare.
- c) Reglementează metodologic procesul de elaborare a programelor operaționale regionale.
- d) Elaborează criteriile specifice domeniilor de intervenție ale politicii de dezvoltare regională, monitorizează indicatorii aferenți fiecărui domeniu de intervenție și înaintează CNCDR propuneri de intervenție.
- e) Evaluează procesul de implementare a programelor și proiectelor de dezvoltare regională.
- f) Propune mecanismul de finanțare a dezvoltării regionale.
- g) Atrage mijloace financiare suplimentare pentru implementarea *Strategiei naționale de dezvoltare regională.*

MADRM coordonează procesele ce țin de:

- *crearea și dezvoltarea* mecanismelor de elaborare a programelor operaționale;

- *identificarea* necesităților și a activităților primordiale ce urmează a fi finanțate din fondurile financiare publice;
- *monitorizarea* implementării proiectelor prin intermediul ADR-urilor;
- *evaluarea* rezultatelor;
- *oferirea* sprijinului tuturor participanților implicați în procesul de dezvoltare regională, și, în particular celor dezavantajați.

În același timp, tot în atribuțiile MADRM sunt incluse:

- Raportarea către CNCDR și către Guvern cu privire la utilizarea resurselor FNDR;
- Aprobarea devizului de cheltuieli pentru organizarea și funcționarea ADR.

Consiliul Regional pentru Dezvoltare (CRD) este o structură deliberativă fără personalitate juridică creată la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare pentru promovarea și coordonarea implementării programelor de dezvoltare la nivel regional.

CRD activează conform unui regulament elaborat și aprobat în baza Regulamentului-cadru adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 127 din 8 februarie 2008.

Agencia de Dezvoltare Regională (ADR) este o instituție publică constituită de Guvern, a cărui fondator este autoritatea de realizare a politicii de dezvoltare regională, creată pentru implementarea politicii de dezvoltare regională la nivelul regiunii de dezvoltare.

În scopul dezvoltării unor sisteme robuste de management financiar, ADR-urile, în conformitate cu articolul 8 al Legii nr. 438 din 28 decembrie 2006 privind dezvoltarea regională, gestionează, procesele de achiziții, de plăți și de contabilitate pentru toate tranzacțiile.

Finanțarea programelor și a proiectelor, precum și cheltuielile pentru constituirea și funcționarea ADR sunt în conformitate cu devizele de cheltuieli coordonate cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și aprobate de CNCDR.

Evidența contabilă a tuturor tranzacțiilor, inclusiv a plăților efectuate de FNDR, este o obligație a ADR. Această evidență va sta la baza întocmirii *Rapoartelor Financiare* ale ADR.

1.6 Documentele de programare

Tabelul 1: Documente-cheie de planificare strategică a dezvoltării regionale

Denumirea document	Definiție	Perioada	Cine elaborează	Cine aprobă	Aria de acoperire
Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR)	Principalul document de planificare a dezvoltării regionale care reflectă politica națională în domeniu și introduce mecanismele naționale ale acestei dezvoltări	7 ani	MADRM	Guvern	Națională
Documentul Unic de Program (DUP)	Document de politici elaborat pe termen mediu pentru implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională	3 ani	MADRM	Guvern	Națională
Programul Operațional Regional (POR)	Program de implementare a strategiei de dezvoltare regională, care conține programele, proiectele și activitățile prioritare	3 ani	ADR	CRD	Regională
Planul Anual de Implementare (PAI)	Document de planificare anuală a procesului de implementare a Strategiei Naționale de Dezvoltare	1 an	MADRM	CNCDR	Națională

	Regională (acesta include primul an al DUP)				
--	---	--	--	--	--

Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR), este principalul document de planificare a dezvoltării regionale, reflectând politica națională în acest domeniu. Documentul respectiv este elaborat de MADRM, avizat de Consiliul Național și aprobat de Guvern. Strategia Națională de Dezvoltare Regională este elaborată în concordanță cu alte strategii, programe, care vizează dezvoltarea economică și socială a țării.

Documentul Unic de Program (DUP) este un document guvernamental, elaborat în baza programelor operaționale regionale având ca obiectiv promovarea / implementarea politicii de dezvoltare regională.

DUP este un document-sinteză, a programelor operaționale regionale și include programele / proiectele prioritare de dezvoltare regională, selectate în baza Regulamentelor aprobate de CNCDR, care urmează a fi implementate în următorii 3 ani. *Documentul unic de program* este aprobat de Guvern.

FNDR se constituie din alocații anuale de la bugetul de stat, precum și din alte surse, conform legislației în vigoare. MADRM, în baza DUP, face propuneri cu privire la prioritățile de investiții pentru dezvoltarea regională. Acestea urmează a fi incluse în *Cadrul Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) pentru a fi adoptate* în Legea Bugetului pentru anul în cauză.

Planul Anual de Implementare (PAI) este un document de planificare anuală a procesului de implementare a *Strategiei naționale de dezvoltare regională și de planificare a alocării financiare din FNDR*.

Programul Operațional Regional (POR) conține programe, proiecte și activități prioritare la nivelul regiunilor de dezvoltare, aprobate de CRD și urmărește atingerea obiectivelor politicii de dezvoltare regională.

ADR elaborează POR pe un termen de 3 ani. Acest proces se desfășoară în baza SNDR care este elaborată de MADRM, avizată de CNCDR și aprobată prin hotărâre de Guvern.

DUP este remis Consiliului Național și Guvernului pentru a fi aprobat. Ulterior, din DUP se desprinde Planul Anual de Implementare (PAI), care urmează a fi finanțat de Fond. CRD și MADRM vor supraveghea Performanța de implementare a ADR.

Odată cu aprobarea DUP, Ministerul trebuie să asigure mobilizarea resurselor necesare și funcționarea sistemelor de implementare.

2. Modalitatea alocării resurselor Fondului național pentru dezvoltare regională

2.1 Programe și domenii de intervenție finanțate din FNDR

Oportunitățile deschise de Acordul de asociere cu UE și percepția publică față de procesul de dezvoltare regională, precum și alți factori, constată existența premiselor necesare pentru promovarea mecanismelor de implementare a politicii de dezvoltare regională în Republica Moldova la un nivel calitativ nou.

Având ca bază noul Concept al politicii de dezvoltare regională, domeniile investiționale de intervenție au fost organizate în 3 Programe de Finanțare: **Programul 1** „Competitivitate”; **Programul 2** „Dezvoltare Urbană” și **Programul 3** „Infrastructură Regională”.

Realizarea în practică a programelor respectivă se va efectua prin implementarea proiectelor de dezvoltare regională care vor fi selectate în cadrul Concursurilor de propuneri de proiecte.

Proiectele de dezvoltare regională, implementate cu suportul financiar al partenerilor/donatorilor externi, în cadrul cărora Guvernul Republicii Moldova și-a asumat angajamentul de a avea o contribuție financiară, vor fi propuse pentru introducere în Documentul Unic de Program prin decizia Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale, fără necesitatea de participarea acestora în cadrul Concursului de propuneri de proiecte.

Scopul Concursului propunerilor de proiecte este stimularea inițiativelor care contribuie la implementarea politicii de dezvoltare regională.

Obiectivele concursului de propuneri de proiecte:

- Identificarea proiectelor de dezvoltare regională ce propun o abordare integrată și care contribuie la atingerea obiectivelor politicii de dezvoltare regională;
- Dezvoltarea Programelor Operaționale Regionale pentru fiecare regiune;
- Punerea în aplicare a documentelor de politici naționale și regionale sectoriale.

Tabelul 2. Programe și domenii de intervenție sprijinite în cadrul Apelurilor de propuneri de proiecte

Domenii de intervenție	Acțiuni indicative	Contribuția Aplicațiilor	Tip Apel	Aplicanți eligibili	Periodicitatea apelului	Bugetul total al proiectului, lei
PROGRAM 1. COMPETITIVITATE / Ponderea alocată din bugetul FNDR 30 %						
1.1 Valorificarea infrastructurilor de afaceri	Valorificarea infrastructurii de afaceri și dezvoltarea capacităților: parcuri industriale, ZEL-uri, incubatoare de afaceri	Cofinanțare: APL / – 10 % Beneficiar final – 10 %	Competitiv	APL	lansare odată la 3 ani	Min 5 mln
			Pe listă	Entități de drept public		Max 25 mln
1.2 Dezvoltarea mediului antreprenorial	Programe regionale de formare profesională (continuă) și antreprenorială în conformitate cu specializarea inteligentă a regiunilor; Programe de formare a competențelor în domeniul turism; Proiecte de sprijin a inovării pentru mediu privat. Dezvoltarea de abilității și competențe în cadrul infrastructurilor de afaceri: programe de incubare, acceleratoare regionale, dezvoltarea de hub-uri de competențe (conformitate cu specializarea inteligentă a regiunilor.	Cofinanțare: APL – 10 % AE – 50% Organizații Non-Comerciale (ONG) – 10%	Competitiv	APL AE ONG Entități de drept public	lansare anuală	Min 100 mii Max 1 mln
1.3 Sporirea atractivității turistice	Crearea, reabilitarea și extinderea infrastructurii de agrement; Reabilitarea / modernizarea infrastructurii rutiere (drumurilor de acces și a infrastructurii aferente drumurilor) către obiectivele turistice de importanță regională/națională; Amenajarea obiectivelor turistice naturale și antropice de utilitate publică precum și crearea	Cofinanțare: APL – 10% Beneficiar final – 10 %	Competitiv	APL	lansare odată la 3 ani	Min 10 mln
			Pe listă	Entități de drept public		Max 20 mln

	/ modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică; Restaurarea și valorificarea sustenabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe.					
PROGRAM 2. DEZVOLTARE URBANĂ / Ponderea alocată din bugetul FNDR 30%						
2.1 Conectivitate și mobilitate urbană	Modernizarea infrastructurii drumurilor și serviciilor urbane de transport public.	Cofinanțare: APL (orașe poli de creștere) – 10% Alocări din alte fonduri naționale / internaționale	Pe listă	APL Entități de drept public (orașe poli de creștere)	lansare o dată la 3 ani	Min 3 mln Max 15 mln
2.2 Competitivitate și susținerea activităților economice	Dezvoltarea infrastructurii de sprijinire a dezvoltării sectorului privat și atragere a investițiilor străine.	Cofinanțare: APL (orașe poli de creștere) – 10 %	Pe listă	APL Entități de drept public (orașe poli de creștere)	lansare o dată la 3 ani	Min 5 mln Max 50 mln
2.3 Revitalizare urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice	Amenajarea zonelor de agrement/parcuri / alei/spații publice; Amenajarea stațiilor / parcarilor; Complex sportiv multifuncțional, ș.a.	Cofinanțare: APL (toate orașele) – 10 %	Competitiv	APL (orașele care dispun de Programe de revitalizare urbană)	lansare anual/ la decizia CNCDR	Min 2 mln Max 20 mnl
2.4 Modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și rețelelor de utilități publice	Asigurarea adecvată a populației cu servicii de apă, canalizare, MDS și iluminat stradal, dezvoltarea sistemelor de evacuare a apelor pluviale.	Cofinanțare: APL – 10 %	Pe listă	APL Entități de drept public (orașe poli de creștere)	lansare o dată la 3 ani	Min 5 mln Max 50 mln
PROGRAM 3. INFRASTRUCTURA REGIONALĂ / Ponderea alocată din bugetul FNDR 40%						

3.1 Aprovizionare cu apă și sanitație	Dezvoltarea sistemelor regionale de alimentare cu apă, a epurării apei și canalizării; Reabilitarea, extinderea/regionalizarea, modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare, dezvoltarea capacităților prestatorilor de servicii regionali.	Co-finanțare: APL (beneficiar final) – 10 %	Competitiv	APL Entități de drept public	lansare o dată la 3 ani	Min 10 mln Max 50 mln
			Pe listă			

2.2 Tipul de Apeluri de Proiecte

În cadrul Concursului de propuneri de proiecte finanțate din FNDR vor fi desfășurate două tipuri de apeluri:

- Apeluri competitive,
- Apeluri pe listă.

Apelurile competitive se desfășoară prin selectarea proiectelor pentru domeniile de intervenție, având ca bază un proces competitiv, unde aplicanții eligibili pot solicita finanțare pentru proiecte care au acumulat cel mai mare punctaj în cadrul Apelului și corespund criteriilor generale de eligibilitate.

Apelurile pe listă⁴ se desfășoară prin selectarea proiectelor prioritare de dezvoltare regională, în baza documentelor naționale de politici sectoriale, în conformitate cu un set de criterii specifice Apelului.

Condițiile de înaintare, selectare și aprobarea a proiectelor finanțate din FNDR în cadrul celor două tipuri de apeluri sunt prezentate în *Regulamentele de desfășurare a apelurilor de proiecte (anexe la Manualul operațional al FNDR)*.

2.3 Etapele organizării Concursului de propuneri de proiecte finanțate din FNDR

Etapele selectării proiectelor sunt distincte pentru cele două tipuri de Apeluri și vor include următoarele elemente comune:

ETAPA I	• Anunțarea Concursului de Propuneri de Proiecte
ETAPA II	• Formarea Comisiilor regionale și Comisiei interministeriale de selectare a proiectelor
ETAPA III	• Informarea și instruirea potențialilor aplicanți în cadrul Concursului de propuneri de proiecte
ETAPA IV	• Solicitarea/identificarea notelor conceptuale
ETAPA V	• Evaluarea Notelor Conceptuale
ETAPA VI	• Solicitarea Cererilor Complete de Finanțare
ETAPA VII	• Evaluarea Cererilor Complete de Finanțare
ETAPA VIII	• Aprobarea listelor de proiecte pentru formarea POR
ETAPA IX	• Aprobarea listelor de proiecte prntru formarea DUP

2.4 Alocările financiare în cadrul proiectelor finanțate din FNDR

Alocarea financiară din FNDR respectă principiul distribuției echitabile la nivel de regiuni și este structurată pe Programe de finanțare în conformitate cu secțiunea 2.1.

Distribuirea mijloacelor Fondului național pentru dezvoltare regională per regiuni se efectuează prin deciziile Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale având la bază raportul numărului de populație ale regiunilor de dezvoltare. În dependență de procesele în derulare, Consiliul Național este în drept să aprobe și alte decizii de redistribuire a mijloacelor Fondului, menținând principiul reciprocității.

---

⁴ Notele conceptuale ale proiectelor selectate de către Comisia interministerială de la domeniile: 1.1, 1.3 și 3.1 pot fi înaintate spre aprobare către CNCDR pentru a fi incluse în DUP, fără a fi însoțite de către Cererile complete de finanțare.

Distribuția pe fiecare domeniu de finanțare este detaliată în cadrul Regulamentelor de desfășurare a Apelurilor de selectare a proiectelor pentru finanțare.

Mărimea contribuției FNDR (finanțarea maximă nerambursabilă ce poate fi acordată din FNDR) pentru un proiect înaintat de autorități publice locale, instituții publice sau alte entități de drept public este de maxim 90% din valoarea totală a cheltuielilor eligibile. În același timp, pentru un proiect înaintat de entitățile de drept privat mărimea contribuției FNDR este de max. 50% din valoarea totală a cheltuielilor eligibile.

Beneficiarul are obligația asigurării unei contribuții (cofinanțări) de minim 10% din valoarea cheltuielilor eligibile în cazul autorităților publice locale, instituțiilor publice sau ale altor entități de drept public, și respectiv asigurării unei contribuții de minim 50% din valoarea cheltuielilor eligibile în cazul entităților de drept privat.

Procedura de debursare a finanțării pentru proiectele înaintate de către APL și alte entități de drept public și implementate de ADR, se va desfășura etapizat: (1) **APL va face dovada transferului contribuției către ADR în proporție de 50% din valoarea cofinanțării asumate până la data semnării contractului. Dovada se face prin prezentarea extrasului din Decizia Consiliului Local al APL de nivelul I sau II. Ulterior prezentării extrasului din Decizia Consiliului Local va fi debursată prima tranșă din FNDR.** (2) A doua tranșă de cofinanțare, în proporție de 50% trebuie asigurată de către APL în momentul în care din FNDR au fost debursate 50% din finanțarea aprobată (ADR va notifica Aplicantul în timp util). Ulterior va fi debursată ce-a de-a doua tranșă din FNDR. Tranșele vor fi reflectate corespunzător în Planurile Anuale de Implementare ale DUP.

Debursarea finanțării în cazul proiectelor înaintate și implementate de agenți economici și organizații non comerciale va fi realizată prin intermediul ADR doar în urma prezentării documentației financiar-contabile ce atestă efectuarea investiției / implementarea activităților asumate prin cofinanțare. Procedurile de achiziții desfășurate de AE și organizațiile non-comerciale vor respecta prevederile cadrului normativ în domeniul achizițiilor publice din sursele bugetului național cu includere obligatorie a unui reprezentant al ADR în Grupul de lucru pe achiziții, cu drept de vot.

2.5 Alocarea resurselor FNDR pentru cheltuieli pentru organizarea și funcționarea ADR

Pentru asigurarea bunei implementări a politicilor în domeniul dezvoltare regională, FNDR prevede utilizarea mijloacelor financiare pentru organizarea și funcționarea Agențiilor de Dezvoltare Regională. Activitatea agențiilor este desfășurată în conformitate cu planul bugetar care reprezintă un document de planificare a evenimentelor și activităților statutare prognozate pentru o perioadă de un an calendaristic. Planul bugetar al Agenției conține date previzionate despre sursele de finanțare a mijloacelor cu destinație specială, direcțiile de utilizare a acestora și nivelul limită al cheltuielilor corespunzătoare. Acest plan constituie un element important al contabilității de gestiune și al sistemului de control intern.

Informații de fond pentru elaborarea planului bugetar servesc planurile bugetare ale perioadelor precedente, activitățile planificate în perioada respectivă, precum și sursele de finanțare a acestora.

Formatul, structura și gradul de detaliere a informațiilor din Devizul cheltuielilor de organizare și funcționare al Agenției de Dezvoltare Regională este desfășurat în Manual Operațional al Agențiilor și cuprinde următoarele linii de buget:

- 1. Cheltuieli de personal** - include calculele salariului angajaților ADR, inclusiv contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și primele de asigurare obligatorii de asistență medicală virate de angajator.
- 2. Bunuri și servicii** - include cheltuielile pentru deplasări de serviciu în interiorul și peste hotarele țării a angajaților ADR; cheltuieli de arendă și întreținere a sediului, consumabile de birou, servicii de comunicare, întreținerea mijloacelor de transport, deservirea și întreținerea tehnicii de calcul ș.a.

cheltuieli de ordin administrativ; materialele promoționale și publicații, traduceri de documente, cheltuieli de organizarea a conferințelor/seminarelor, ședințelor Consiliului Regional pentru Dezvoltare, organizarea companiilor de conștientizare și informare, evenimentelor de promovare a potențialului investițional al Regiunii de Dezvoltare, ateliere de lucru ș.a activități de promovare.

- 3. Mijloace fixe** - include cheltuielile de procurare a echipamentului tehnic și mobilier pentru activitatea eficientă a personalului Agenției.

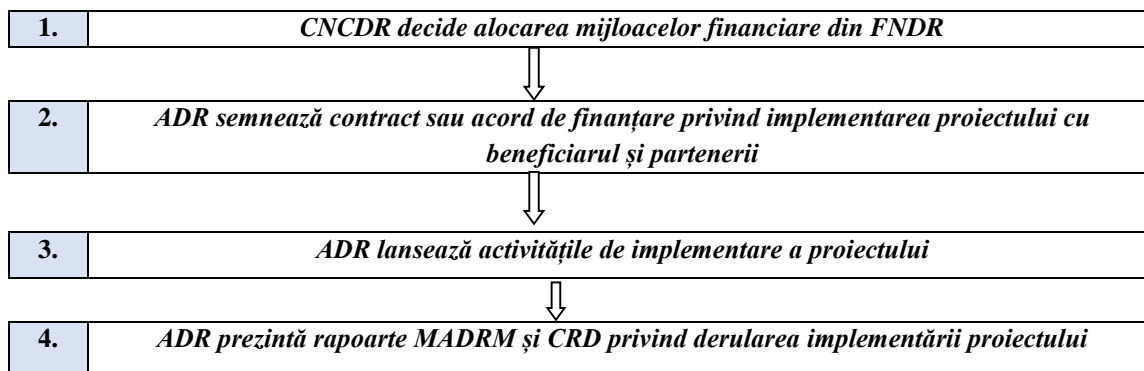
Devizul este argumentat detaliat prin *Nota explicativă al Devizului cheltuielilor de organizare și funcționare al Agenției de Dezvoltare Regională*, cu trimitere la acte normative, contracte și calcule.

3. Cadrul de implementare

3.1 Etapele finanțării proiectelor de dezvoltare regională din FNDR

- 1) **CNCDR decide alocarea mijloacelor financiare din FNDR.** ADR inițiază implementarea propriu-zisă a proiectelor în baza deciziei CNCDR de alocare a mijloacelor financiare conform bugetului FNDR alocat în anul respectiv.
- 2) **ADR semnează Contract de Finanțare privind implementarea proiectului.** În cazul fiecărui proiect selectat pentru finanțare, Agenția de dezvoltare regională, Beneficiarul și partenerii vor semna un Contract de Finanțare care prevede stabilirea atribuțiilor și responsabilitățile fiecărei părți, durata desfășurării proiectului, costurile, sursele de finanțare și după caz, cofinanțarea proiectului.
- 3) **ADR lansează activitățile de implementare a proiectului.** Pentru fiecare proiect în parte, ADR va elabora, după caz, *Caiete de sarcini* și va anunța concursurile de licitație publică pentru angajarea companiilor specializate în realizarea lucrărilor de reparație, reconstrucție, construcție, dotare cu echipament tehnic și utilaje, în prestarea de servicii, ș.a. necesare pentru implementarea proiectelor. În conformitate cu prevederile legale din domeniu și cu procedurile stabilite, ADR vor monitoriza derularea proceselor și respectarea procedurilor de achiziții;
- 4) **ADR prezintă rapoarte MADRM și CRD privind progresul în implementarea proiectului.** Rezultatele evaluării și monitorizării se vor include în rapoarte de monitorizare și evaluare referitoare la fiecare proiect în parte și se vor prezenta MADRM de către ADR.

Etapele finanțării proiectelor de dezvoltare regională din FNDR

3.2 Desfășurarea achizițiilor în cadrul proiectelor de dezvoltare regională

Obiectivul principal al achizițiilor pentru proiectele finanțate din Fondului Național pentru Dezvoltare Regională constă în procurarea de bunuri, în realizarea unor lucrări, în prestarea, cu cel mai mic preț, a serviciilor de calitate care vor respecta în totalitate prevederile legislației Republicii Moldova.

Toate licitațiile desfășurate în cadrul proiectelor de dezvoltare regională vor fi efectuate în conformitate cu *Planul de achiziții* propus pentru fiecare proiect care este sincronizat cu *Planul anual de implementare*.

Planul de achiziții cuprinde toate contractele care contribuie la realizarea obiectivelor trasate în proiecte. Planul de achiziții poate fi actualizat pe parcurs doar cu aprobarea prealabilă a MADRM și în conformitate cu prevederile *Manualului operațional*.

Pentru proiectele implementate de Agenții Economici și ONG va fi respectat cadrul legal în vigoare în domeniul achizițiilor publice. În cazul proiectelor finanțate sau cofinanțate din sursele partenerilor de dezvoltare, se vor urmări regulile și procedurile agreeate de comun acord.

Agențiile de Dezvoltare Regională vor include în prevederile contractuale condiții ce vor impune rambursarea sau neachitarea resurselor financiare în cazul în care au fost încălcate procedurile legale de implementare a proiectelor investiționale conform procedurilor stabilite în prezentul regulament.

3.3 Managementul financiar și procesele de audit

Agenția de Dezvoltare Regională efectuează lucrările de contabilitate primară cu privire la utilizarea Fondului.

Toate conturile, registrele, tranzacțiile financiare pentru proiectele finanțate din Fond, documentele de implementare a proiectelor de dezvoltare regională se păstrează la ADR.

ADR-urile duc evidența contabilă în conformitate cu *Standardele Naționale de Contabilitate*. Alocarea mijloacelor din Fond se efectuează prin intermediul contabilității MADRM și în baza regulilor de evidență contabilă. Conform legislației în vigoare, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, împreună cu ADR, sunt totalmente responsabili pentru utilizarea resurselor financiare ale FNDR.

Structura responsabilă de managementul financiar a MADRM:

- asigură lucrările de contabilitate corespunzătoare ADR în conformitate cu legislația în vigoare;
- cel puțin, o dată pe an controlează acuratețea documentelor, legalitatea operațiunilor efectuate;
- utilizează efectiv, din punct de vedere economic, fondurile, conform finanțării deschise, destinației, estimărilor de cheltuieli pentru proiectele aprobate, ținând cont și de schimbările făcute, de integritatea valorilor monetare și materiale;
- informează sistematic și oferă ADR servicii contabile (reglementări, instrucțiuni), sugestii metodologice cu privire la managementul financiar, la organizarea și ținerea evidenței contabile, la întocmirea rapoartelor și a altor documente ce vizează serviciile contabile.

Auditul extern privind utilizarea resurselor FNDR

Cel puțin, o dată în trei ani, Fondul este supus controlului financiar/ auditului extern din partea Curții de Conturi (CC) a Republicii Moldova. CC va supune controlului financiar / auditului public extern modul de gestionare și de utilizare a resurselor financiare ale Fondului, precum și modul de organizare a achizițiilor.

Scopul auditului este să determine în ce măsură reglementările interne, disponibile pentru finanțarea proiectelor corespund legilor. CC, de asemenea, efectuează controlul financiar / auditul în cadrul ADR-urilor – structuri subordonate MADRM, responsabile pentru utilizarea mijloacelor financiare ale FNDR.

În urma controlului financiar/ auditului se va stabili dacă:

- alocațiile FNDR corespund scopului și condițiilor de implementare a proiectelor de dezvoltare regională aprobate în conformitate cu procedurile din *Manualul Operațional* al FNDR;
- resursele financiare ale FNDR au fost utilizate într-un mod transparent și rațional;
- achizițiile de echipament, de lucrări și servicii, alocațiile adiționale au fost făcute corect și în conformitate cu legislația;
- ADR a creat, în conformitate cu actele legislative, condiții optime pentru controlul intern al procedurilor de achiziții și plăți efectuate în perioada respectivă.

- inventarul echipamentului aflat în proprietatea ADR, utilizarea echipamentului și a altor tipuri de proprietăți, politica de patrimoniu și de management promovată sunt în conformitate cu principiile efective ale activităților economice.

Auditorii au acces la toate documentele de contabilitate ale MADRM și ADR, la informațiile despre monitorizarea alocațiilor, la management, la procedurile de raportare a cheltuielilor și veniturilor ADR alocate din Bugetul de Stat al Moldovei.

Sistemul de raportare privind utilizarea resurselor Fondului

MADRM va remite Consiliului Național rapoarte consolidate privind alocarea și utilizarea resurselor Fondului. Rapoartele consolidate ale MADRM vor fi elaborate în baza rapoartelor prezentate de ADR-uri.

3.4 Monitorizarea și evaluarea proiectelor finanțate din FNDR

Rigorile proceselor de Monitorizare și Evaluare (M&E) sunt incluse în *Instrucțiunile privind Monitorizarea și Evaluarea proiectelor de dezvoltare regională*.

- ADR este responsabil de M&E a POR și a proiectelor implementate la nivel de regiune.
- MADRM este responsabil de M&E a SNDR, Programe, PAI și DUP.
- Rezultatele monitorizării implementării programelor și proiectelor se includ în rapoarte de progres elaborate de către ADR în conformitate cu rigorile stabilite și sunt prezentate către MADRM, CRD. La rândul său MADRM prezintă CNCDR raportul semi- anual și anual cu privire la implementarea SNDR, precum și raportul cu privire la implementarea DUP.

Cadrul de raportare pentru proiectele finanțate din FNDR

Denumirea raportului	Raport cu privire la	Raportor / autor	Raportare către	Frecvența	Conținutul
Raport de progres cu privire la implementarea proiectului	Proiecte individuale	Managerul/Responsabil de proiect din cadrul al ADR	Director ADR	Trimestrial Anual Final	Activitățile derulate și cele aflate în desfășurare; Valorile cumulative ale indicatorilor și rezultatele atinse în perioada de implementare agregând indicatorii de produs, rezultat cât și progresul în utilizarea bugetului proiectului. În raport sunt incluse riscurile ce impun măsuri de intervenție și constrângerile identificate în implementarea proiectelor.
Raport cu privire la cheltuielile din FNDR	Multitudinea de proiecte individuale	ADR	CRD Ministerul	Trimestrial	Tabelul sumar al cheltuielilor de proiect pentru fiecare proiect; Statutul implementării; Anexa cu privire la proiectele individuale.
	Planul anual de Implementare	Ministerul	CNCDR	la fiecare șase luni	Tabelul sumar al cheltuielilor de proiect, pe 6 luni, pentru fiecare proiect în parte Statutul implementării proiectelor; Anexa cu privire la proiectele individuale.
	PAI al DUP	Ministerul	CNCDR	raport anual (o dată în an)	Tabelul sumar al cheltuielilor anuale pentru fiecare proiect în parte; Statutul implementării proiectelor; Anexa cu privire la proiectele individuale.
Raport cu privire la progresul în	POR	ADR	CRD MADRM	Raport semestrial (la fiecare	Textul descriptiv (vezi volumul 2 al Manualului ADR); Sumar al cheltuielilor

Denumirea raportului	Raport cu privire la	Raportor / autor	Raportare către	Frecvența	Conținutul
implementarea POR				șase luni)	de proiect pe 6 luni precedente și al statutului proiectelor pe priorități; Notă cu privire la proiectele problematice; Contribuția proiectului, pînă în momentul actual, la realizarea obiectivelor SDR; Anexa cu privire la proiectele individuale.
	POR	ADR	CRD MADRM	Raportul anual	<ul style="list-style-type: none"> - Textul descriptiv (vezi Volumul 2 al Manualului ADR); - Orice alte activități, în afara proiectelor realizate de către ADR; - Notă cu privire la fondurile atrase din afara FNDR; - Indici ai contextului actualizat; - Sumar, pentru ultimul an și pentru anii precedenți, al cheltuielilor de proiect și al statutul proiectelor regionale după priorități; - Notă cu privire la proiectele problematice; - Contribuția proiectului, pînă în momentul actual, la rezolvarea obiectivelor SDR, - Anexa privind proiectele individuale.

REGULAMENTUL
de desfășurare a apelului competitiv de selectare a proiectelor pentru finanțare
din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională

1. Informații privind apelul de propuneri de proiecte competitiv

Apelul competitiv se desfășoară prin selectarea proiectelor pentru domeniile de intervenție, avînd ca bază un proces competitiv, unde aplicanții eligibili pot solicita finanțare pentru proiecte care au acumulat cel mai mare punctaj în cadrul Apelului și corespund criteriilor generale de eligibilitate.

Etapele Apelului

În cadrul Apelului de propuneri de proiecte vor fi desfășurate următoarele etape:

DESCRIEREA ETAPEI	TERMEN DE REALIZARE
ETAPA 1 – ANUNȚAREA CONCURSULUI	
Anunțarea Lansării Apelurilor de propuneri de proiecte ADR-urile vor publica pe paginile oficiale Anunțul despre desfășurarea Apelului, Regulamentul de desfășurare a concursului de proiecte și formularele necesare a fi completate de către Aplicați. ADR-urile vor desfășura sesiuni de informare referitor la Apelurile lansate prin care vor comunica potențialilor beneficiari detaliile tehnice ale Apelului. ADR vor organiza formarea Comisiei de evaluare administrativă și Comisiei de evaluare a Cererilor de finanțare	Ziua „0”
ETAPA 2 – DEPUNEREA NOTEI CONCEPTUALE (NC)	
Depunerea Notelor Conceptuale Aplicații care întrunesc criteriile de eligibilitate atât ca entitate cât și ca proiect, pot depune Notele Conceptuale.	45 zile calendaristice de la ziua „0”
Evaluarea Notelor Conceptuale Notele Conceptuale ce corespund criteriilor sunt evaluate de către Comisia de evaluare administrativă pe lângă ADR în baza criteriilor specifice domeniului de intervenție	15 zile calendaristice din momentul finalizării termenului depunerii NC
Aprobarea Notelor Conceptuale Raportul comisiei de evaluare administrativă este prezentat în cadrul ședinței Consiliului regional pentru dezvoltare, care aprobă lista notelor conceptuale care au acces în faza a doua a concursului.	7 de la data finalizării evaluării NC
Informarea aplicațiilor Aplicații ale căror Note conceptuale au fost aprobate de către CRD sunt invitate de către ADR pentru a participa la a doua etapă de selecție prin depunerea Cererii de finanțare.	7 de la data adoptării deciziei CRD
ETAPA 3 – DEPUNEREA CERERII COMPLETE DE FINANȚARE (CF)	
Depunerea Cererilor de finanțare Cererea complete de finanțare va fi completată de către Aplicant, respectând rigorile prezentului Regulament. ADR-urile vor acorda asistență consultativă Aplicațiilor în completarea Cererii complete de finanțare. Cererile complete de finanțare vor fi depuse în termenii și condițiile indicate în Regulament. (secțiunea 5.2)	120 zile calendaristice de la data adoptării deciziei CRD

DESCRIEREA ETAPEI	TERMEN DE REALIZARE
ETAPA 4 - EVALUAREA CERERILOR DE FINANȚARE LA NIVEL REGIONAL	
<p>Evaluarea Cererilor de finanțare Comisia de Evaluare a Cererilor complete de finanțare formată din reprezentanți ai MADRM, ADR și CRD cu participarea experților în domeniile aferente Programelor, pentru evaluarea Cererilor de finanțare din punct de vedere administrativ, tehnic și financiar.</p>	<p>21 zile calendaristice de la finalizarea termenului de depunere a CF</p>
<p>Aprobarea Cererilor de finanțare Recomandările și concluziile Comisiei de Evaluare asupra Cererilor complete de finanțare sunt prezentate CRD pentru aprobare a fi incluse în POR. În baza listei Cererilor de complete finanțare acceptate este elaborat Programul operațional regional și remis MADRM.</p>	
ETAPA 5 - EVALUAREA CERERILOR DE FINANȚARE LA NIVEL NAȚIONAL	
<p>Evaluarea de către Comisa Interministerială Cererile complete de finanțare propuse în POR sunt supuse evaluării de către Comisia Interministerială desemnată de MADRM.</p>	<p>30 de zile calendaristice de la recepționarea deciziilor CRD</p>
<p>Includerea proiectelor în DUP În baza Rapoartelor de evaluare ale Comisiei Interministeriale, MADRM elaborează proiectul DUP care ulterior este înaintat spre aprobare și avizare de către CNCDR. Documentul Unic de program este aprobat prin Hotărârea Guvernului.⁵</p>	<p>10 zile după recepția Rapoartelor de evaluare</p>

⁵ 1) Proiectele ce au fost deja incluse în DUP în perioada anterioară de programare și au fost inițiate prin alocarea finanțării sunt transferate în DUP - ul actual.
2) Proiectele ce au fost incluse în DUP în perioada anterioară de programare dar nu au fost inițiate, sunt notificate pentru a redenumi Dosarul de Aplicare în Etapa a doua.

2. Criteriile de eligibilitate a proiectelor de dezvoltare regională

Criterii generale de eligibilitate se referă la:

- Aplicații care pot solicita o finanțare și la partenerii lor;
- Proiectele pentru care se poate acorda finanțarea;
- Tipurile de costuri eligibile pentru finanțare.

În cadrul Apelului, atât aplicantul cât și acțiunile indicate în Cererea de Finanțare trebuie să întrunească, cumulativ toate criteriile de eligibilitate specificate în secțiunile următoare.

În cadrul Concursului de Propuneri de proiecte finanțate din FNDR aplicații pot acționa individual sau în parteneriat cu alte organizații.

Aplicații pot înainta câte o singură Notă conceptuală pentru fiecare Program.

2.1 Eligibilitatea Aplicațiilor și Partenerilor

Aplicații eligibili în cadrul Apelului de propuneri proiecte sunt:

- **Autorități Publice Locale, instituții publice, alte entități de drept public** – entitățile din această categorie sunt eligibile în calitate de Aplicant pentru toate programele apelului. În cadrul Programului 2 pot aplica doar orașele cu statut de pol de creștere⁶. Pentru domeniul de intervenție 2.3 sunt eligibile toate orașele care dispun de un program de revitalizare urbană aprobat.
- **Entitățile de drept privat** (agenți economici) – entitățile din această categorie sunt eligibile în calitate de Aplicant pentru domeniu 1.2, dacă au mai mult de 3 ani de activitate în domeniul dat din momentul fondării până la depunerea cererii de finanțare.
- **ONG** – eligibile în calitate de aplicant pentru domeniul de intervenție 1.2 dacă vor demonstra minimum 3 ani de activitate în domeniul relevant apelului până la depunerea cererii de finanțare.

Aplicații trebuie să fie direct responsabili pentru elaborarea proiectului și se implică în implementarea acestuia conform prevederilor contractuale.

Partenerii participă la elaborarea și implementarea proiectului, iar costurile pe care le implică sunt eligibile în același mod în care sunt eligibile costurile aplicantului. Partenerii trebuie să întrunească aceleași criterii de eligibilitate ca și aplicații. Partenerii vor semna Declarațiile de parteneriat și le vor prezenta în original. Acestea țin să menționeze rolul și responsabilitățile fiecărei părți, cota parte în asigurarea cofinanțării proiectului. În cazul în care rolul partenerului este unul declarativ, fără a specifica clar implicarea acestuia, inclusiv cota de cofinanțare, Declarația de parteneriat este declarată nulă.

În cadrul concursului de propuneri de proiecte finanțate din FNDR sunt considerate **neeligibile** următoarele categorii de Aplicații / Parteneri:

- Entitățile în curs de lichidare, insolvabilitate sau reorganizare (entități de drept privat);
- Entitățile ce nu-și îndeplinesc, în conformitate cu prevederile legale, obligațiile referitoare la plata contribuțiilor, la asigurările sociale sau la plata taxelor;
- Entitățile ce nu au asigurat durabilitatea proiectelor finanțate anterior din FNDR;
- Entitățile ale căror conducător este subiectul unui litigiu aflat spre examinare în instanțe judecătorești ce țin de obiectul investiției;

⁶ În conformitate cu programul național de dezvoltare poli de creștere

- Entitățile ale cărui conducător a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească de fraudă, de corupție, conflicte de interese sau de orice altă activitate ilegală.

Conformitatea eligibilității Aplicațiilor și Partenerilor va fi evaluată la etapa Evaluării Administrative. Grila de verificare a conformității administrative și eligibilității este prezentată în **Anexa 5 la Manualul Operațional**.

Fiecare entitate trebuie să depună Declarația de parteneriat prin care să ateste că atât solicitantul cât și partenerul/ii (dacă este cazul) nu se găsesc în niciuna dintre situațiile menționate mai sus.

2.2 Eligibilitatea costurilor

Pentru finanțare pot fi luate în considerație doar “**costurile eligibile**” stabilite prin acest Regulament. Aplicantul trebuie să țină cont de faptul că toate costurile eligibile trebuie să fie reale. Astfel, vor fi selectate pentru finanțare doar acele propuneri care, în procesul de evaluare, nu vor necesita modificări și completări majore ale devizului general, iar verificările pot duce la modificarea devizului general.

Proiectele de dezvoltare regională pot fi finanțate conform costurilor prezentate în Devizul de cheltuieli al proiectului, iar finanțarea se poate acorda pentru întreg devizul general al proiectului.

Bugetul total al proiectului constă în contribuția FNDR la care se adaugă cofinanțarea oferită de aplicații și partenerii în proiect.

Pentru un proiect înaintat de Autorități publice locale, instituții publice sau alte entități de drept public, mărimea surselor financiare din FNDR este de **maximum 90%** din costurile eligibile totale ale proiectului.

Pentru un proiect înaintat de Entitățile de drept privat mărimea surselor financiare din FNDR este de **maximum 50%** din costurile eligibile totale ale proiectului.

Contribuția cofinanțării din partea Aplicantului proiectului poate fi din sursele proprii, sau/și ale partenerilor săi, fie din alte surse decât FNDR și trebuie să fie asumată prin documente confirmative la depunerea cererii de finanțare.

Lucrările suplimentare, care nu au fost prevăzute în proiectul tehnic inițial **nu vor fi finanțate din FNDR și pot fi realizate doar din contribuția suplimentară a beneficiarului**, astfel aplicantul are obligația să asigure cofinanțarea diferenței dintre costul inițial prezentat în cererea completă de finanțare și costurile pentru lucrările suplimentare apărute în procesul de realizare a lucrărilor, conform contractelor de achiziții.

Pentru a fi considerate eligibile costurile din **Cererea de finanțare**, trebuie:

- să fie necesare pentru derularea proiectului, să fie în concordanță cu principiile unei bune gestiuni financiare, în special din punct de vedere al raporturilor cost-beneficiu și cost rezultate;
- să fie transpuse în realitate în perioada de implementare a contractului cu referință la bunurile procurate, serviciile prestate, lucrările efectuate;
- să figureze în documentele contabile sau fiscale, să fie identificabile și verificabile, și justificate de originalele documentelor respective.

În aceste condiții costurile directe eligibile includ:

- cheltuielile pentru executarea lucrărilor de construcții în conformitate cu documentația tehnică de proiect;
- costuri pentru supravegherea tehnică a lucrărilor;
- costuri pentru achiziționarea de echipament nou;
- **achiziționarea de bunuri și servicii pentru crearea și dezvoltarea capacităților;**

Orice contribuție în natură din partea Beneficiarului, a altor parteneri sau din oricare altă sursă nu reprezintă cheltuieli ocazionate de proiect sau costuri eligibile. Aceste contribuții în natură sunt acceptate, dar nu sunt considerate ca tip de cofinanțare din partea Beneficiarului sau a partenerilor.

Costuri neeligibile

Sunt considerate neeligibile următoarele costuri:

- costuri pentru campanii de conștientizare și informare.
- costuri pentru asistența tehnică cu privire la crearea și dezvoltarea serviciilor publice de gospodărie comunală;
- costuri pentru obținerea acordurilor, avizelor și autorizațiilor;
- sponsorizări individuale pentru participare la conferințe sau congrese;
- costuri pentru achitarea serviciului supravegherii autorului de proiect;
- datorii sau rezerve pentru pierderi;
- burse de studiu și/sau cursuri de specializare individuale;
- orice acțiune de natură comercială generatoare de profit imediat pentru aplicantul la finanțare sau pentru partenerul de proiect;
- cumpărarea de terenuri sau clădiri;
- credite părților terțe, amenzi și penalități;
- orice costuri realizate anterior de a fi fost semnat contractul de finanțare (inclusiv costurile legate de pregătirea proiectului);
- costuri pentru angajarea personalului responsabil de asigurarea implementării proiectului din partea beneficiarului;
- costuri pentru procurarea inventarului de uz gospodăresc, cheltuieli operaționale ale beneficiarilor;
- costuri pentru elaborarea studiului de fezabilitate;
- costuri pentru elaborarea, verificarea sau actualizarea proiectului tehnic;
- echipamente second-hand, dacă sunt achiziționate în scopul proiectului.

3. Criteriile de evaluare a Propunerilor de proiecte

Evaluarea Notelor Conceptuale

Toate Notele Conceptuale primite în termenul limită în cadrul *etapei 2*, vor fi verificate intern, de către Comisia de evaluare creată în cadrul ADR din reprezentanți ai MADRM, ADR și CRD.

Evaluarea Conformității – La prima etapă de evaluare, Notele Conceptuale vor fi evaluate în funcție de criteriile de conformitate din grila de evaluare administrativă. Notele Conceptuale care nu întrunesc criteriile de conformitate vor fi respinse și nu vor fi supuse evaluării de eligibilitate.

Evaluarea Eligibilității – Notele Conceptuale ce întrunesc criteriile de conformitate sunt supuse evaluării criteriilor de eligibilitate specifice domeniilor de intervenție. Notele Conceptuale care nu întrunesc criteriile de conformitate vor fi respinse și nu vor fi supuse etapei ulterioare de evaluare.

Evaluarea Tehnică - Notele Conceptuale care întrunesc criteriile Evaluării Administrative sunt supuse Evaluării Tehnice. Notele Conceptuale care vor acumula un punctaj mai mare de **30 de puncte**, vor fi propuse pentru etapa ulterioară.

Lista notelor conceptuale aprobate de CRD vor fi publicate pe paginile oficiale ale ADR și MADRM, unde au fost publicate toate documentele pentru Apelurile de propuneri de proiecte.

Evaluarea Cererilor de Finanțare

Evaluarea Administrativă: Comisia de evaluare creată în cadrul ADR va verifica propunerea de proiect conform criteriile de evaluare administrativă. Proiectele care nu întrunesc criteriile incluse în grila de evaluare vor fi respinse și nu vor fi supuse etapelor ulterioare de evaluare.

Evaluarea Tehnică: Comisia de evaluare format din reprezentanți ai MADRM, CRD și ADR vor efectua expertiza tehnică a cererii complete de finanțare și dosarului de proiect în conformitate cu:

a) **Relevanța și contribuția la program.** Pentru a evalua gradul de încadrare a propunerii la problemele și nevoile grupurilor țintă și ale beneficiarilor finali și contribuția acestora la rezultatele și așteptările programului.

b) **Coerența proiectului.** Evaluează calitatea logicii de intervenție, suficiența, corectitudinea și justificarea datelor, precum și estimarea costurilor de operare și a veniturilor generate de investiție, dar și analiza gradului de dezvoltare și corectitudine a devizelor și a pieselor desenate.

c) **Viabilitatea proiectului.** Evaluează dacă proiectul are capacitatea de a fi implementat cu succes precum și viabilitatea acestuia după încheierea finanțării.

ADR vor prezenta pentru aprobarea CRD procesul verbal al evaluării și lista finală a propunerilor de proiecte propuse pentru a fi incluse în POR.

Evaluarea de către Comisa Interministerială

Evaluarea națională va fi realizată după finalizarea etapei IV a concursului de către Comisia Interministerială creată de MADRM, care va valida proiectele după următoarele criterii:

- relevanța și contribuția proiectului la realizarea obiectivelor, priorităților strategice regionale și naționale;
- scopul, abordările metodologice și tehnice corespund obiectivelor strategiei naționale din sectorul respectiv;
- proiectul asigură complementaritate cu alte proiecte din regiune finanțate din diferite surse financiare naționale și internaționale.

4. Completarea și depunerea dosarului de aplicare *(Anexa 4 la MO al FNDR)*

4.1 Formularele dosarului de aplicare

Aplicanții vor utiliza doar formularele puse la dispoziție prin intermediul paginilor oficiale ale Agențiilor de Dezvoltare Regională.

Documentele anexate la dosar vor fi completate în limba română⁷.

Documentele anexate la dosar, care vor fi completate manual vor fi respinse.

Un applicant poate depune un singur proiect în cadrul unui Program.

La prima etapă de depunere Applicantul va utiliza **Formularul 1 „Notă Conceptuală”**.

Nota Conceptuală va conține o descriere succintă a propunerii de proiect în conformitate cu criteriile specifice ale fiecărui domeniu de intervenție și o estimare a costurilor eligibile totale ale acțiunii împreună cu valoarea contribuției și a procentajului solicitat de la FNDR. Doar aplicanții invitați să depună cererea completă de finanțare în a doua etapă vor fi obligați să prezinte un buget detaliat. Acest buget detaliat nu poate varia de la estimarea inițială cu mai mult de 20%. Applicantul este liber să adapteze procentul de cofinanțare necesar, atâta timp cât nu depășește procentul minim de cofinanțare, așa cum sunt stabilite în prezentul Regulament .

⁷ Pentru proiectele depuse în Regiunea de Dezvoltare Găgăuzia se acceptă completarea documentelor anexate la dosar în limba rusă.

Dacă informațiile furnizate nu vor fi considerate suficient de clare, Comisia de Evaluare își rezervă dreptul de a solicita clarificări, ce urmează a fi prezentate în termen de 3 zile de la data solicitării. Nerespectarea termenilor de prezentare a clarificărilor, poate duce la respingerea Notei Conceptuale.

În cadrul procesului de evaluare este analizată doar informația inclusă în formularele tipizate descrise în această secțiune, prin urmare Aplicantului îi este recomandată includerea informației relevante doar în aceste Anexe și nu în alte acte/anexe suplimentare.

Orice eroare sau discrepantă majoră legată de punctele enumerate în explicațiile notei conceptuale poate duce la respingerea aplicației.

În urma etapei de evaluare a Notelor Conceptuale, solicitanții ce au întrunit criteriile grilei de evaluare sunt invitați să depună Cererea completă de finanțare – **Formularul 6 „Cererea completă de finanțare”** împreună cu întreg setul de Forme descris în secțiunea următoare.

Elementele Cererii de finanțare nu pot să difere de elementele Notei conceptuale și nu pot fi modificate în formular. În cazul în care elementele Cererii de finanțare nu coincid cu cele indicate în Nota conceptuală, aceasta cade sub incidența criteriilor eliminatorii⁸.

Formularul Cererii complete de finanțare trebuie completat cu atenție și cât mai clar pentru a facilita evaluarea. Numărul de referință alocat notei conceptuale trebuie să apară pe prima pagina a formularului Cererii complete de finanțare.

4.2 Dosarul de Aplicare

Depunerea Notelor Conceptuale

Dosarul de Aplicare va conține următoarele documente:

- Nota Conceptuală (Formularul 1);
- Declarația Aplicantului (Formularul 2);
- Lista partenerilor (Formularul 3);
- Declarația de parteneriat (Formularul 4)
- Tabel de verificare (Formularul 5);

Depunerea Cererii complete de finanțare

Dosarul de Aplicare va conține următoarele documente :

- Formularul Cererii complete de finanțare (Formularul 6);
- Bugetul (Formularul 10);
- Matricea cadrului logic (Formularul 8);
- Declarația Aplicantului (Formularul 2);
- Declarațiile de parteneriat (Formularul 4)⁹;
- Riscurile proiectului (Formularul 9)
- Planul de acțiuni privind asigurarea durabilității proiectului (Formularul 7)
- Tabelul de Verificare (Formularul 11).
- Documentele - suport și cele confirmative;

Documentele - suport și confirmative includ: Documentele Statutare, Documentele cadastrale, Fișa de impact asupra mediului (Anexa D); Documentația tehnică / tehnico-economică.

Toate anexele vor fi prezentate în format tipărit (A4), în original și în format electronic (CD/USB).

⁸ Criteriile eliminatorii sunt definite în secțiunea 1.7 al fiecărui Program de finanțare.

⁹ Fiecare partener al proiectului va semna, după caz, Declarația de parteneriat, inclusiv Aplicantul

Versiunea electronică trebuie să fie identică cu versiunea de hârtie trimisă.

Solicitanții trebuie să verifice dacă Cererea de Finanțare este completă folosind Tabelul de verificare (Formularul 11). Dosarele incomplete vor fi respinse.

La Cererea de finanțare se anexează următoarele Documente - suport și cele confirmative:

1. Extrasul din registrul de stat al persoanelor juridice;
2. Extras din registrul cadastral al bunurilor imobile (care va confirma dreptul de proprietate asupra terenurilor / clădirilor sau a infrastructurii);
3. Acordul de mediu (pentru proiectele care cad sub incidența legii Nr. 86 din 29-05-2014 privind evaluarea impactului asupra mediului);
4. Avizul Expertizei Ecologice de Stat (Pentru proiectele care cad sub incidența legii Nr. 851 din 29-05-1996 privind expertiza ecologică);
5. Proiectul tehnic și materialele grafice, schițele, desenele tehnice (planul situațional, planul general, planurile arhitecturale);
6. Raportul de verificare al proiectului emis de către Serviciul de Stat pentru Verificare și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor a MEI sau verificatori privați certificați;
7. Documentația de deviz: devizul general (Formularul 9, conform CPL 01.01.2001); devizul local (Formularul 3 și Formularul 7, conform CPL 01.01.2001); catalog de prețuri unitare pentru obiect (Formularul 5 conform CPL 01.01.2001);
8. Caiet de sarcini pentru desfășurarea licitației publice inclusiv specificațiile tehnice;
9. Specificațiile tehnice a bunurilor și echipamentelor planificate conform cererii de finanțare (altele decât cele incluse în proiectul tehnic);
10. Certificat de urbanism.

4.3 Modalitatea de depunere a Notei Conceptuale și Cererii de finanțare

Depunerea Notei Conceptuale a proiectului

Dosarul de Aplicare la etapa Notelor Conceptuale va fi depus la sediile Agențiilor de Dezvoltare Regională nu mai târziu de termenul limită indicat în anunțul plasat de către MADRM și ADR. Orice dosar recepționat după data limită va fi tratat ca fiind transmis după termen și, prin urmare, respins.

Dosarul de Aplicare, va conține 2 exemplare în format de hârtie, precum și versiunea electronică (pe CD/USB) și va fi trimis într-un plic sigilat prin poștă recomandată cu confirmare de livrare, serviciu de curierat privat sau prin livrare manuală la una dintre adresele de mai jos (o confirmare de primire semnată și datată va fi eliberată de către agenția de dezvoltare regională din regiunea respectivă). Versiunea electronică a dosarului trebuie să fie identică cu versiunea de hârtie trimisă. Fiecare fișier electronic (Cererea de finanțare - format Word; Lista de verificare și Declarația Aplicantului completate / semnate – pdf / jpeg. toate documentele specificate vor avea Font Times New Roman, Dimensiune 12) va fi inclus într-o mapă unică (de ex., Cererea de finanțare) și nu în fișiere separate.

Dosarul de Aplicare transmis prin orice alt mijloc (de exemplu, prin fax sau prin e-mail) sau livrate către alte adrese vor fi respinse.

Aplicantul este singurul responsabil pentru alegerea mijloacelor de expediție și urmărirea livrării în conformitate cu condițiile prezentei secțiuni.

În cazul în care un solicitant trimite mai multe note conceptuale diferite, fiecare trebuie trimisă separat.

Plicul exterior trebuie să conțină numărul de referință al apelului și titlul cererii de finanțare, denumirea programului și a domeniului de intervenție, numele și adresa completă a solicitantului și cuvintele „Nu trebuie să fie deschise înainte de sesiunea de deschidere”.

Dacă solicitantul nu primește rezultatele conformității administrative și a eligibilității. în termen de 15 zile de la data finală a depunerii, un mesaj în acest sens trebuie trimis agenției de dezvoltare regională din regiunea respectivă prin intermediul adresei de e-mail indicată mai jos. Acest mesaj ar trebui să includă o copie lizibilă a dovezii de expediere semnată și datată, precum și confirmarea de primire a acesteia de către agenția de dezvoltare regională.

Depunerea Cererii de Finanțare

Dosarul de Aplicare la etapa depunerii cererii complete de finanțare va fi depus în 2 exemplare pe suport de hârtie, precum și în format electronic (CD/USB).

Plicul exterior va conține numărul de referință și titlul cererii de finanțare, împreună cu numărul de referință alocat notei conceptuale, numele și adresa completă a solicitantului și cuvintele „Nu trebuie să fie deschise înainte de sesiunea de deschidere”.

Versiunea electronică trebuie să corespundă prin conținut întru totul versiunii scrise pe hârtie.

Fiecare fișier electronic (Cererea de finanțare - format Word, Buget - format Excel și Matricea Cadrul Logic – format Word, toate documentele specificate vor avea Font Times New Roman, Dimensiune 12) va fi inclus într-o mapă unică (de ex., Cererea de finanțare) și nu în fișiere separate.

Cererile complete de finanțare vor trimise într-un plic sigilat prin poștă recomandată cu confirmare de livrare, serviciu de curierat privat sau prin livrare manuală la una dintre adresele de mai jos (o confirmare de primire semnată și datată va fi eliberată de Instituția teritorială responsabilă.

Cererile complete de finanțare trimise prin orice alt mijloc (de exemplu, prin fax sau prin e-mail) sau livrate către alte adrese vor fi respinse.

Solicitantul este singurul responsabil pentru alegerea mijloacelor de expediție și urmărirea livrării în conformitate cu prevederile prezentei secțiuni.

În cazul în care un solicitant trimite mai multe Cereri complete de finanțare diferite, fiecare trebuie trimisă separat.

Adresele Agențiilor de Dezvoltare Regională:

<p>Agenția de Dezvoltare Regională Nord Republica Moldova, MD-3100 Mun. Bălți, Piața Vasile Alecsandri, 8A Tel./Fax 231 6 19 80 E-mail: adrnord@gmail.com / www.adrnord.md</p>	<p>Agenția de Dezvoltare Regională Centru Republica Moldova, MD-6801 Or. Ialoveni, str. Alexandru cel Bun, 33 Tel./Fax 268 2 26 92 e-mail: office@adrcentru.md / www.adrcentru.md</p>
<p>Agenția de Dezvoltare Regională Sud Republica Moldova, MD-4101 Or. Cimișlia, bld. Ștefan cel Mare, 12 Tel./Fax: 241 2 62 86 E-mail: adrsud@gmail.com / www.adrsud.md</p>	<p>Agenția de Dezvoltare Regională Găgăuzia Republica Moldova, MD-3800 Or. Comrat, str. Biruinței, 50 Tel./Fax: 298 2 26 93 E-mail: adr.utag@gmail.com / www.adrgagauzia.md</p>

Anexa nr.1
la Regulamentul de desfășurare a apelului competitiv
de selectare a proiectelor pentru finanțare
din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională

PROGRAM 1: COMPETITIVITATE

1.1 Domeniul și măsurile eligibile de finanțare

Programul 1 „Competitivitate” își propune să sprijine dezvoltarea economică a regiunilor prin sporirea potențialului infrastructurii de suport pentru afaceri, dezvoltarea serviciilor conexe în cadrul acestora, precum și dezvoltarea potențialului turistic al regiunilor.

În cadrul Programului 1 va fi desfășurat Apel Competitiv pentru selectarea propunerilor de proiecte pe următorul domeniu de intervenție:

Domenii de intervenție	Măsuri eligibile în cadrul domeniului de intervenție
1.1 Valorificarea infrastructurilor de afaceri	<ul style="list-style-type: none"> • Valorificarea infrastructurii de afaceri și dezvoltarea capacităților: parcuri industriale, ZEL-uri, incubatoare de afaceri • Dezvoltarea de abilități și competențe în cadrul infrastructurilor de afaceri: programe de incubare, acceleratoare regionale, dezvoltarea de hub-uri de competențe
1.2 Dezvoltarea mediului antreprenorial	<ul style="list-style-type: none"> • Programe regionale de formare profesională (continuă) și antreprenorială în ramurile prioritare ale regiunii, inclusiv programe de formare de competențe în domeniul turismului. • Proiecte de sprijin a inovării pentru mediu privat (creare de servicii și produse noi).
1.3 Sporirea atractivității turistice	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea, reabilitarea și extinderea infrastructurii de agrement; • Reabilitarea / modernizarea infrastructurii rutiere (drumurilor de acces și a infrastructurii aferente drumurilor) către obiectivele turistice de importanță regională; • Amenajarea obiectivelor turistice naturale și antropice de utilitate publică precum și crearea / modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică.

	• Acțiuni de restaurare și valorificarea sustenabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe.

1.2 Indicatorii aferenți domeniului de intervenție

Valorificarea infrastructurilor de afaceri

- Investiții în active imobilizate (Mii lei/locuitor)
- Investiții capitale în parcuri industriale, ZEL- uri (Mii lei)
- Rezidenți ai structurilor de suport al afacerilor (Nr. întreprinderi)
- Rata de ocupare a structurilor de sprijinire a afacerilor (după doi ani de la finalizarea proiectului) (%)

Dezvoltarea mediului antreprenorial

- Locuri de muncă create în cadrul întreprinderilor ce au beneficiat de serviciile infrastructurii de suport create (Nr. locuri de muncă);
- Întreprinderi mici și mijlocii (Nr./1000 locuitori);
- Rata de ocupare (%);
- Rata șomajului (%) ;

Sporirea atractivității turistice

- Obiective turistice amenajate (Nr. obiective)
- Obiective turistice incluse în circuite turistice în urma implementării proiectelor de dezvoltare regională (Nr. obiective)
- Trasee tematice comune conectate la rețeaua regională (Nr.)

1.3 Indicatori proiect (provizorii)

În cadrul apelului de propuneri de proiecte vor fi selectate pentru finanțare doar proiectele care demonstrează contribuții la realizarea indicatorilor de proiect per domeniu de intervenție aferent.

Indicatorul de proiect face obiectul monitorizării progresului în implementarea proiectelor. Proiectele din acest program vor include următorii indicatorii:

Valorificarea infrastructurilor de afaceri

- Obiective de suport în afaceri reabilite (Nr.)
- Obiective de suport în afaceri conectate la structura de acces și utilități publice (Nr.)
- Suprafața clădirilor obiectivelor de suport în afaceri dotate/utilate (perimetru x nr. etaje) (m2)
- Rețele de gaze naturale construite/reabilite (km)
- Rețele electrice de tensiune înaltă construite/reabilite (km)
- Stații de transformare construite/instalate (unități)
- Rețele de apeduct construite/reabilite (km)
- Rețele de canalizare construite/reabilite (km)
- Rezervoare pentru apă potabilă construite/reabilite (Nr.)
- Stații de epurare construite/reabilite (Nr.)
- Drum de acces construit/reabilitat (km)
- Teritoriu amenajat (ha)
- Rezidenți în cadrul infrastructurilor de suport a afacerilor (Nr.)
- Programe de incubare/accelerare (Nr.)

Dezvoltarea mediului antreprenorial

- Persoane instruite în cadrul programelor de dezvoltare a competențelor (Nr.)
- Programe de formare profesională continuă implementate/disponibile (Nr.)
- Servicii /produse noi create prin programele de suport în inovare (Nr.)

Sporirea atractivității turistice

- Atracții turistice renovate (Nr.)
- Atracții turistice amenajate (Nr.)
- Teritoriu amenajat (ha)
- Drum construit/renovat/reabilitat (km)
- Locuri de cazare create (Nr.)

Notă: Nu se acceptă identificarea și cuantificarea, în cadrul cererii de finanțare, a altor indicatori în afara celor menționați în cadrul acestei secțiuni.

1.4 Finanțarea alocată pe apeluri de proiecte și reguli de cofinanțare

Alocarea financiară pentru **PROGAMUL 1 „Competitivitate”**, constituie 30% din bugetul anual al FNDR. Devizul general indicativ disponibil pentru fiecare domeniu de intervenție precum și sumele minime-maxime alocate pe tipuri de proiecte este desfășurat în secțiunea 1.6.

În cadrul acestui Apel de Proiecte, rata de finanțare (finanțarea maximă nerambursabilă ce poate fi acordată din FNDR) pentru un proiect înaintat de autorități publice locale, inclusiv ONG-uri este de 90% din valoarea totală a cheltuielilor eligibile. În același timp, pentru un proiect înaintat de entitățile de drept privat rata de finanțare este de 50% din valoarea totală a cheltuielilor eligibile.

Beneficiarul are obligația asigurării unei contribuții de minim 10% din valoarea cheltuielilor eligibile în cazul autorităților publice locale, instituțiilor publice sau ale altor entități de drept public, și respectiv asigurării unei contribuții de minim 50% din valoarea cheltuielilor eligibile în cazul entităților de drept privat.

1.5 Tipul Apelului de propuneri de proiecte

Domenii de intervenție	Periodicitate	Aplicant eligibil
Domeniu 1.1 Valorificarea infrastructurilor de afaceri	O dată la 3 ani	APL /Entități de drept public
Domeniu 1.2 Dezvoltarea mediului antreprenorial	Anual	APL / AE / ONG/Entități de drept public
Domeniu 1.3 Sporirea atractivității turistice	O dată la 3 ani	APL

1.6 Alocarea financiară / Valoarea minima/maximă a cererilor de finanțare

Program 1 Competitivitate			
Domeniul de intervenție	Valoarea minimă, lei	Valoarea maximă, lei	Rata de cofinanțare
1.1 Valorificarea infrastructurilor de afaceri	5 000 000	25 000 000	APL/entități de drept public – 10 %
1.2 Dezvoltarea mediului antreprenorial	100 000	1 000 000	APL / ONG /Entități de drept public– 10 % AE – 50 %
1.3 Sporirea atractivității turistice	10 000 000	20 000 000	APL / – 10 %

1.7 Criteriile de definire a impactului regional

În categoria proiectelor finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, pot fi încadrate proiectele ce întrunesc următoarele criterii

Nr.	Domeniu de intervenție	Acțiuni eligibile	Criterii specifice de eligibilitate
1.1	Valorificarea infrastructurilor de afaceri	<p>- Acțiunilor vor viza infrastructura deja creată/funcțională: Parcuri Industriale, Zone Economice Libere și Incubatoare de Afaceri.</p> <p>- Acțiunile pot fi executate doar pe obiecte și terenuri publice, inclusiv pentru dezvoltarea parteneriatelor public-private;</p>	<p><u>Teritorialitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Serviciile create pot acoperi cel puțin 2 raioane și - Cel puțin 60 mii locuitori pot avea acces la serviciile create; <p><u>Accesibilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Rata de ocupare cu rezidenți este de cel mult 60% ; - Proximitatea față de căi de comunicare: a) noduri rutiere; b) aeroporturi; c) căi feroviare; 4) port; 5) punct de trecere a frontierei. <p><u>Cooperare:</u></p> <p>Instituția are stabilite parteneriate/acorduri de colaborare cu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instituții de învățământ superior; - instituții învățământ mediu de specialitate/profesional tehnic; - Agenții de ocupare a forței de muncă /dispune de programe de calificare integrate. <p><u>Valorificarea potențialului regiunii:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Serviciile create contribuie la diversificarea activităților economice a regiunii; - Serviciile create sunt armonizate cu specializarea inteligentă a regiunilor; - Existența/Proximitatea/Posibilitatea dezvoltării infrastructurii pentru dezvoltarea produselor cu valoare adăugată /destinate exportului; <p><u>Sustenabilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Instituția dispune de: <ul style="list-style-type: none"> • Plan de dezvoltare instituțională; • Proiectare zonală; • Strategie de promovare/marketing; • Strategie de atragere a investițiilor; - Bunurile create vor fi aflate în proprietate publică min. 10 ani și nu pot fi înstrăinate. <p><u>Durata:</u> Durata proiectelor finanțate nu poate depăși 36 luni.</p>

1.2	Dezvoltarea mediului antreprenorial	<ul style="list-style-type: none"> - Acțiunile vor presupune o abordată integrată ce vine să sprijine infrastructura de afaceri existentă prin crearea de programe de formare de competențe/formare antreprenorială (ex. module și programe implementate de către structurile de suport a afacerilor existente) - Acțiuni ce vizează produse și servicii noi pe piață; 	<p><u>Teritorialitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Serviciile create pot acoperi cel puțin 2 raioane; - Cel puțin 60 mii locuitori pot avea acces la serviciile create; <p><u>Accesibilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tipul Serviciilor - Programele vizează grupurile/zonile defavorizate (grupuri social vulnerabile, șomeri șamd) <p><u>Cooperare:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Instituția are stabilite parteneriate/acorduri de colaborare cu: <ul style="list-style-type: none"> - instituții de învățământ superior; - instituții învățământ mediu de specialitate/profesional tehnic; - Agenții de ocupare a forței de muncă /dispune de programe de calificare integrate; - ZEL/PI/ IA. <p><u>Valorificarea potențialului regiunii:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Aplicantul este înregistrat în regiunea de dezvoltare vizată; - Serviciile create contribuie la diversificarea activităților economice a regiunii; - Serviciile create contribuie la dezvoltarea competențelor în sectoarele prioritare/specializarea inteligentă a regiunilor; - -Serviciile create contribuie la specializarea beneficiarilor în domenii cu venituri sporite; <p><u>Sustenabilitate:</u></p> <p>Aplicantul deține /implementează :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plan de încadrare în câmpul muncii a beneficiarilor; - Strategie de promovare/marketing; <p>Pentru Aplicații ce implementează proiecte orientate pe dezvoltare de servicii / produse:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aplicantul va desfășura (menține) activitatea economică în regiunea vizată; - Aplicantul desfășoară activitatea economică într-unul din domeniile ce generează venituri sporite (IT, Telco, BPO, industrie și altele)
-----	-------------------------------------	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> - Serviciul/produsul creat poate demonstra scalabilitate¹⁰ națională sau internațională; - Aplicantul creează cel puțin 3 locuri noi (cu regim de muncă complet) de muncă în cadrul întreprinderii (pentru cel puțin 3 ani). - Aplicantul fundamentează conceptul pe un studiu de piață. - <u>Durata:</u> Durata proiectelor finanțate nu poate depăși 24 luni.
1.3	Sporirea atractivității turistice	<ul style="list-style-type: none"> - Acțiunile vor viza obiectivele turistice de importanță națională în conform Strategiei Sectoriale și PRS-urilor. - Acțiunile vor viza doar monumentele istorice vizate în conformitate cu prevederile Legii privind ocrotirea monumentelor nr. 1530-XII din 22.06.1993; -Acțiunile vor corespunde cu legislația națională privind turismul, în strategiile sectoriale și regionale relevante; - Amenajările, reparațiile, construcțiile sau modernizările din fonduri publice vor fi executate doar pe obiecte și terenuri publice, inclusiv pentru dezvoltarea parteneriatelor public-private; -Acțiunile de amenajare turistică, reparații, construcții sau modernizări vor fi bazate pe proiecte tehnice și/sau avize conform legislației naționale (inclusiv conform acelor prevederi care țin de securitatea turiștilor). -Acțiuni de restaurare și valorificarea sustenabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe. 	<p><u>Teritorialitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Serviciile create pot acoperi cel puțin 3 raioane; și /sau - Cel puțin 60 mii locuitori pot avea acces la serviciile create; <p><u>Accesibilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Proximitatea față de căi de comunicare: a)noduri rutiere; b)aeroporturi; c)căi feroviare; d)port; e)punct de trecere a frontiere; f)structuri de cazare; g)alte obiective turistice; <p><u>Cooperare:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Instituția are stabilite parteneriate/acorduri de colaborare cu: - Asociații de profil/Agenții specializate; <p><u>Valorificarea potențialului regiunii:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Serviciile create contribuie la diversificarea activităților economice a regiunii; - Proiectele vor asigura promovarea produselor autohtone specifice zonei. <p><u>Sustenabilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Obiectivul vizat este (sau va fi până și la finele proiectului) introdus într-un circuit turistic; - Proiectul dispune de/implementează : - Strategie de promovare/marketing; - Strategie de atragere a investițiilor; - Bunurile create vor fi aflate în proprietate publică min. 10 ani și nu pot fi înstrăinate. <p><u>Durata:</u> Durata proiectelor finanțate nu poate depăși 36 luni.</p>

¹⁰ Scalabilitatea este capacitatea de creștere sub aspectul accesului pe piață, al veniturilor și al structurii, care este determinată, printre altele, de replicarea rapidă a modelului de afaceri pe diferite piețe sau de noi practici de management.

PROGRAM 2: DEZVOLTAREA URBANĂ

1.1 Domeniul de intervenție și măsurile eligibile de finanțare

Scopul **Programului 2 „Dezvoltare Urbană”** este crearea în Republica Moldova a unei rețele de orașe – poli de creștere regională, atractive pentru locuitori, antreprenori și vizitatori care generează creștere, ocupare a forței de muncă și stimulează dezvoltarea zonelor teritoriale adiacente.

În cadrul Programului 2 va fi desfășurat Apel Competitiv pentru selectarea propunerilor de proiecte pe următorul domeniu de intervenție:

Domenii de intervenție	Măsuri eligibile în cadrul domeniilor de intervenție
2.3 Revitalizare urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice	<ul style="list-style-type: none"> • Amenajarea zonelor de agrement/parcuri / alei/spații publice • Amenajarea stațiilor / parcărilor; • Amenajarea complexelor multifuncționale.

1.2 Indicatori proiect (provizorii)

În cadrul apelurilor de propuneri de proiecte vor fi selectate pentru finanțare doar proiectele care demonstrează contribuții la realizarea indicatorilor de proiect per domeniu de intervenție aferent.

Indicatorul de proiect face obiectul monitorizării progresului în implementarea proiectelor. Proiectele din acest program vor include următorii indicatorii:

- Zone de recreere la scară mare (Nr. unități din orașele);
- Complexe sportive multifuncționale (Nr. unități din orașele);
- Centre civice urban bine amenajate și simbolice pentru un centru regional – (Nr. unități);
- Curți amenajate ale blocurilor de locuințe (Nr. unități).

1.3 Finanțarea alocată pe apeluri de proiecte și reguli de cofinanțare

Alocarea financiară pentru **PROGAMUL 2 DEZVOLTARE URBANĂ** constituie 30% din bugetul anual al FNDR.

Devizul general indicativ disponibil pentru fiecare domeniu de intervenție al Programului 2 precum și sumele minime-maxime alocate pe tipuri de proiecte este desfășurat în secțiunea 1.6.

În cadrul acestui Apel de Proiecte, rata de cofinanțare (finanțarea maximă nerambursabilă ce poate fi acordată din FNDR) pentru un proiect înaintat de autorități publice locale, instituții publice sau alte entități de drept public este de 90% din valoarea totală a cheltuielilor eligibile. În același timp, pentru un proiect înaintat de entitățile de drept privat rata de cofinanțare este de 50% din valoarea totală a cheltuielilor eligibile.

Beneficiarul are obligația asigurării unei contribuții de minim 10% din valoarea cheltuielilor eligibile în cazul autorităților publice locale, instituțiilor publice sau ale altor entități de drept public, și respectiv asigurării unei contribuții de minim 50% din valoarea cheltuielilor eligibile în cazul entităților de drept privat.

1.4 Tipul Apelului de propuneri de proiecte

Domeniul de intervenție	Periodicitate	Aplicant eligibil
2.3 Revitalizare urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice	Anual/la decizia CNCDR	Orașe care dispun de Programe de revitalizare urbană

1.5 Alocarea financiară / Valoarea minima/maximă a cererilor de finanțare

Program 2 Dezvoltare Urbană			
Program	Valoarea minimă, lei	Valoarea maximă, lei	Rata de cofinanțare
2.3 Revitalizare urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice	2 000 000	20 000 000	10 %

1.6 Criteriile de definire a unui proiect regional

În categoria proiectelor finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, pot fi încadrate proiectele ce întrunesc următoarele criterii:

Nr.	Domeniul de intervenție	Ațiuni eligibile	Criterii specifice
2.3	Revitalizare urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice	<ul style="list-style-type: none"> - Ațiuni ce țin de reprofilarea și dezvoltarea unor centre de servicii, afaceri, cultură, comunicare / media, educație; - Ațiuni de reabilitare și asigurare a calității locuirii în cartierele constituite; Ațiuni ce presupun valorificarea, conservarea și protejarea fondului construit valoros și a peisajului cultural ca factor al dezvoltării și al identității teritoriale; 	<ul style="list-style-type: none"> - Ațiuni formulate în conformitate cu Liniile directe privind revitalizarea urbană în R.M. Ațiunile formulate și implementate cu participarea civică. - Ațiunile pot fi implementate de orașele ce dețin Planul de Revitalizare Urbană; - Ațiunile sunt concentrate pe o zonă degradată a orașului: Zonele industriale abandonate/ Ansambluri de locuințe colective aflate în declin sau Centre istorice urbane; Zonele vizate reprezintă cel puțin 10% din populația localității (beneficiari direcți și indirecti);

PROGRAM 3: INFRASTRUCTURĂ REGIONALĂ

1.1 Domeniile și măsurile eligibile de finanțare

Scopul Programului 3 Infrastructură Regională este crearea condițiilor de infrastructură bază pentru sporirea condițiilor de trai și crearea premiselor pentru atragerea investițiilor în regiuni.

În cadrul Programului 3 vor fi sprijinite următoarele tipuri de acțiuni:

Domenii de intervenție	Măsuri eligibile în cadrul domeniilor de intervenție
Aprovizionarea cu Apă și Sanitație	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea sistemelor regionale de alimentare cu apă, a epurării apei și canalizării în conformitate cu PRS; • Reabilitarea, extinderea/regionalizarea, modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare, dezvoltarea capacităților prestatorilor de servicii regionali;

1.2 Indicatorii aferenți domeniilor de intervenție (provizorii)

Indicatorii de rezultați aferenți domeniului de intervenție Aprovizionare cu Apă și Sanitație includ:

- Localități ce au acces la sistemul de AAS construit/reabilitat (Nr localități)
- Localități ce au acces la sistemul de canalizare construit/reabilitat (Nr localități)
- Populației cu acces la sistemul de AAS construit/reabilitat (Nr locuitori)
- Populația cu acces la sistemul de canalizare construit/reabilitat(Nr locuitori)

1.3 Indicatori proiect

În cadrul apelului de propuneri de proiecte vor fi selectate pentru finanțare doar proiectele care demonstrează contribuții la realizarea indicatorilor de proiect pentru domeniul de intervenție aferent.

Indicatorul de proiect face obiectul monitorizării progresului în implementarea proiectelor. Proiectele din acest program vor include următorii indicatorii:

- Rețele de apeduct construite/reabilitate (km)
- Stații de captare a apei potabile construite/reabilitate (Nr.)
- Stații de tratare a apei potabile construite/reabilitate (Nr.)
- Stații pompare a apei potabile (Nr.)
- Castele de apă construite/reabilitate (Nr.)
- Rezervoare de apă potabile construite/reabilitate (Nr.)
- Rețele canalizare construite/reabilitate (Km.)
- Stații de epurare a apelor uzate construite/reabilitate

Notă: Nu se acceptă identificarea și cuantificarea, în cadrul cererii de finanțare, a altor indicatori în afara celor menționați în cadrul acestei secțiuni.

1.4 Finanțarea alocată pe apeluri de proiecte și reguli de cofinanțare

Alocarea financiară pentru **PROGAMUL 3 INFRASTRUCTURĂ REGIONALĂ** constituie 40% din bugetul anual al FNDR.

Devizul general indicativ disponibil pentru domeniu de intervenție precum și sumele minime-maxime alocate pe tipuri de proiecte este desfășurat în secțiunea 1.6.

În cadrul acestui Apel de proiecte, rata de cofinanțare (finanțarea maximă nerambursabilă ce poate fi acordată din FNDR) pentru un proiect este de 90% din valoarea totală a cheltuielilor eligibile.

Beneficiarul are obligația asigurării unei contribuții de minim 10% din valoarea cheltuielilor eligibile.

1.5 Tipuri de Apeluri de propuneri de proiecte

În cadrul Programului 3 va fi desfășurat următorul tipuri de Apeluri:

Domenii de intervenție	Periodicitate	Aplicant eligibil
Aprovizionare cu Apă și Sanitație	O dată la 3 ani	APL / Entitate de drept public

1.6 Alocarea financiară / Valoarea minima/maximă a cererilor de finanțare

Program 3 Infrastructură Regională			
Program	Valoarea minimă, lei	Valoarea maximă, lei	Rata de cofinanțare
Aprovizionare cu Apă și Sanitație	10 000 000	50 000 000	Beneficiarul final - 10 %

1.7 Criteriile de definire a impactului regional

În categoria proiectelor finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, pot fi încadrate proiectele ce întrunesc următoarele criterii

Nr.	Domeniu de intervenții	Acțiuni eligibile	Criterii specifice
3.1	Aprovizionare cu Apă și Sanitație	<ul style="list-style-type: none"> - Construcția/modernizarea captărilor din surse de apă în vederea potabilizării; - Construcția/reabilitarea stațiilor de tratare a apei potabile; - Reabilitarea/construcția de rezervoare și stații de pompare / repompare apă; - Extinderea/reabilitarea aducțiunilor, rețelelor de distribuție și a facilităților de colectare/pompare a apei uzate menajere, inclusiv construcții / facilități conexe; - Construcția/reabilitarea stațiilor de epurare a apelor uzate; - Construcția/reabilitarea colectoarelor de apă uzată; - Construcția/reabilitarea facilităților de epurare a nămolurilor; - Construirea unor instalații adecvate de tratare/eliminare a nămolului rezultat din stațiile de epurare; 	<p><u>Teritorialitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Serviciile create pot acoperi cel puțin 2 raioane; și/sau - Cel puțin 60 mii locuitori pot avea acces la serviciile create; <p><u>Accesibilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Acțiuni ce presupun exploatarea unei surse de apă potabilă tratabilă, inclusiv captările și stațiile de tratare existente; - Acțiunile ce presupun prezența unui sistem funcțional de colectare a apelor uzate cu existența stației de epurare <p><u>Cooperare:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Implementarea proiectului prin abordarea inter-municipală; - Aplicantul are stabilite parteneriate / acorduri de colaborare cu: - APL din proximitate <p><u>Sustenabilitate:</u></p>

		<p>- Contorizare, echipament de laborator, echipamente de detectare a pierderilor-sisteme SCADA, înființare/extindere sisteme de sectorizare rețele de distribuție, înființare/extindere sisteme de telegestiune, echipamente întreținere rețea canalizare, etc;</p>	<p>- Aplicantul poate demonstra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acordul dintre beneficiari și un operator certificat de AAC • Plan de dezvoltare instituțională; • Proiectare zonală; • Strategie de promovare/marketing; • Plan de sporire a conștientizării populației; <p>- Bunurile create vor fi aflate în proprietate publică min. 10 ani și nu pot fi înstrăinate.</p> <p><u>Durata:</u> Durata proiectelor finanțate nu poate depăși 36 luni.</p>
--	--	--	---

La acest domeniu de intervenție vor fi eligibile doar proiectele ce prevăd construcția sistemelor de canalizare (inclusiv elemente separate ale acestora) și apeducte magistrale (cu surse de ape de suprafață și rețele interne), pentru conectarea localităților la apeductele magistrale.

Proiecte de alimentare cu apă la care sursa este din ape subterane nu vor fi admise.

REGULAMENTUL
de desfășurare a apelului pe listă pentru selectarea proiectelor finanțate
din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională

1. Informații privind apelul de propuneri de proiecte pe listă

Apelurile pe listă se desfășoară prin selectarea proiectelor prioritare de dezvoltare regională, în baza documentelor naționale de politici sectoriale, în conformitate cu un set de criterii specifice.

Etapele Apelului

În cadrul apelului de proiecte vor fi desfășurate următoarele etape în urma cărora vor fi selectate proiectele finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională:

ETAPELE organizării selectării proiectelor (pe listă) în cadrul Apelului de propuneri de proiecte 2020

Nr. etapei	Denumirea acțiunii	Intervalul de timp	Responsabili
1.	Adoptarea deciziei de către CNCDR privind Apelul de selectare a proiectelor	0	CNCDR
2.	Anunțarea Apelului de selectare a proiectelor	max. 7 zile de la startul activității	MADRM, ADR
3.	Formarea comisiei interministeriale	max. 14 zile de la startul activității	MADRM, APC
4.	Solicitarea de la APC, orașele poli de creștere, ADR a Notelor Conceptuale	max. 7 zile de la startul activității	MADRM
5.	Organizarea campaniei de informare	14 zile de la anunțarea apelului	MADRM, ADR
6.	Recepționarea a Notelor Conceptuale	max. 30 de zile de la startul activității	MADRM, Comisia Interministerială
	Evaluarea notelor conceptuale și prezentarea listei care promovează la etapa Cererilor de finanțare	14 zile de la termenul limită de recepționare a NC	MADRM, Comisia interministerială
7.	Lansarea etapei de colectare a Cererilor Complete de Finanțare	max. 7 zile de la formarea listelor NC	MADRM
8.	Recepționarea Cererilor Complete de Finanțare	max. 120 de zile de la momentul expedierii scrisorilor	MADRM, reprezentantul Comisiei interministeriale
9.	Evaluarea de către Comisia interministerială a Cererilor Complete de finanțare	max.14 zile de la momentul finalizării depunerilor CCF	Comisia interministerială
10.	Avizarea de către CNCDR (separat) a listei Cererilor Complete de finanțare	max.14 zile după finalizarea evaluării Comisiei	CNCDR, Secretariatul CNCDR
11.	Elaborarea și promovarea proiectului HG privind aprobarea DUP	max.10 zile după aprobarea listei CNCDR	MADRM

Notele conceptuale ale proiectelor selectate de către Comisia interministerială de la domeniile: 1.1, 1.3 și 3.1 pot fi înaintate spre aprobare către CNCDR pentru a fi incluse în DUP, fără a fi însoțite de către Cererile complete de finanțare.

2. Criteriile de eligibilitate a proiectelor de dezvoltare regională

Criterii generale de eligibilitate se referă la:

- Aplicantii care pot solicita o finanțare și la partenerii lor;
- Proiectele pentru care se poate acorda finanțarea;
- Tipurile de costuri ce pot fi luate în considerație când este acordată finanțarea.

În cadrul Concursului, atât Aplicantul cât și acțiunile incluse în Cererea de Finanțare trebuie să întrunească, cumulativ toate criteriile de eligibilitate specificate în secțiunile următoare. În cazul când proiectele depuse nu corespund criteriilor de eligibilitate, aceste sunt excluse de la etapa evaluării Notelor conceptuale.

În cadrul Concursului de propuneri de proiecte finanțate din FNDR aplicanții pot acționa individual sau în parteneriat cu alte organizații.

2.1 Eligibilitatea Aplicațiilor și Partenerilor

Aplicații eligibili în cadrul Apelului de propuneri proiecte pe listă sunt:

- Autorități publice centrale,
- agențiile de dezvoltare regională,
- instituții publice,
- alte entități de drept public (orașe poli de creștere).

În cadrul Programului 2 (domeniile de intervenție 2.1, 2.2, 2.4) pot aplica doar orașele cu statut de pol de creștere¹¹.

Aplicații trebuie să fie direct responsabili pentru elaborarea proiectului și se implică în implementarea acestuia conform prevederilor contractuale.

Partenerii participă la elaborarea și implementarea proiectului, iar costurile pe care le implică sunt eligibile în același mod în care sunt eligibile costurile aplicantului. Partenerii trebuie să întrunească aceleași criterii de eligibilitate ca și aplicații. Partenerii vor semna Declarațiile de parteneriat și le vor prezenta în original. Acestea țin să menționeze rolul și responsabilitățile fiecărei părți, cota parte în asigurarea cofinanțării proiectului. În cazul în care rolul partenerului este unul declarativ, fără a specifica clar implicarea acestuia, inclusiv cota de cofinanțare, Declarația de parteneriat este declarată nulă.

În cadrul concursului de propuneri de proiecte finanțate din FNDR sunt considerate **neeligibile** următoarele categorii de Aplicații / Parteneri:

- Entitățile în curs de lichidare, insolvabilitate sau reorganizare (entități de drept privat);
- Entitățile ce nu-și îndeplinesc, în conformitate cu prevederile legale, obligațiile referitoare la plata contribuțiilor, la asigurările sociale sau la plata taxelor;
- Entitățile ce nu au asigurat durabilitatea proiectelor finanțate anterior din FNDR;
- Entitățile ale căror conducător este subiectul unui litigiu aflat spre examinare în instanțe judecătorești ce țin de obiectul investiției;

---

¹¹ În conformitate cu Programul național de dezvoltare a polilor de creștere

- Entitățile ale cărui conducător a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească de fraudă, de corupție, conflicte de interese sau de orice altă activitate ilegală.

Conformitatea eligibilității Aplicațiilor și Partenerilor va fi evaluată la etapa Evaluării Administrative. Grila de verificare a conformității administrative și eligibilității este prezentată în **Anexa 5** la Manualul Operațional al Fondului Național pentru Dezvoltare Regională.

Fiecare entitate trebuie să depună Declarația de parteneriat prin care să ateste că atât solicitantul cât și partenerul/ii (dacă este cazul) nu se găsesc în niciuna dintre situațiile menționate mai sus.

2.2 Eligibilitatea costurilor

Pentru finanțare pot fi luate în considerație doar **“costurile eligibile”** stabilite prin acest regulament. Aplicantul trebuie să țină cont de faptul că toate costurile eligibile trebuie să fie reale. Astfel, vor fi selectate pentru finanțare doar acele propuneri care, în procesul de evaluare, nu vor necesita modificări și completări majore ale devizului general, iar verificările pot duce la modificarea devizului general.

Proiectele de dezvoltare regională pot fi finanțate conform costurilor prezentate în Devizul de cheltuieli al proiectului, iar finanțarea se poate acorda pentru întreg devizul general al proiectului.

Bugetul total al proiectului constă în contribuția FNDR la care se adaugă cofinanțarea oferită de aplicații și partenerii în proiect.

Pentru un proiect înaintat de Autorități Publice Locale, instituții publice sau alte entități de drept public mărimea contribuției FNDR este de **maximum 90%** din costurile eligibile totale ale proiectului.

În cazul aplicării proiectului de către o autoritate publică locală, contribuția cofinanțării proiectului poate fi din sursele proprii ale Aplicantului, sau/și ale partenerilor săi, fie din alte surse decât FNDR (cu excepția fondurilor naționale) și trebuie să fie asumată prin documente confirmative la depunerea cererii de finanțare. În cazul în care aplicantul este o entitate de drept public, contribuția necesară pentru cofinanțarea proiectului va fi solicitată beneficiarului final.

Notă:

În cazul în care sunt selectate proiecte investiționale, a căror sursă de cofinanțare reprezintă surse externe ale partenerilor de dezvoltare și unde statul și-a asumat responsabilitatea cofinanțării, contribuția va fi alocată din sursele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională, în baza deciziei Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale.

Lucrările suplimentare, care nu au fost prevăzute în proiectul tehnic inițial **nu vor fi finanțate din FNDR și pot fi realizate doar din contribuția suplimentară a beneficiarului**, astfel aplicantul are obligația să asigure cofinanțarea diferenței dintre costul inițial prezentat în devizul general anexat la cererea completă de finanțare și costurile pentru lucrările suplimentare apărute în procesul de realizare a lucrărilor.

Pentru a fi considerate eligibile costurile din **Cererea de finanțare**, trebuie:

- să fie necesare pentru derularea proiectului, să fie în concordanță cu principiile unei bune gestiuni financiare, în special din punct de vedere al raporturilor cost-beneficiu și cost rezultate;
- să fie transpuse în realitate în perioada de implementare a contractului cu referință la bunurile procurate, serviciile prestate, lucrările efectuate;
- să figureze în documentele contabile sau fiscale, să fie identificabile și verificabile, și justificate de originalele documentelor respective.

În aceste condiții costurile directe eligibile includ:

- cheltuielile pentru executarea lucrărilor de construcții în conformitate cu documentația tehnică de proiect;
- costuri pentru supravegherea tehnică a lucrărilor;
- achiziționarea de bunuri și servicii de asistență tehnică pentru crearea și dezvoltarea capacităților prestatorilor de servicii publice;
- costuri pentru achiziționarea de echipament nou, Bugetul proiectului pe categorii de costuri (notele explicative a bugetului) cu condiția ca acestea să corespundă prețurilor pieței;
- costuri pentru elaborarea studiului de fezabilitate și a documentației de proiect / tehnică;
- costuri pentru elaborarea, verificarea sau actualizarea proiectului tehnic;
- costuri pentru obținerea acordurilor, avizelor și autorizațiilor;
- costuri pentru achitarea serviciului supravegherii autorului de proiect.

Orice contribuție în natură din partea Beneficiarului, a altor parteneri sau din oricare altă sursă nu reprezintă cheltuieli ocazionate de proiect sau costuri eligibile. Aceste contribuții în natură sunt acceptate, dar nu sunt considerate ca tip de cofinanțare din partea Beneficiarului sau a partenerilor.

Costuri neeligibile

Sunt considerate neeligibile următoarele costuri:

- costuri pentru asistența tehnică cu privire la crearea și dezvoltarea serviciilor publice de gospodărie comunală;
- sponsorizări individuale pentru participare la conferințe sau congrese;
- datorii sau rezerve pentru pierderi;
- burse de studiu și/sau cursuri de specializare individuale;
- orice acțiune de natură comercială generatoare de profit imediat pentru aplicantul la finanțare sau pentru partenerul de proiect;
- cumpărarea de terenuri sau clădiri;
- credite părților terțe, amenzi și penalități;
- orice costuri realizate anterior de a fi fost semnat contractul (inclusiv costurile legate de pregătirea proiectului);
- costuri pentru angajarea personalului responsabil de asigurarea implementării proiectului din partea beneficiarului;
- costuri pentru procurarea inventarului de uz gospodăresc, cheltuieli operaționale ale beneficiarilor;
- echipamente second-hand, dacă sunt achiziționate în scopul proiectului.

3. Criteriile de evaluare a Propunerilor de proiecte

Evaluarea Notelor Conceptuale

În cadrul Apelurilor pe listă comisia de evaluare creată în cadrul MADRM verifică din punct de vedere al conformității și eligibilității Notele Conceptuale.

Notele Conceptuale care întrunesc criteriile de conformitate și eligibilitate sunt incluse în Lista proiectelor prioritare de dezvoltare regională care este propusă spre avizare CNCRD. Notele conceptuale ce nu întrunesc criteriile de eligibilitate, vor fi excluse din concurs. Notele conceptuale avizate participa la a doua etapă de selecție prin depunerea Cererii de finanțare.

Evaluarea Cererii de Finanțare

MADRM va informa toți Aplicații ai căror note conceptuale au fost selectate pentru a participa în a doua etapă a concursului și le vor comunica condițiile desfășurării etapei următoare în conformitate cu prezentul Regulament.

Comisia Interministerială validează conformitatea proiectului și verifică disponibilitatea cofinanțării Aplicantului. Proiectele care nu vor întruni toate criteriile vor fi notificate pentru completarea documentației lipsă.

4. Completarea și depunerea dosarului de aplicare

4.1 Formularele dosarului de aplicare (Anexa 4 la Manualul Operațional FNDR)

Aplicanții vor utiliza doar formularele puse la dispoziție prin intermediul paginilor oficiale ale MADRM și Agențiilor de Dezvoltare Regională. Utilizarea altor formulare sau completarea manuală a documentelor va duce la eliminarea din concurs a proiectului depus.

Documentele anexate la dosar vor fi completate în limba română¹².

La prima etapă de depunere Aplicantul va utiliza **Formularul 1 „Notă Conceptuală”**

Nota Conceptuală va conține o descriere succintă a propunerii de proiect în conformitate cu criteriile specifice ale fiecărui domeniu de intervenție și o estimare a costurilor eligibile totale ale acțiunii împreună cu valoarea contribuției și a procentajului solicitat de la FNDR. Doar aplicanții invitați să depună cererea completă de finanțare în a doua etapă vor fi obligați să prezinte un buget detaliat. Acest buget detaliat nu poate varia de la estimarea inițială cu mai mult de 20%. Aplicantul este liber să adapteze procentul de cofinanțare necesar, atâta timp cât nu depășește procentul minim de cofinanțare, așa cum sunt stabilite în prezentul Regulament.

Dacă informațiile furnizate nu vor fi considerate suficient de clare, Comisia de Evaluare își rezervă dreptul de a solicita clarificări. Nerespectarea termenilor de prezentare a clarificărilor, poate duce la respingerea Notei Conceptuale.

În cadrul procesului de evaluare este analizată doar informația inclusă în formularele tipizate descrise în această secțiune, prin urmare Aplicantului îi este recomandată includerea informației relevante doar în aceste Anexe și nu în alte acte/anexe suplimentare.

Orice eroare sau discrepanță majoră legată de punctele enumerate în explicațiile notei conceptuale poate duce la respingerea aplicației

În urma etapei de evaluare a Notelor Conceptuale, solicitanții ce au întrunit criteriile grilei de evaluare sunt invitați să depună Cererea completă de finanțare – **Formularul 6 „Cererea completă de finanțare”** împreună cu întreg setul de Anexe descris în secțiunea următoare.

Elementele Cererii de finanțare nu pot să difere de elementele Notei conceptuale și nu pot fi modificate în formular. În cazul în care elementele Cererii de finanțare nu coincid celor indicate în Nota conceptuală, cade sub incidența criteriilor eliminatorii¹³.

Formularul Cererii complete de finanțare trebuie completat cu atenție și cât mai clar pentru a facilita evaluarea. Numărul de referință alocat notei conceptuale trebuie să apară pe prima pagină a formularului Cererii complete de finanțare.

4.2 Dosarul de Aplicare

Depunerea Notelor Conceptuale

- Nota Conceptuală (Formularul 1);
- Declarația Aplicantului (Formularul 2);

¹² Pentru proiectele depuse în Regiunea de Dezvoltare Găgăuzia se acceptă completarea documentelor anexate la dosar în limba rusă.

¹³ Criteriile eliminatorii sunt definite în secțiunea 1.7 al fiecărui Program de finanțare.

- Lista partenerilor (Formularul 3);
- Declarația de parteneriat (Formularul 4)
- Tabel de verificare. (Formularul 5);

Depunerea Cererii complete de finanțare

Dosarul de Aplicare va conține următoarele documente :

- Formularul Cererii complete de finanțare (Formularul 6);
- Bugetul (Formularul 10);
- Matricea cadrului logic (Formularul 8);
- Declarația Aplicantului (Formularul 2);
- Declarațiile de parteneriat (Formularul 4)¹⁴;
- Riscurile proiectului (Formularul 9)
- Planul de acțiuni privind asigurarea durabilității proiectului (Formularul 7)
- Tabelul de Verificare (Formularul 11).
- Documentele-suport și cele confirmative;

Toate anexele vor fie prezentate în format tipărit (A4), în original și în format electronic (CD/USB).

Versiunea electronică trebuie să fie identică cu versiunea de hârtie trimisă.

Solicitanții trebuie să verifice dacă Cererea de Finanțare este completă folosind Tabelul de verificare (Forma11). Dosarele incomplete vor fi respinse.

La Cererea de finanțare se anexează următoarele documente de suport și cele confirmative:

1. Extrasul din registrul de stat al persoanelor juridice
2. Extras din registrul cadastral al bunurilor imobile (care va confirma dreptul de proprietate asupra terenurilor / clădirilor sau a infrastructurii)
3. Acordul de mediu (pentru proiectele care cad sub incidența legii Nr. 86 din 29-05-2014 privind evaluarea impactului asupra mediului)
4. Avizul Expertizei Ecologice de Stat (Pentru proiectele care cad sub incidența legii Nr. 851 din 29-05-1996 privind expertiza ecologică)
5. Proiectul tehnic și materialele grafice, schițele, desenele tehnice (planul situațional, planul general, planurile arhitecturale);
6. Raportul de verificare al proiectului emis de către Serviciul de Stat pentru Verificare și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor;
7. Documentația de deviz: devizul general (Formularul 9, conform CPL 01.01.2001); devizul local (Formularul 3 și Formularul 7, conform CPL 01.01.2001); catalog de prețuri unitare pentru obiect (Formularul 5 conform CPL 01.01.2001);
8. Caiet de sarcini pentru desfășurarea licitației publice inclusiv specificațiile tehnice;
9. Specificațiile tehnice a bunurilor și echipamentelor planificate conform cererii de finanțare (altele decât cele incluse în proiectul tehnic);
10. Certificat de urbanism.

¹⁴ Fiecare partener al proiectului va semna, după caz, Declarația de parteneriat, inclusiv Aplicantul

4.3 Modalitatea de depunere a Notei Conceptuale și Cererii de finanțare

Depunerea Notei Conceptuale a proiectului

Dosarul de Aplicare la etapa Notelor Conceptuale va fi depus la sediul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului de termenul limită indicat în anunțul plasat. Orice dosar recepționat după data limită, va fi tratat ca fiind transmis după termen și, prin urmare, respins.

Toate notele conceptuale primite în termenul limită, vor fi verificate intern, de către Comisia de evaluare interministerială creată conform Regulaentului Comisiei Interministeriale de evaluare a proiectelor de dezvoltare regională (Anexa nr.3 la MO FNDR).

Evaluarea Conformității – Notele Conceptuale vor fi evaluate în funcție de criteriile de conformitate din grila de evaluare administrativă. Notele Conceptuale care nu întrunesc criteriile de conformitate vor fi respinse și nu vor fi supuse evaluării de eligibilitate.

Evaluarea Eligibilității – Notele Conceptuale ce întrunesc criteriile de conformitate sunt supuse evaluării criteriilor de eligibilitate specifice domeniilor de intervenție. Notele Conceptuale care nu întrunesc criteriile de conformitate vor fi respinse și nu vor fi supuse etapei ulterioare de evaluare.

Evaluarea Tehnică - Notele Conceptuale care întrunesc criteriile Evaluării Administrative sunt supuse Evaluării Tehnice. Notele Conceptuale care vor acumula un punctaj mai mare de **30 de puncte**, vor fi propuse pentru etapa ulterioară.

Dosarul de Aplicare, ce va conține 2 exemplare, precum și versiunea electronică (pe CD/USB), va fi trimis într-un plic sigilat prin poștă recomandată cu confirmare de livrare, serviciu de curierat privat sau prin livrare manuală la una dintre adresele de mai jos (o confirmare de primire semnată și datată va fi eliberată de către subdiviziunea responsabilă din cadrul MADRM). Versiunea electronică a dosarului trebuie să fie identică cu versiunea de hârtie trimisă. Fiecare fișier electronic (Cererea de finanțare - format Word; Lista de verificare și Declarația Aplicantului completate / semnate – pdf / jpeg. toate documentele specificate vor avea Font Times New Roman, Dimensiune 12) va fi inclus într-o mapă unică (de ex., Cererea de finanțare) și nu în fișiere separate.

Dosarul de Aplicare transmis prin orice alt mijloc (de exemplu, prin fax sau prin e-mail) sau livrate către alte adrese vor fi respinse.

Aplicantul este singurul responsabil pentru alegerea mijloacelor de expediție și urmărirea livrării în conformitate cu condițiile prezentei secțiuni.

În cazul în care un solicitant trimite mai multe note conceptuale diferite, fiecare trebuie trimisă separat.

Plicul exterior trebuie să conțină titlul notei conceptuale, denumirea programului și a domeniului de intervenție, numele și adresa completă a solicitantului și cuvintele „Nu trebuie să fie deschise înainte de sesiunea de deschidere”.

Dacă solicitantul nu primește rezultatele conformității administrative și a eligibilității, în termen de 15 zile de la data finală a depunerii notelor conceptuale, un mesaj în acest sens trebuie trimis subdiviziunii responsabile din cadrul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (în continuare MADRM) prin intermediul adresei de e-mail indicat mai jos. Acest mesaj ar trebui să includă o copie lizibilă a dovezii de expediere semnată și datată, precum și confirmarea de primire a acesteia de către subdiviziunea responsabilă din cadrul MADRM.

Depunerea Cererii de Finanțare

Dosarul de Aplicare la etapa depunerii cererii complete de finanțare va fi depus în 2 exemplare pe suport de hârtie, precum și în format electronic (CD/USB).

Plicul exterior trebuie să conțină titlul cererii complete de finanțare, denumirea programului și a domeniului de intervenție, numele și adresa completă a solicitantului și cuvintele „Nu trebuie să fie deschise înainte de sesiunea de deschidere”.

Versiunea electronică trebuie să corespundă prin conținut întru totul versiunii scrise pe hârtie.

Fiecare fișier electronic (Cererea de finanțare - format Word, Buget - format Excel și Matricea Cadrul Logic – format Word, toate documentele specificate vor avea Font Times New Roman, Dimensiune 12) va fi inclus într-o mapă unică (de ex., Cererea de finanțare) și nu în fișiere separate.

Cererile complete de finanțare vor trimise într-un plic sigilat prin poștă recomandată cu confirmare de livrare, serviciu de curierat privat sau prin livrare manuală la una dintre adresele de mai jos (o confirmare de primire semnată și datată va fi eliberată de Instituția teritorială responsabilă).

Cererile complete de finanțare trimise prin orice alt mijloc (de exemplu, prin fax sau prin e-mail) sau livrate către alte adrese vor fi respinse.

Solicitantul este singurul responsabil pentru alegerea mijloacelor de expediție și urmărirea livrării în conformitate cu prevederile prezentei secțiuni.

În cazul în care un solicitant trimite mai multe Cereri complete de finanțare diferite, fiecare trebuie trimisă separat.

Adresa Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului: mun. Chișinău, str. C. Tănase 9. web: madrm@madrm.gov.md; www.madrm.gov.md

Subdiviziunea responsabilă:

Direcția Politici de Dezvoltare Regională (bir. 708)

Persoană responsabilă:

Ion PÎNZARI

Tel.: 022 204 543

E-mail: ion.pinzari@madrm.gov.md

Anexa 1.
la Regulamentul de desfășurare a apelului pe
listă pentru selectarea proiectelor finanțate
din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională

PROGRAM 1: COMPETITIVITATE

1.1 Domeniile și măsurile eligibile de finanțare

Programul 1 Competitivitate își propune să sprijine dezvoltarea economică a regiunilor prin sporirea potențialului infrastructurii de suport pentru afaceri, dezvoltarea serviciilor conexe în cadrul acestor, precum și dezvoltarea potențialului turistic al regiunilor.

În același timp în cadrul Programului 1 vor fi susținute programele de dezvoltare a antreprenorialului, a competențelor în domeniile aferente specializării inteligente a regiunilor, dar și formarea de competențe în domeniul turismului.

Domenii de intervenție	Măsuri eligibile în cadrul domeniilor de intervenție
1.1 Valorificarea infrastructurilor de afaceri	<ul style="list-style-type: none"> • Valorificarea infrastructurii de afaceri și dezvoltarea capacităților: parcuri industriale, ZEL-uri, incubatoare de afaceri • Dezvoltarea de abilității și competențe în cadrul infrastructurilor de afaceri: programe de incubare, acceleratoare regionale, dezvoltarea de hub-uri de competențe
1.3 Sporirea atractivității turistice	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea, reabilitarea și extinderea infrastructurii de agrement; • Reabilitarea / modernizarea infrastructurii rutiere (drumurilor de acces și a infrastructurii aferente drumurilor) către obiectivele turistice de importanță regională; • Amenajarea obiectivelor turistice naturale și antropice de utilitate publică precum și crearea / modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică. • Restaurarea și valorificarea sustenabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe.

1.2 Indicatorii aferenți domeniilor de intervenție (provizorii)

Indicatorii de rezultați aferenți fiecărui domeniu de intervenție¹⁵ :

Valorificarea infrastructurilor de afaceri

- Investiții în active imobilizate (Mii lei/locuitor)
- Investiții capitale în parcuri industriale, ZEL- uri (Mii lei)
- Rezidenți ai structurilor de suport al afacerilor (Nr. întreprinderi)
- Rata de ocupare a structurilor de sprijinire a afacerilor (după doi ani de la finalizarea proiectului) (%)

Sporirea atractivității turistice

- Obiective turistice amenajate (Nr. obiective)
- Obiective turistice incluse în circuite turistice în urma implementării proiectelor de dezvoltare regională (Nr. obiective)
- Trasee tematice comune conectate la rețeaua regională (Nr.)

1.3 Indicatori proiect

¹⁵ Acești indicatori nu se raportează de către beneficiar.

În cadrul apelurilor de propuneri de proiecte vor fi selectate pentru finanțare doar proiectele care demonstrează contribuții la realizarea indicatorilor de proiect per domeniu de intervenție aferent. Indicatorul de proiect face obiectul monitorizării progresului în implementarea proiectelor. Proiectele din acest program vor include următorii indicatorii:

Valorificarea infrastructurilor de afaceri

- Obiective de suport în afaceri reabilite (Nr.)
- Obiective de suport în afaceri conectate la structura de acces și utilități publice (Nr.)
- Suprafața clădirilor obiectivelor de suport în afaceri dotate/utilate (perimetru x nr. etaje) (m2)
- Rețele de gaze naturale construite/reabilite (km)
- Rețele electrice de tensiune înaltă construite/reabilite (km)
- Stații de transformare construite/instalate (unități)
- Rețele de apeduct construite/reabilite (km)
- Rețele de canalizare construite/reabilite (km)
- Rezervoare pentru apă potabilă construite/reabilite (Nr.)
- Stații de epurare construite/reabilite (Nr.)
- Drum de acces construit/reabilitat (km)
- Teritoriu amenajat (ha)
- Rezidenți în cadrul infrastructurilor de suport a afacerilor (Nr.)
- Programe de incubare/accelerare (Nr.)

Sporirea atractivității turistice

- Atracții turistice renovate (Nr.)
- Atracții turistice amenajate (Nr.)
- Teritoriu amenajat (ha)
- Drum construit/renovat/reabilitat (km)
- Locuri de cazare create (Nr.)

Notă: Nu se acceptă identificarea și cuantificarea, în cadrul cererii de finanțare, a altor indicatori în afara celor menționați în cadrul acestei secțiuni.

1.4 Finanțarea alocată pe apeluri de proiecte și reguli de cofinanțare

Alocarea financiară pentru **PROGAMUL 1 Competitivitate** constituie 30% din bugetul anual al FNDR.

Costurile indicative disponibile pentru fiecare domeniu de intervenție precum și sumele minime-maxime alocate pe tipuri de proiecte este desfășurat în compartimentul 1.6.

În cadrul acestui Apel de Proiecte, rata de finanțare (finanțarea maximă nerambursabilă ce poate fi acordată din FNDR) este de 90% din valoarea totală a cheltuielilor eligibile.

În cazul în care aplicantul este o entitate de drept public, contribuția necesară pentru cofinanțarea proiectului va fi solicitată beneficiarului final.

1.5 Tipuri de Apeluri de propuneri de proiecte

În cadrul Programului 1 Competitivitate vor fi desfășurate următoarele tipuri de Apeluri:

Domenii de intervenție	Periodicitate	Aplicant eligibil
Domeniu 1.1 Valorificarea infrastructurilor de afaceri	O dată la 3 ani	APL / Entități de drept public
Domeniu 1.3 Sporirea atractivității turistice	O dată la 3 ani	APL / Entități de drept public

1.6 Alocarea financiară / Valoarea minimă/maximă a cererilor de finanțare

Program 1 Competitivitate			
Program	Valoarea minimă, lei	Valoarea maximă, lei	Rata de cofinanțare
Valorificarea infrastructurilor de afaceri	5 000 000	25 000 000	APL – 10 Beneficiarul final - 10 %
Sporirea atractivității turistice	10 000 000	20 000 000	APL - 10 % Beneficiarul final - 10 %

1.7 Criteriile de definire a impactului regional

În categoria proiectelor finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, pot fi încadrate proiectele ce întrunesc următoarele criterii

Nr.	Domenii de intervenție	Acțiuni eligibile	Criterii specifice de eligibilitate
1.1	Valorificarea infrastructurilor de afaceri	<p>- Acțiunilor vor viza infrastructura deja creată/funcțională: Parcuri Industriale, Zone Economice Libere și Incubatoare de Afaceri.</p> <p>- Acțiunile pot fi executate doar pe obiecte și terenuri publice, inclusiv pentru dezvoltarea parteneriatelor public-private;</p>	<p><u>Teritorialitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Serviciile create pot acoperi cel puțin 2 raioane și / sau - Cel puțin 60 mii locuitori pot avea acces la serviciile create; <p><u>Accesibilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Rata de ocupare cu rezidenți este de cel mult 60% ; - Proximitatea față de căi de comunicare: a) noduri rutiere; b) aeroporturi; c) căi feroviare; 4) port; 5) punct de trecere a frontierei. <p><u>Cooperare:</u></p> <p>Instituția are stabilite parteneriate/acorduri de colaborare cu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instituții de învățământ superior; - instituții învățământ mediu de specialitate/profesional tehnic; - agenții de ocupare a forței de muncă /dispune de programe de calificare integrate. <p><u>Valorificarea potențialului regiunii:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - serviciile create contribuie la diversificarea activităților economice a regiunii; - serviciile create sunt armonizate cu specializarea inteligentă a regiunilor; - existența/Proximitatea/Posibilitatea dezvoltării infrastructurii pentru dezvoltarea produselor cu valoare adăugată /destinate exportului; <p><u>Sustenabilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - instituția dispune de: <ul style="list-style-type: none"> • Plan de dezvoltare instituțională; • Proiectare zonală; • Strategie de promovare/marketing; • Strategie de atragere a investițiilor;

			<p>– Bunurile create vor fi aflate în proprietate publică min. 10 ani și nu pot fi înstrăinate.</p> <p><u>Durata:</u> Durata proiectelor finanțate nu poate depăși 36 luni.</p>
1.3	Sporirea atractivității turistice	<ul style="list-style-type: none"> - Acțiunile vor viza obiectivele turistice de importanță națională în conform Strategiei Sectoriale și PRS-urilor. - Acțiunile vor viza doar monumentele istorice vizate în conformitate cu prevederile Legii privind ocrotirea monumentelor nr. 1530-XII din 22.06.1993; - Acțiunile vor corespunde cu legislația națională privind turismul, în strategiile sectoriale și regionale relevante; - Amenajările, reparațiile, construcțiile sau modernizările din fonduri publice vor să fie executate doar pe obiecte și terenuri publice, inclusiv pentru dezvoltarea parteneriatelor public-private; - Acțiunile de amenajare turistică, reparații, construcții sau modernizări vor fi bazate pe studii de fezabilitate, fezabilitate, planuri de amenajare, proiecte tehnice și/sau avize conform legislației naționale (inclusiv conform acelor prevederi care țin de securitatea turiștilor). - Acțiuni de restaurare și valorificarea sustenabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe. 	<p>Teritorialitate:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Serviciile create pot acoperi cel puțin 3 raioane; și /sau – Cel puțin 60 mii locuitori pot avea acces la serviciile create; <p><u>Accesibilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Proximitatea față de căi de comunicare: a)noduri rutiere; b)aeroporturi; c)căi feroviare; d)port; e)punct de trecere a frontiere; f)structuri de cazare; g)alte obiective turistice; <p>Cooperare:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Instituția are stabilite parteneriate/acorduri de colaborare cu: – Asociații de profil/Agenții specializate; <p><u>Valorificarea potențialului regiunii:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Serviciile create contribuie la diversificarea activităților economice a regiunii; – Proiectele vor asigura promovarea produselor autohtone specifice zonei. <p>Sustenabilitate:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Obiectivul vizat este (sau va fi până și finele proiectului) introdus într-un circuit turistic; – Proiectul dispune de/implementează : – Strategie de promovare/marketing; – Strategie de atragere a investițiilor; – Bunurile create vor fi aflate în proprietate publică min. 10 ani și nu pot fi înstrăinate. <p><u>Durata:</u> Durata proiectelor finanțate nu poate depăși 36 luni.</p>

la Regulamentul de desfășurare a apelului pe listă pentru selectarea proiectelor finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională

PROGRAM 2: DEZVOLTAREA URBANĂ

1.1 Domeniile și măsurile eligibile de finanțare

Scopul Programului 2 Dezvoltare Urbană este crearea în Republica Moldova a unei rețele de orașe – poli de creștere regională, atractive pentru locuitori, antreprenori și vizitatori care generează creștere, ocupare a forței de muncă și stimulează dezvoltarea zonelor teritoriale adiacente.

Domenii de intervenție	Măsuri eligibile în cadrul domeniilor de intervenție
Conectivitate și mobilitate urbană	<ul style="list-style-type: none"> Modernizarea infrastructurii drumurilor și serviciilor urbane de transport public.
Competitivitate și susținerea activităților economice	<ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea infrastructurii de sprijinire a dezvoltării sectorului privat și atragere a investițiilor străine.
Modernizarea infrastructurii tehnico edilitare și rețelelor de utilități publice	<ul style="list-style-type: none"> Asigurarea adecvată a populației cu servicii de apă, canalizare, MDS și iluminat stradal. Dezvoltarea canalizării pluviale

1.2 Indicatorii aferenți domeniilor de intervenție (provizorii)

Indicatorii de rezultați aferenți fiecărui domeniu de intervenție :

Conectivitate și mobilitate urbană

- Acces îmbunătățit la infrastructură de mobilitate urbană și suburbană (Nr. locuitori ai orașelor poli de creștere);
- Calitatea îmbunătățită a drumurilor locale majore (%);
- Rețeaua de transport public de calitate (% acoperire a orașelor poli de creștere).

Competitivitate și susținerea activităților economice

- Salariul mediu în orașele – poli de creștere (MDL);
- Rata de acoperire cu locuri de muncă (cu excepția celor cu finanțare din buget) în orașele – poli de creștere (%);
- Capacitatea fiscală a orașelor – poli de creștere regională (MDL).

Modernizarea infrastructurii tehnico edilitare și rețelelor de utilități publice

- Rata de acoperire cu servicii centralizare de canalizare față de media cumulativă (%);
- Rata de acoperire cu servicii calitative de iluminare nocturnă față de media cumulativă (%
- Stații de Epurare a Apelor Uzate care ar corespunde cerințelor normative și de eficacitate(Nr. beneficiari ai serviciilor prestate conform cerințelor normative din orașele poli de creștere);

1.3 Indicatorii proiectelor (provizorii)

În cadrul apelurilor de propuneri de proiecte vor fi selectate pentru finanțare doar proiectele care demonstrează contribuții la realizarea indicatorilor de proiect pentru domeniul de intervenție aferent.

Indicatorul de proiect face obiectul monitorizării progresului în implementarea proiectelor. Proiectele din acest program vor include următorii indicatorii:

Conectivitate și mobilitate urbană

- Drumuri locale construite sau reabilitate capital (km);

- Unități de transport moderne procurate pentru dotarea sistemelor urbane de transport public (Nr. unități);

Competitivitate și susținerea activităților economice

- Structuri de sprijinire a afacerilor nou-create (Nr unități);
- Platforme investiționale pregătite (Nr. unități);
- Centre de Business regionale - clădiri de birouri pentru atragerea de investitori în domeniul TIC și BPO (Nr unități);

Modernizarea infrastructurii tehnico edilitare și rețelelor de utilități publice

- Rețele de canalizare centralizată construită/reabilitată (km);
- Sisteme de tratare a apei (Nr. unități);
- Stații de Epurare a Apelor Uzate (Nr. unități);
- Rețele de iluminare stradală (km);

1.4 Finanțarea alocată pe apeluri de proiecte și reguli de cofinanțare

Alocarea financiară pentru **PROGAMUL 2 DEZVOLTARE URBANĂ** constituie 30% din bugetul anual al FNDR.

Devizul general indicativ disponibil pentru fiecare domeniu de intervenție al Programul 2 precum și sumele minime-maxime alocate pe tipuri de proiecte este desfășurat în secțiunea 1.6 (Anexa Programului).

În cadrul acestui Apel de Proiecte, rata de cofinanțare (finanțarea maximă nerambursabilă ce poate fi acordată din FNDR) este de 90% din valoarea totală a cheltuielilor eligibile.

Beneficiarul are obligația asigurării unei contribuții de minim 10% din valoarea cheltuielilor eligibile.

1.5 Tipuri de Apeluri de propuneri de proiecte

Domenii de intervenție	Periodicitate	Aplicant eligibil
Domeniu 2.1 Conectivitate și mobilitate urbană	O dată la 3 ani	APL
Domeniu 2.2 Competitivitate și susținerea activităților economice	O dată la 3 ani	APL / Entități de drept public
Domeniu 2.4 Modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și rețelelor de utilități publice	O dată la 3 ani	APL / Entități de drept public

1.6 Alocarea financiară / Valoarea minima/maximă a cererilor de finanțare

Program 2 Dezvoltare Urbană			
Domenii de intervenție	Valoarea minimă, lei	Valoarea maximă, lei	Rata de cofinanțare
Conectivitate și mobilitate urbană	3 000 000	15 000 000	APL 10 %
Competitivitate și susținerea activităților economice	5 000 000	50 000 000	APL – 10 % Beneficiarul final - 10 %
Modernizarea infrastructurii tehnico edilitare și rețelelor de utilități publice	5 000 000	50 000 000	APL – 10 % Beneficiarul final - 10 %

1.7 Criteriile de definire a unui proiect regional

În categoria proiectelor finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, pot fi încadrate proiectele ce întrunesc următoarele criterii

Domeniul de intervenție	Acțiuni eligibile	Criterii specifice
Conectivitate și mobilitate urbană	<ul style="list-style-type: none"> - Lucrări de construcție și reabilitare capitală a drumurilor locale; - Dotarea sistemelor urbane de transport public cu unități de transport; 	<ul style="list-style-type: none"> - Proiectul este prevăzut în Programul Național de dezvoltare a orașelor-poli de creștere în Republica Moldova <p><u>Teritorialitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Acțiunile vor fi implementate în orașele poli de creștere și localitățile din zona de influență; - Acțiunile vor viza îmbunătățirea conectivității orașului poli de creștere cu localitățile rurale din zona de influență; - Acțiunile vor viza diminuarea timpului de deplasare și îmbunătățirea condițiilor de deplasare spre/ dinspre orașul poli de creștere pentru navetiști; <p><u>Accesibilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Acțiunile vor spori accesibilitatea populației la : a) instituțiile sociale; b) instituțiile medicale; c) instituțiile educaționale, d) unitățile economice; - Acțiunile vor contribui la creșterea accesibilității și conectivității orașului poli de creștere la rețeaua de căi de comunicații naționale și internaționale (autostrăzi, drumuri expres, căi ferate cu viteză mare/sporită, căi navigabile maritime sau fluviale, porturi, aeroporturi) - Bunurile mobile create/procurate vor fi aflate în proprietate publică min. 10 ani. - Existența unui Concept de dezvoltare a transportului public municipal (în cazul proiectelor care se referă la procurarea unităților de transport sau construcția/modernizarea stațiilor de așteptare) <p><u>Durata:</u> Durata proiectelor finanțate nu poate depăși 24 luni.</p>
Competitivitate și susținerea activităților economice	<ul style="list-style-type: none"> - Construcția/dotarea/extinderea/lansarea structurilor de sprijin a afacerilor; - Dezvoltarea/ echiparea platformelor industriale; - Construcția/dotarea centrelor de Business regionale în sectoarele prioritare TIC și BPO; 	<ul style="list-style-type: none"> - Proiectul este prevăzut în Programul Național de dezvoltare a orașelor-poli de creștere în Republica Moldova <p><u>Teritorialitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Acțiunile vor fi implementate în orașele poli de creștere; - Infrastructura economică creată va avea un impact regional, acoperind prin activitățile sale inclusiv necesitățile de locuri de muncă a localităților rurale proxime. <p><u>Accesibilitate:</u></p>

		<p>- Proximitatea față de căi de comunicare: a) noduri rutiere; b) aeroporturi; c) căi feroviare; 4) port; 5) punct de trecere a frontierei.</p> <p><u>Cooperare:</u></p> <p>Aplicantul are stabilite parteneriate/acorduri de colaborare cu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instituții de învățământ superior; - instituții învățământ mediu de specialitate/profesional tehnic; - Agenții de ocupare a forței de muncă /dispune de programe de calificare integrate; - ODIMM (în cazul Centrelor de Business regionale) - Administrația entităților de sprijin a afacerilor vizate (e.g. administrația Zonei Economice Libere, Parcului Industrial, Incubatorului de Afaceri). <p><u>Valorificarea potențialului regiunii:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Serviciile create contribuie la diversificarea activităților economice a orașului; - Existența/Proximitatea/Posibilitatea dezvoltării infrastructurii pentru dezvoltarea produselor cu valoare adăugată /destinate exportului; <p><u>Sustenabilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Instituția dispune de/implementează : <ul style="list-style-type: none"> • Plan de dezvoltare instituțională; • Delimitare funcțională în PUG sau reglementarea prin PUZ/PUD; • Strategie de promovare/marketing; • Strategie de atragere a investițiilor; - Bunurile mobile create/procurate vor fi aflate în proprietate publică min. 10 ani și nu pot fi înstrăinate. <p><u>Durata:</u> Durata proiectelor finanțate nu poate depăși 24 luni.</p>
<p>Modernizarea infrastructurii tehnico edilitare și rețelelor de utilități publice</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Extinderea /construcția rețelelor de canalizare; - Construcția sistemelor de tratare a apei; - Construcția stațiilor de epurare a Apelor uzate; - Extinderea sistemelor de iluminat stradal; 	<ul style="list-style-type: none"> - Acțiunile sunt prevăzute sau corespund Programului Național de dezvoltare a orașelor-poli de creștere în Republica Moldova <p><u>Teritorialitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Acțiunile vor fi implementate în orașele poli de creștere; - Acțiunile pot demonstra contribuția la atingerea indicatorului privind % dotării tehnico-edilitare a orașului.¹⁶ - Acțiunile presupun consolidarea capacității operatorului și extinderea / regionalizarea serviciului, cel puțin în localitățile din zona de influență a orașului pol de creștere;

¹⁶ Nivelul minim a dotării tehnica -edilitare solicitat de legislația în vigoare ca condiție pentru o localitate urbană pentru a corespunde statutului de municipiu este de 60% .

		<p><u>Accesibilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Acțiuni presupun exploatarea unei surse de apă potabilă tratabilă, inclusiv captările și stațiile de tratare existente; (pentru proiectele AAS) <p><u>Cooperare:</u></p> <p>Aplicantul are stabilite parteneriate/acorduri de colaborare cu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - APL din proximitate (pentru proiectele AAS) - <p><u>Sustenabilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Acțiunile presupun creșterea calității serviciilor și corespunderea lor cerințelor și standardelor naționale; - Aplicantul poate demonstra : <ul style="list-style-type: none"> • Acordul dintre beneficiari și un operator certificat de AAC; • Plan de dezvoltare instituțională; • În concordanță cu documentația de urbanism în vigoare; • Strategie de promovare/marketing; • Plan de desfășurare a campaniilor de informare și de sporire a conștientizării populației; - Bunurile create vor fi aflate în proprietate publică min. 10 ani și nu pot fi înstrăinate. <p><u>Durata:</u> Durata proiectelor finanțate nu poate depăși 24 luni.</p>
--	--	---

PROGRAM 3: INFRASTRUCTURĂ REGIONALĂ

1.1 Domeniile și măsurile eligibile de finanțare

Scopul Programului 3 Infrastructură Regională este crearea condițiilor de infrastructură bază pentru sporirea condițiilor de trai și crearea premiselor pentru atragerea investițiilor în regiuni.

În cadrul Programului 3 vor fi sprijinite următoarele tipuri de acțiuni:

Domenii de intervenție	Măsuri eligibile în cadrul domeniilor de intervenție
Aprovizionarea cu Apă și Sanitație	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea sistemelor regionale de alimentare cu apă, a epurării apei și canalizării în conformitate cu PRS; • Reabilitarea, extinderea/regionalizarea, modernizarea infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare, dezvoltarea capacităților prestatorilor de servicii regionali;

1.2 Indicatorii aferenți domeniilor de intervenție (provizorii)

Indicatorii de rezultați aferenți domeniului de intervenție Aprovizionare cu Apă și Sanitație includ:

- Localități ce au acces la sistemul de AAS construit/reabilitat (Nr localități)
- Localități ce au acces la sistemul de canalizare construit/reabilitat (Nr localități)
- Populației cu acces la sistemul de AAS construit/reabilitat (Nr locuitori)
- Populația cu acces la sistemul de canalizare construit/reabilitat(Nr locuitori)

1.3 Indicatori proiect

În cadrul apelului de propuneri de proiecte vor fi selectate pentru finanțare doar proiectele care demonstrează contribuții la realizarea indicatorilor de proiect pentru domeniul de intervenție aferent.

Indicatorul de proiect face obiectul monitorizării progresului în implementarea proiectelor. Proiectele din acest program vor include următorii indicatorii:

- Rețele de apeduct construite/reabilitate (km)
- Stații de captare a apei potabile construite/reabilitate (Nr.)
- Stații de tratare a apei potabile construite/reabilitate (Nr.)
- Stații pompare a apei potabile (Nr.)
- Castele de apă construite/reabilitate (Nr.)
- Rezervoare de apă potabile construite/reabilitate (Nr.)
- Rețele canalizare construite/reabilitate (Km.)
- Stații de epurare a apelor uzate construite/reabilitate

Notă: Nu se acceptă identificarea și cuantificarea, în cadrul cererii de finanțare, a altor indicatori în afara celor menționați în cadrul acestei secțiuni.

1.4 Finanțarea alocată pe apeluri de proiecte și reguli de cofinanțare

Alocarea financiară pentru **PROGAMUL 3 INFRASTRUCTURĂ REGIONALĂ** constituie 40% din bugetul anual al FNDR.

Devizul general indicativ disponibil pentru domeniu de intervenție precum și sumele minime-maxime alocate pe tipuri de proiecte este desfășurat în secțiunea 1.6.

În cadrul acestui Apel de Proiecte, rata de cofinanțare (finanțarea maximă nerambursabilă ce poate fi acordată din FNDR) pentru un proiect este de 90% din valoarea totală a cheltuielilor eligibile.

Beneficiarul are obligația asigurării unei contribuții de minim 10% din valoarea cheltuielilor eligibile.

1.5 Tipuri de Apeluri de propuneri de proiecte

În cadrul Programului 3 va fi desfășurat următorul tipuri de Apeluri:

Domenii de intervenție	Periodicitate	Aplicant eligibil
Aprovizionare cu Apă și Sanitație	O dată la 3 ani	APL / Entitate de drept public

1.6 Alocarea financiară / Valoarea minima/maximă a cererilor de finanțare

Program 3 Infrastructură Regională			
Program	Valoarea minimă, lei	Valoarea maximă, lei	Rata de cofinanțare
Aprovizionare cu Apă și Sanitație	10 000 000	50 000 000	Beneficiarul final - 10 %

1.7 Criteriile de definire a impactului regional

În categoria proiectelor finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, pot fi încadrate proiectele ce întrunesc următoarele criterii

Nr.	Domeniu de intervenții	Acțiuni eligibile	Criterii specifice
3.1	Aprovizionare cu Apă și Sanitație	<ul style="list-style-type: none"> - Construcția/modernizarea captărilor din surse de apă în vederea potabilizării; - Construcția/reabilitarea stațiilor de tratare a apei potabile; - Reabilitarea/construcția de rezervoare și stații de pompare / repompare apă; - Extinderea/reabilitarea aducțiunilor, rețelelor de distribuție și a facilităților de colectare/pompare a apei uzate menajere, inclusiv construcții / facilități conexe; - Construcția/reabilitarea stațiilor de epurare a apelor uzate; - Construcția/reabilitarea colectoarelor de apă uzată; - Construcția/reabilitarea facilităților de epurare a nămolurilor; - Construirea unor instalații adecvate de tratare/eliminare a nămolului rezultat din stațiile de epurare; 	<p><u>Teritorialitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Serviciile create pot acoperi cel puțin 2 raioane; și/sau - Cel puțin 60 mii locuitori pot avea acces la serviciile create; <p><u>Accesibilitate:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Acțiuni ce presupun exploatarea unei surse de apă potabilă tratabilă, inclusiv captările și stațiile de tratare existente; - Acțiunile ce presupun prezența unui sistem funcțional de colectare a apelor uzate cu existența stației de epurare <p><u>Cooperare:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Implementarea proiectului prin abordarea inter-municipală; - Aplicantul are stabilite parteneriate / acorduri de colaborare cu: - APL din proximitate <p><u>Sustenabilitate:</u></p>

		<p>- Contorizare, echipament de laborator, echipamente de detectare a pierderilor-sisteme SCADA, înființare/extindere sisteme de sectorizare rețele de distribuție, înființare/extindere sisteme de telegestiune, echipamente întreținere rețea canalizare, etc;</p>	<p>- Aplicantul poate demonstra</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acordul dintre beneficiari și un operator certificat de AAC • Plan de dezvoltare instituțională; • Proiectare zonală; • Strategie de promovare/marketing; • Plan de sporire a conștientizării populației; <p>- Bunurile create vor fi aflate în proprietate publică min. 10 ani și nu pot fi înstrăinate.</p> <p><u>Durata:</u> Durata proiectelor finanțate nu poate depăși 36 luni.</p>
--	--	--	---

La acest domeniu de intervenție vor fi eligibile doar proiectele ce prevăd construcția sistemelor de canalizare (inclusiv elemente separate ale acestora) și apeducte magistrale (cu surse de ape de suprafață și rețele interne), pentru conectarea localităților la apeductele magistrale.

Proiecte de alimentare cu apă la care sursa este din ape subterane nu vor fi admise.

Anexa nr. 3
la Manualul Operațional al FNDR

REGULAMENTUL

**Comisiei Interministeriale de evaluare a proiectelor de dezvoltare regională
în cadrul Concursului de propuneri de proiecte**

Prezentul Regulament este elaborat în temeiul Legii nr. 438-XVI din 28 decembrie, 2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova și al Hotărârii Guvernului nr. 127 din 08.02.2008 cu privire la măsurile de realizare a Legii nr. 438-XVI din 28 decembrie 2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova.

Comisia Interministerială de evaluare a proiectelor de dezvoltare regională (în continuare Comisia) este creată pe lângă Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, în scopul evaluării și selectării programelor și proiectelor finanțate din contul mijloacelor Fondului Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR).

Programele și proiectele ce urmează a fi finanțate din mijloacele Fondului sunt evaluate de Comisia compusă din 9 membri, după cum urmează:

- a) un reprezentant al Consiliului Național, în calitate de președinte;
- b) un reprezentant al Cancelariei de Stat;
- c) un reprezentant al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului;
- d) un reprezentant al Ministerului Economiei și Infrastructurii;
- e) un reprezentant al Ministerului Finanțelor;
- f) un reprezentant al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale;
- g) un reprezentant al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării;
- h) doi experți tehnici, specialiști în domeniile relevante pentru proiectele ce urmează a fi evaluate.”

Pentru facilitarea evaluării proiectelor, Comisia formată poate invita experți tehnici, specialiști în domeniile relevante.

I. Dispoziții generale

1. *Regulamentul Comisiei Interministeriale de evaluare a proiectelor de dezvoltare regională* (în continuare – *Regulament*), stabilește sarcinile, atribuțiile, modul de organizare și de funcționare a Comisiei.
2. Comisia este un organ consultativ, constituită în scopul selectării și promovării unor proiecte privind dezvoltare regională.
3. Activitatea Comisiei se desfășoară în baza următoarelor principii:
  - a) Echitate - drepturi egale de acces la valorile economice, sociale și culturale pentru toți cetățenii Republicii Moldova, indiferent de locul lor de trai;
  - b) Durabilitate - caracter viabil din punct de vedere tehnic, financiar și instituțional al activităților, programelor și proiectelor finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională;
  - c) Obiectivitate - conform criteriilor prevăzute în *Regulamentele de desfășurare a Apelurilor de proiecte*.
  - d) Planificare - elaborarea programelor și proiectelor de dezvoltare regională, conform obiectivelor, priorităților și mecanismelor clar definite în *Programele Operaționale Regionale*;
  - e) Coordonare – coordonarea, atât la nivel național, cât și la cel regional, a activităților, a procesului de realizare a obiectivelor dezvoltării regionale;
  - f) Parteneriat – cooperarea, în activitatea de planificare, elaborare și implementare a măsurilor privind susținerea dezvoltării regionale între autoritățile administrației publice centrale și locale, sector public și privat, societate civilă.
  - g) Transparență - claritate în procesul alocării, distribuirii și utilizării mijloacelor Fondului necesare pentru realizarea strategiilor, programelor și proiectelor de dezvoltare regională.
4. În activitatea sa Comisia se conduce de prevederile legislației în vigoare și de prezentul *Regulament*.

II. Sarcinile și atribuțiile de bază ale Comisiei

5. Obiectivul de bază al Comisiei constă în evaluarea și selectarea proiectelor și programelor ce urmează a fi finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională în baza următoarelor criterii:
  - a) abordarea integrată a tuturor condițiilor și criteriilor de evaluare a proiectelor;
  - b) mobilizarea multisectorială în vederea asigurării gradului adecvat de pregătire a proiectelor de dezvoltare regională la nivel național și regional;
  - c) conjugarea eforturilor autorităților administrației publice centrale și locale, luarea unor măsuri pentru a asigura o realizare eficientă a proiectelor;
  - d) analiza datelor statistice colectate despre situația în domeniile specifice din regiuni;
  - e) examinarea gradului de pregătire a programelor și proiectelor specifice de dezvoltare regională (la solicitarea Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale).
6. În procesul examinării proiectelor de concurs, membrii Comisiei Interministeriale vor completa individual, pentru fiecare proiect în parte o Grilă de evaluare.
7. Evaluările fiecărui membru al Comisiei se păstrează în arhiva Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

III. Drepturile Comisiei

8. Comisia are următoarele drepturi:

- a) să solicite de la autoritățile administrației publice centrale și locale competente informația necesară pentru activitatea Comisiei;
- b) să solicite de la solicitanți informații suplimentare privind lansarea proiectelor;
- c) să emită avize la proiectele aplicate, în limitele atribuțiilor sale.

IV. Componența și organizarea activității Comisiei

9. Comisia este constituită din președinte, membri și secretar;

10. În cazul când președintele lipsește pe o anumită perioadă de timp sau, din anumite motive, nu-și poate exercita obligațiile, el desemnează un alt președinte. Președintele Comisiei este un reprezentant al Consiliului Național.

11. Președintele Comisiei îndeplinește următoarele funcții:

- a) reprezintă Comisia în relațiile sale cu autoritățile administrației publice din țară, precum și în relațiile internaționale;
- b) asigură realizarea atribuțiilor Comisiei;
- c) convoacă și prezidează ședințele Comisiei, iar, în caz de necesitate, convoacă ședințe extraordinare;
- d) stabilește și aprobă ordinea de zi și orarul ședințelor;
- e) semnează hotărârile Comisiei.

12. Secretarul Comisiei, va fi desemnat din cadrul Secției relații cu instituțiile de dezvoltare regională a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

13. Atribuții ale Secretarului Comisiei:

- a) pregătește propuneri privind ordinea de zi și orarul ședințelor Comisiei;
- b) organizează și asigură buna desfășurare a ședințelor Comisiei, ține lucrările de secretariat;
- c) asigură realizarea deciziilor adoptate de Comisie;
- d) întocmește procesele-verbale ale ședințelor.

14. Comisia formează, în caz de necesitate, grupuri permanente sau temporare de experți care examinează și soluționează anumite probleme ce țin nemijlocit de activitatea sa. Ca experți sunt desemnați funcționari din ministerele de resort și din administrația centrală, precum și, în funcție de caz, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale și internaționale, care desfășoară activități în domeniul vizat.

15. Comisia se convoacă în caz de necesitate sau cel puțin o dată în trimestru.

16. În cazuri speciale, ședințele Comisiei se organizează și se desfășoară prin deplasarea lor în teritoriu.

17. La ședințele Comisiei, pot fi invitate și alte persoane, având în vedere specificul situației create sau al problemelor abordate (experți, specialiști din diferite domenii).

18. Ședințele Comisiei sunt deliberative în cazul în care sunt prezenți 2/3 din numărul total al membrilor.

19. Ordinea de zi a ședințelor Comisiei se întocmește de secretar și se prezintă spre aprobare președintelui Comisiei.

20. Ordinea de zi se aduce la cunoștință membrilor Comisiei și, după caz, persoanelor invitate cu cel puțin 3 zile înainte de convocarea ședinței.

21. Procesul-verbal al ședinței Comisiei se întocmește în termen de cel mult 2 zile din data desfășurării ședinței, fiind consultați membrii Comisiei.

22. Procesul-verbal al ședinței Comisiei, semnat de președintele și secretarul acesteia, se remite membrilor Comisiei.

23. Comisia adoptă decizii în vederea exercitării atribuțiilor sale.

24. Deciziile Comisiei se adoptă cu simpla majoritate de voturi ale celor prezenți, conform procedurii stabilite de Comisie. În caz de paritate de voturi, votul Președintelui este considerat decisiv.

25. Deciziile Comisiei sunt semnate de președintele acesteia.

26. Deciziile Comisiei au un caracter de recomandare pentru CNCDR.

V. Dispoziții finale

27. Regulamentul *Comisiei Interministeriale de Evaluare a Proiectelor* poate fi modificat doar în cazul eventualelor modificări în *Manualul Operațional al Fondului Național pentru Dezvoltare Regională*.

D O S A R U L
de aplicare la Concursul de propuneri de proiecte
pentru finanțare din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
Agencia de Dezvoltare Regională (Nord, Centru, Sud, Găgăuzia)

NOTA CONCEPTUALĂ

Titlul proiectului	
Programul	
Domeniul de intervenție	
Numele aplicantului	
Localizarea proiectului	

Dosarul nr. _____ (nr. se acordă de către ADR)	
---	--

(doar pentru uz oficial)

NOTĂ: Vă rugăm să citiți și să completați acest formular cu atenție și în conformitate cu *Regulamentul de desfășurare a concursului de selectare a proiectelor pentru finanțare din FNDR*. Evaluarea cererii dvs. va fi efectuată după verificarea administrativă a proiectului propus.

NOTĂ CONCEPTUALĂ¹⁷

Sumarul proiectului

Completați tabelul de mai jos, care nu trebuie să depășească o pagină.

Denumirea proiectului	
Denumirea Programului	
Domeniul de intervenție	
Durata totală a acțiunii	[...] luni
Valoarea estimativă a proiectului, inclusiv suma contribuției FNDR	Bugetul total [...] MDL Suma solicitată din FNDR [...] MDL, ceea ce constituie [...] % Alte surse de finanțare [...] MDL, indicați sursa [...]
Obiectivele proiectului	Obiectivul (obiectivele) generale: Obiective specifice:
Grupuri țintă ¹⁸	
Beneficiari finali ¹⁹	
Rezultate estimate ²⁰	
Indicatori de produs ²¹	
Activități principale:	

¹⁷ Volumul Notei Conceptuale nu trebuie să depășească 3-5 pagini.

¹⁸ Grupuri țintă sunt grupurile / entitățile care vor fi direct afectate pozitiv de proiect la nivelul Scopului proiectului.

¹⁹ Beneficiarii finali sunt cei care vor beneficia de proiect pe termen lung la nivelul societății sau al sectorului în general.

²⁰ Rezultatele sunt produsele / serviciile tangibile furnizate ca urmare a implementării unui proiect. Se vor prezenta doar acei indicatori de rezultat relevanți domeniului de intervenție, prezentați în Regulamentul de desfășurare a concursului de selectare a proiectelor.

²¹ Indicatorii reprezintă unitatea de măsurare a nivelului de atingere/realizare a obiectivului proiectului cuantificați prin produsele / serviciile tangibile furnizate ca urmare a implementării unui proiect. Se vor prezenta doar acei indicatori de proiect relevanți domeniului de intervenție, prezentați în Regulamentul de desfășurare a concursului de selectare a proiectelor.

Relevanța și impactul regional al proiectului

Referiți-vă (max. 1/2 pagină) la:

- descrieți minim două argumente care justifică încadrarea proiectului în obiectivele programului;
- descrieți minim două contribuții precum și indicatorii aferenți pe care proiectul le are la sectorul/domeniul de activitate în care acesta acționează;
- menționați documentele strategice locale, regionale sau naționale, precum și prioritățile din acestea cu care proiectul este corelat și la care proiectul contribuie cu activități;
- descrieți modul în care proiectul corespunde criteriilor de definire a impactului regional al domeniului de intervenție, stipulate în Anexa programului vizat.
- argumentați modul în care proiectul contribuie la valorificarea potențialului regiunii.

Potențialii beneficiari ai proiectului / grupul țintă

Maximum 1/2 pagină. Vă rugăm să prezentați următoarea informație:

- descrieți succint grupul țintă, beneficiarii direcți și beneficiarii indirecti, la care proiectul se adresează, inclusiv cu indicatori cuantificabili;
- descrieți beneficiile și indicatorii aferenți acestora pentru satisfacerea nevoilor grupurilor țintă identificate mai sus;
- descrieți riscurile, constrângerile și/sau vulnerabilitățile identificate alături de indicatorii aferenți acestora, pentru implementarea acțiunilor proiectului în favoarea grupurilor țintă identificate mai sus.

Descrierea activităților

Indicați (max. 1 pagină):

- descrieți succint maxim cinci activități care au fost deja realizate în scopul pregătirii și susținerii proiectului, inclusiv consultări sau informări ale grupurilor țintă vizate prin proiect;
- descrieți pe scurt principalele grupuri de activități și perioadele necesare pe care proiectul propus dorește să le realizeze;
- descrieți pe scurt principalele riscuri externe proiectului care pot periclita implementarea acestuia după semnarea contractului (ex. riscuri financiare, legale, avize aprobări, probleme de mediu, relevanța acțiunilor, capacitatea instituțională, etc.);
- descrieți procesul de desfășurare a campaniilor de informare și conștientizare a populației.

Efectele multiplicatoare

Descrieți succint (max. 1/2 pagină) efectele multiple ale proiectului. Specificați dacă inițiativa Dvs. asigură complementaritate cu alte proiecte din regiune finanțate din diferite surse financiare naționale sau internaționale și dacă rezultatele obținute pot fi ulterior replicate la scară mai largă.

APLICANTUL

1. IDENTITATEA

Denumirea juridică completă:	
Adresa juridică:	
Numărul de telefon: codul orașului + numărul	
Numărul de fax: codul orașului + numărul	
Adresa electronică:	
Pagina web:	
Persoana de contact implicată în proiect:	
Adresa electronică a persoanei de contact:	

Orice schimbare a adresei poștale, a numerelor de telefon, de fax și, în special, a adresei electronice, trebuie să fie notificată în scris ADR-ului. ADR-ul nu este responsabilă în cazul imposibilității de a contacta aplicantul.

DECLARAȚIA APLICANTULUI

Subsemnatul ....., în calitate de *reprezentant legal* al ..... (*completați cu denumirea organizației solicitante*), solicitant de finanțare pentru proiectul ..... (*completați cu titlul proiectului*) pentru care am depus prezenta Cerere de finanțare,

A Mă angajez în calitate de reprezentant legal să:

- Asigur contribuția proprie asumată pentru implementarea proiectului,
- Finanțez toate costurile neeligibile (inclusiv costurile conexe) aferente proiectului,
- Prezint, la momentul contractării, hotărârea de aprobare a proiectului, în conformitate cu ultimul buget rezultat în urma evaluării tehnice și financiare, în care să se menționeze sumele ce implică contribuția solicitantului la cheltuieli eligibile și neeligibile aferente proiectului.
- Mențin proprietatea facilităților construite / modernizate / extinse (*unde este cazul*), a bunurilor achiziționate și natura activității pentru care s-a acordat finanțare și să nu le ipotechez, cu excepția situațiilor prevăzute în contractul de finanțare, pe o perioadă de cel puțin:
  - [aplicanți de drept public] pe o perioadă de zece ani de la efectuarea plății finale,
  - [aplicanți de drept privat / organizațiile necomerciale] pe o perioadă de cinci ani de la efectuarea plății finale,
- În cazul în care proiectul va primi finanțare din FNDR pentru investiții în infrastructură, pe termenul de 5 ani nu trebuie să:
  - înceteze sau să transfere total sau parțial activitatea productivă în afara regiunii de dezvoltare regională în cadrul căruia a fost prevăzută inițial implementarea proiectului;
  - realizeze o modificare a proprietății asupra unui element de infrastructură care dă un avantaj nejustificat unui terț;
  - realizeze o modificare substanțială care afectează natura, obiectivele sau condițiile de realizare și care ar determina subminarea obiectivelor inițiale ale acestuia fără aprobarea finanțatorului.
- Respect, pe durata pregătirii și implementării proiectului, prevederile legislației naționale în domeniul dezvoltării durabile, egalității de șanse și nediscriminării și egalității de gen.
- Să asigur accesibilizarea cu infrastructură corespunzătoare (căi de acces, alei, drumuri) a spațiului obiect al proiectului, prin menționarea în cerințele de proiectare din caietul de sarcini pentru realizarea proiectului tehnic, cu respectarea prevederilor naționale aplicabile în vigoare.
- Să nu-mi suspend voi activitatea economică și să nu determin prin acțiuni starea de faliment sau comitere de fraude/ infracțiuni referitoare la obținerea și utilizarea fondurilor publice.

Reprezentant legal	
Entitatea	
Funcția	

Semnătura	
Data și locul	

Formularul 3

PARTNERII APLICANTULUI DIN CADRUL PROIECTULUI

1. Date despre PARTENERI

Această rubrică trebuie să conțină informația necesară despre **fiecare organizație-partener**, conform secțiunii 3.1 din Regulamentul concursului de proiecte.

	Partenerul 1
Denumirea juridică completă	
Statutul juridic	
Adresa juridică	
Persoana de contact	
Numărul de telefon	
Numărul de fax	
Adresa electronică	
Experiența în proiecte similare	
Felul în care a cooperat cu aplicantul	
Implicarea și rolul partenerului în implementarea proiectului propus	

Important: Prezentul formular de propunere de proiect va fi depus obligatoriu împreună cu **Declarația de parteneriat** (vezi modelul mai jos), semnată de parteneri.

DECLARAȚIA DE PARTENERIAT²²

Subsemnatul ....., în calitate de reprezentant legal ..... (*funcție*) al ..... (*completați cu denumirea organizației solicitante*), cunoscând că falsul în declarații este pedepsit de Codul Penal, declar pe propria răspundere că:

A. (*completați cu denumirea organizației*) depune Cererea de finanțare cu titlul ....., din care această declarație face parte integrantă, în cadrul Programului....., Domeniul de intervenție..... în calitate de: (alegeți varianta potrivită)

- Aplicant
- Partener, în cadrul Parteneriatului format din: .....

(*completați cu lista integrală conținând denumirile complete ale partenerilor*)

B. Proiectul propus prin prezenta cerere de finanțare nu a mai beneficiat de finanțare publică în ultimii 5 ani înainte de data depunerii Cererii de finanțare, pentru același tip de activități (construcție / extindere/ modernizare) realizate asupra aceleiași infrastructuri / aceluiași segment de infrastructură și nu beneficiază de fonduri publice din alte surse de finanțare.

C. Înțeleg în totalitate rolul organizației pe care o reprezint în cadrul Proiectului și îmi asum angajamentul pentru buna implementare a activităților.

D. (*completați cu denumirea organizației solicitante*) NU se află în niciuna din următoarele situații începând cu data depunerii cererii de finanțare, pe perioada de evaluare, selecție și contractare:

- Entitate în curs de lichidare, insolabilitate sau reorganizare (entități de drept privat);
- Entitate ce nu-și îndeplinește, în conformitate cu prevederile legale, obligațiile referitoare la plata contribuțiilor, la asigurările sociale sau la plata taxelor;
- Entitate ce nu asigură durabilitatea proiectelor finanțate anterior din FNDR;
- Entitate a cărui reprezentant legal este subiectul unui litigiu aflat spre examinare în instanțe judecătorești ce ține de obiectul investiției;
- Entitate a cărui reprezentant legal a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă de fraudă, corupție, conflict de interese sau de orice altă activitate ilegală.

E. Declar că proiectul nu a fost încheiat în mod fizic sau implementat integral înainte de depunerea cererii de finanțare.

F. Înțeleg și-mi asum că în cazul modificărilor condițiilor mele de eligibilitate în calitate de aplicat pe perioada procesului de evaluare, selecție și contractare cererea de finanțare poate fi respinsă.

G. Înțeleg și-mi asum că orice situație, eveniment, modificare care afectează sau ar putea afecta respectarea condițiilor de eligibilitate aplicabile, menționate în Regulamentul de desfășurare a concursului de selectare a proiectelor pentru finanțare din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională le voi aduce la cunoștința Agenției de Dezvoltare Regională din regiunea unde se implementează proiectul în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la luarea la cunoștință a situației respective.

²² **Important:** Această declarație trebuie să fie depusă atât de **aplicant** cât și de **fiecare partener**.

Reprezentant legal	
Entitatea	
Funcția	
Semnătura	
Data și locul	

LISTA DE VERIFICARE

DATE ADMINISTRATIVE	Tabelul va fi completat de către aplicant
Aplicantul	Denumirea: Statutul juridic:
Partenerul 1	Denumirea: Statutul juridic:
Partenerul 2	Denumirea: Statutul juridic:
NB: În continuare vor fi înscriși toți partenerii proiectului.	Denumirea: Statutul juridic:

Înainte de a prezenta propunerea dvs., verificați dacă fiecare componentă este completă și dacă aceasta corespunde criteriilor indicate:

Tabelul de verificare

Criteriu	Trebuie să fie completat de către aplicant		Trebuie să fie completat de către ADR	
	Da	Nu	Da	Nu
1. Termenul limită a fost respectat				
2. A fost completat formularul notei conceptuale, publicat pentru această solicitare.				
3. Nota conceptuală este scrisă în limba solicitată				
4. Există un exemplar original și 2 copii ale acestuia				
5. Este anexat un CD sau alt tip de suport electronic				
6 Declarația aplicantului a fost completată și semnată				
7. Fiecare partener a completat și a semnat <i>Declarația de parteneriat</i> . Toate declarațiile sunt atașate (în caz dacă există). În cazul când nu aveți vreun partener, indicați: NU „Nu se aplică” (NA)				

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului**Agenția de Dezvoltare Regională (Nord, Centru, Sud, Găgăuzia)****FORMULAR DE CERERE DE FINANȚARE**

Titlul proiectului (de menținut ca în Nota conceptuală)	
Programul	
Domeniul de intervenție	

Dosarul nr. _____ (nr. se acordă de către ADR)	
---	--

(doar pentru uz oficial)

NOTĂ: Vă rugăm să citiți și să completați acest formular cu atenție și în conformitate cu *Regulamentul de desfășurare a concursului de selectare a proiectelor pentru finanțare din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională*. Evaluarea cererii dvs. va fi efectuată după verificarea administrativă a proiectului propus.

CERERE DE FINANȚARE

1. SUMAR

Obiectivele proiectului	Obiectivul general Obiectivele specifice
Aplicant	
Partenerul (Partenerii)	
Grupul/ Grupurile-țintă²³	
Beneficiarii finali²⁴	
Produsele proiectului	
Rezultatele estimate	
Activitățile principale	
Localizarea proiectului:	
Durata proiectului	Nr. de luni
Bugetul proiectului, inclusiv:	
Suma solicitată de la FNDR	
Contribuția aplicantului și a partenerilor acestuia	
Alte surse financiare disponibile	

---

²³ „Grupurile-țintă” sunt grupurile / entitățile, care vor fi direct implicate în proiect și vor avea de câștigat conform scopului acestuia.

²⁴ „Beneficiarii finali” sunt persoanele/ instituția care vor beneficia de avantajele proiectului pe un termen lung, atât la nivelul societății cât și al sectorului.

2. Descrierea Proiectului

2.1 Relevanța și impactul regional al proiectului

Referiți-vă (max. 2 pagini) la:

2.1.1 Descrieți succint grupul țintă, beneficiarii direcți și beneficiarii indirecți, la care proiectul se adresează, inclusiv cu indicatori cuantificabili;

2.1.2 Descrieți modul în care proiectul îndeplinește criteriile specifice domeniului de intervenție.

2.1.3 Descrieți modul în care proiectul se încadrează și contribuie la realizarea strategiei locale/ raionale/ regionale/ naționale / de dezvoltare, și se corelează cu alte proiecte finanțate din fondurile publice/ private în regiune/ raion.

Documentul relevant	Mod de relaționare
Titlul (titlurile) programului (programelor)	Modul de relaționare a proiectului ce face obiectul acestei cereri de finanțare cu programul (programele) menționat(e)
.....	.....
.....	.....

2.1.4 Descrieți problemele adresate de proiect și impactul asupra dezvoltării regiunii.

2.1.5 Descrieți avantajele proiectului și ale activităților propuse pentru satisfacerea nevoilor / necesităților și depășirea dificultăților vizate.

2.2 Potențialii beneficiari (grupul-țintă) ai proiectului

Indicați (max. 300 de cuvinte):

2.2.1. Descrieți grupul/grupurile țintă la care proiectul se adresează în mod direct sau indirect, inclusiv cu indicatori cuantificabili;

2.2.2. Indicați motivele selectării grupului / grupurilor-țintă și a beneficiarilor.

2.3 Descrierea detaliată a activităților

Indicați (max. 5 pagini):

2.3.1. Descrieți în detaliu și în ordine cronologică activitățile, care urmează a fi desfășurate în vederea obținerii rezultatelor scontate.

2.3.2. Indicați în ce etapă este obținerea avizelor / autorizațiilor necesare implementării proiectului și data estimată când pot fi obținute avizele/autorizațiile.

2.3.3. Descrieți tipul echipamentului, în cazul în care proiectul prevede și achiziția acestuia.

2.3.4. Descrieți procesul de desfășurare a campaniilor de informare și conștientizare a populației.

2.4 Durata și planul de acțiuni

Durata proiectului va fi de _____ luni.

Notă: În planul de acțiuni nu vor fi indicate date calendaristice concrete. Activitățile vor fi doar numite, fără să se facă o descriere detaliată a lor. Planul de acțiuni trebuie să fie suficient de detaliat, oferind astfel informații clare cu privire la timpul/ durata implementării fiecărei activități reieșind din produsele și rezultatele preconizate a fi atinse în cadrul proiectului. Planul de acțiuni trebuie să fie elaborat în baza următorului model:

Planul de acțiuni a proiectului _____ *(denumirea proiectului)*

Activitatea	Anul 1												Anul 2												Responsabil de implementare
	Semestrul 1						Semestrul 2						Semestrul 1						Semestrul 2						
	Luna 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
Exemplu																									
Activitatea 1 (denumirea)																									
Activitatea 2 (denumirea)																									
Activitatea 3 (denumirea)																									
Etc.																									

3. REZULTATE PRECONIZATE

3.1 Impactul preconizat asupra grupurilor-țintă / beneficiarilor

Indicați (max. 200 de cuvinte) modalitatea în care proiectul va îmbunătăți situația grupurilor-țintă / beneficiarilor.

3.2 Rezultate și Produse

Descrieți succint rezultatele scontate ale proiectului cu valori inițiale și ținte;

Indicatorii proiectului	Valoarea indicatorului la Începutul implementării proiectului	Valoarea indicatorului la finalul implementării proiectului
Indicatori de rezultat		
Ex: Populația deservită (Nr locuitori)		
Ex: Localități ce au acces la sistemul de AAP construit/reabilitat (Nr localități)		
Indicator de produs		
Ex: Rețele de apeduct construite/reabilitate (km)		
Ex: Atracții turistice amenajate (Nr.)		

Notă: Indicatorii de rezultat și produs trebuie să corespundă cu cei indicați în Regulament.

3.3 Efectele multiplicatoare

(max. 300 de cuvinte)

Descrieți posibilitățile de aplicare a rezultatelor proiectului, răspunzând la următoarele întrebări:

- Proiectul poate fi aplicat pe o arie geografică mai mare din regiune? Descrieți.
- Rezultatele proiectului pot declanșa un nou gen de activitate, care, să aibă, un impact benefic asupra dezvoltării regiunii? Descrieți.

3.4 Sustenabilitatea proiectului

(max. 300 cuvinte)

3.4.1 Descrieți modalitatea de asigurare cu resursele necesare bunei funcționări a proiectului după finalizarea lui, descrieți capacitatea de operare și de întreținere a investiției după finalizare.

3.4.2 Nivelul instituțional. Enunțați ce structuri sunt sau vor fi create pentru a asigura desfășurarea activităților după finalizarea proiectului?

3.4.3 Descrieți cooperările stabilite în vederea implementării proiectului²⁵

3.4.4 Completați Planul cu Acțiuni pentru asigurarea Durabilității

²⁵ Indicați în mod prioritar modul în care proiectul îndeplinește criteriile specifice aferente domeniului de intervenție.

3.5 Impactul asupra mediului

Descrieți etapele parcurse și cele necesare de realizat în vederea conformării cu normativele de mediu legale.

3.6 Informare și vizibilitate

(maximum 1/2 pagini)

- Indicați măsurile întreprinse pentru informarea și mobilizarea comunității.
- Precizați măsurile pe care le veți lua pentru a asigura vizibilitatea proiectului.

1. PLAN DE ACȚIUNI PRIVIND ASIGURAREA DURABILITĂȚII PROIECTULUI

2. MATRICEA CADRUL LOGIC

Completați formularul de mai jos

3. RISCURILE PROIECTULUI

Completați formularul de mai jos

4. BUGETUL PROIECTULUI

Completați formularul de mai jos

A P R O B A T : _____

”_____” _____ 202_____

Plan de acțiuni privind asigurarea durabilității proiectului:

Nr. Crt.	Indicator	Responsabil	Anul 1 ²⁶					Anul 2				
			Luna 1*	Luna 2	Luna 3	...	Luna 12	Luna 1	Luna 2	Luna 3	...	Luna 12
Activitatea 1												
...												

---

²⁶ Aplicantul va descrie activitățile ce vor fi întreprinse pentru asigurarea durabilității proiectului din momentul transmiterii bunului/serviciului creat.

Matricea Cadrul Logic

Denumirea Proiectului:

Obiectivul/Scopul Proiectului	Indicatori (max. 5)	Surse și mijloace de verificare	Presupuneri
Obiectivul General al Proiectului (trebuie să vizeze obiectivul stipulat sau să contribuie direct la realizarea acestuia)		de ex.: rapoartele Proiectului	
Obiectivele Specifice(max. 2)	Includeți indicatorii <i>Obiectivelor specifice</i> ale proiectului	de ex.: rapoartele Proiectului	Care sunt presupunerile care trebuie luate în considerare pentru atingerea obiectivului proiectului?
Rezultate (max. 5) Care sunt rezultatele preconizate ale proiectului?	Includeți toți indicatorii rezultatelor (descriere și date cantitative) Cel puțin un indicator al rezultatului trebuie să corespundă indicatorului rezultatului măsurii. Indicator de rezultat 1: <i>Valoarea inițială (anul 20_):</i> <i>Ținta (anul 20_):</i> Indicator de rezultat 2: <i>Valoarea inițială (anul 20_):</i> <i>Ținta (anul 20_):</i>	de ex.: rapoartele Proiectului	Care sunt condițiile <u>externe</u> necesare (dacă există) pentru atingerea rezultatelor proiectului?

<p>Produse Care sunt produse care vor fi obținute?</p>	<p>Includeți toți indicatorii produselor (descriere și date cantitative)</p> <p>Indicator de produs 1: <i>Valoarea inițială (anul 20_):</i> <i>Ținta (anul 20_):</i></p> <p>Indicator de produs 2: <i>Valoarea inițială (anul 20_):</i> <i>Ținta (anul 20_):</i></p>		
<p>Activități-cheie Descrieți activitățile principale, ce urmează a fi desfășurate, indicând termenul estimativ de finalizare (de ex.: trimestrul.1, luna a IX-a)</p>	<p>Mijloace financiare Includeți costul estimativ total pentru întregul proiect și principalele categorii de cheltuieli</p>	<p>De ex.: rapoartele Proiectului, date statistice</p>	<p>Care sunt condițiile <u>externe</u> necesare (dacă există) pentru asigurarea realizării activităților?</p>

Riscurile proiectului

Nr.	Descrierea riscului	Categoria,	Impact (de la 1- semnificativ până la 4- ne semnificativ)	Probabilitatea (de la 1- semnificativ până la 4- ne semnificativ)	Măsuri de atenuare a riscurilor
Rezultat 1					
Rezultat 2					
Rezultat 3					

Formularul 10

Bugetul proiectului pe activități

Activități	Cheltuieli	Unități	Număr de unități	Cost unitar (în lei)	Costuri (în lei)	Pondere în total buget (%)	Perioada de implementare

Bugetul proiectului pe categorii de costuri

Cheltuieli	Unitate	Număr de unități	Cost unitar (în lei)	Costuri (în lei)	Inclusiv din contul:		
					FNDR	Contrib. proprie	Alte surse
1. Lucrări de construcții							
1.1							
1.2							
...							
2. Servicii							
2.1							
2.2							
...							
3. Echipament și inventar							
3.1							
3.2							
...							
Total costuri ale proiectului							

Nota explicativă a bugetului:

1. **Lucrări de construcții.** La acest articol al bugetului va fi inclusă suma conform documentației de proiect și în nota explicativă va fi indicat când a fost elaborat și data verificării proiectului de către instituția de stat în domeniu. În cazul când în cadrul unui proiect

sunt mai multe obiecte propuse pentru a fi construite, fiecare obiect este inclus cu costul lui individual conform proiectului tehnic (1.1 obiectul x; 1.2 obiectul xx).

2. **Servicii.** La acest articol aplicantul va descrie tipurile de servicii care urmează a fi achiziționate pe parcursul implementării proiectului, de exemplu: servicii de producerea a materialelor informative și de conștientizare, servicii de informare, servicii de consultanță și asistență tehnică privind crearea și/sau dezvoltarea capacităților prestatorilor de servicii publice comunale.
3. **Echipament și inventar.** La acest capitol va fi inclus fiecare unitate de echipamentul propusă de a fi procurată în cadrul proiectului și necesitate utilizării lui în activitatea aplicantului. De asemenea va fi descris necesitatea în procurarea programelor de operare soft. La acest articol vor fi incluse unitățile de transport specializat necesar (autospeciale pentru colectarea deșeurilor, tractoare.) și inventar pentru colectarea deșeurilor (containere, tomberoane, etc). Inventarul de uz gospodăresc nu este acceptabil(urne stradale, lopeți, haine speciale pentru muncitori etc.)

Formularul 11

Înainte de a prezenta propunerea dumneavoastră, verificați dacă fiecare componentă este completă și dacă aceasta corespunde criteriilor indicate:

Tabelul de verificare

Criteriu	Trebuie să fie completat de către aplicant		Trebuie să fie completat de către ADR	
	Da	Nu	Da	Nu
1. A fost respectat termenul limită de depunere a cererii de finanțare?				
2. A fost utilizat formularul Cererii de Finanțare indicat în anunțul concursului?				
3. Cererea de finanțare este completată în limba indicată în Regulament?				
4. Există un exemplar original și 1 copie ale acestuia				
5. Cererea de Finanțare a fost depusă în format electronic (CD sau alt tip de suport electronic) ?				
6. Anexa Matricea Cadrul logic a fost completată și este anexată Cererii de Finanțare?				
7. Bugetul și nota explicativă sunt prezentate în formatul solicitat, estimat în lei și sunt anexate?				
8. Parametrii proiectului din Cererea de finanțare corespund cu cei din Nota conceptuală (Obiective, Rezultate, Produse și Acțiuni)?				
9. Perioada de implementare a proiectului respectă durata indicată în criteriile specifice?				
10. Studiul de fezabilitate este anexat (după caz ²⁷)?				
11. Proiectul tehnic și materialele grafice, schițele, desenele tehnice sunt anexate?				

²⁷ Studiul de fezabilitate este obligatoriu pentru proiectele de investiții care includ lucrări ale căror valoare este mai mare de 5 milioane lei

12.Devizul general: Formularul 9 conform CP L 01.01.2001 este confirmat de proiectant				
13.Raportul de verificare a Documentației tehnice nu va depăși termenul de 12 luni de la data prezentării pentru finanțare				

GRILELE
de evaluare a propunerilor de proiect în cadrul
Concursului propunerilor de proiecte

EVALUAREA ADMINISTRATIVĂ A NOTELOR CONCEPTUALE

CRITERII DE EVALUARE	DA	NU
Conformitate		
1. A fost respectat termenul limită de depunere a notei conceptuale?		
2. A fost utilizat formularul Notei Conceptuale indicat în anunțul concursului?		
3. Nota conceptuală este completată în limba indicată în Regulament?		
4. Nota Conceptuală a fost depusă în original și 1 copie?		
5. Nota Conceptuală a fost depusă în format electronic (CD sau alt tip de suport electronic) ?		
6. Declarația aplicantului a fost completată și semnată?		
7. Fiecare partener a completat și semnat A fost completată și semnată Declarația de parteneriat? Toate declarațiile sunt atașate (în caz dacă există). În cazul când nu aveți vreun partener, indicați în secțiunea NU: „Nu se aplică” (NA)?		
Eligibilitate		
8. Proiectul respectă localizarea geografică în conformitate cu criteriile de teritorialitate, specificate pentru domeniul de intervenție respectiv, din Regulamentul de desfășurare a concursului de selectare a proiectelor? ²⁸		
9. Proiectul este relevant pentru obiectivele specifice ale prezentului Apel de propuneri de proiecte?		
10. Valoarea eligibilă a proiectului respectă limitele (minimă și maximă) prevăzute de Regulamentul de desfășurare a concursului de selectare a proiectelor?		
11. Contribuția solicitantului respectă limitele minime prevăzute în Regulamentul de desfășurare a concursului de selectare a proiectelor?		
12. Perioada de implementare a proiectului respectă durata indicată în criteriile specifice ?		
13. Aplicantul și Partenerii (în caz dacă există) întrunesc criteriile de eligibilitate? ²⁹		
14. Solicitantul și Partenerii nu se afla într-una din situațiile în care nu li se pot acorda finanțarea nerambursabilă, menționate în Regulamentul de desfășurare a concursului de selectare a proiectelor ?		

²⁸ Criteriile de eligibilitate specifice sunt indicate în secțiunea 1.1 din Anexa fiecărui Program de Finanțare

²⁹ Criteriile de eligibilitate sunt indicate în secțiunea 2 a Regulamentului de desfășurare a concursurilor de selectare a proiectelor pe listă și competitiv

EVALUAREA TEHNICĂ A NOTEI CONCEPTUALE

Nota conceptuală poate primi un scor general maxim de 50 de puncte în conformitate cu defalcarea prevăzută în Grila de evaluare de mai jos. Criteriile de evaluare sunt împărțite în rubrici și sub-rubrici. Fiecare subpoziție va primi un scor în conformitate cu următoarele categorii de evaluare:

CRITERII DE EVALUARE	Scorul MAXIM	Scorul acordat
Relevanța acțiunii și impactul regional	30	
1.1 Cât de relevantă este propunerea pentru obiectivele și prioritățile apelului de proiecte? Propunerea pune în aplicare efectiv criteriile specifice privind impactul regional? Este impactul regional descris în mod clar pentru toate părțile implicate?	7	
1.2 Cât de relevantă este acțiunea pentru indicatorii Programului și cum contribuie acțiunea la atingerea acestor indicatori?	5	
1.3. <i>Propunerea corespunde cu principiile Programelor sectoriale regionale și acestea sunt menționate:</i> Cât de relevantă pentru nevoile și constrângerile specifice prevăzute de programele regionale sectoriale? (inclusiv sinergia cu alte inițiative). Există referiri la planuri la nivel național, regional și / sau local relevante pentru acțiune? <i>Când proiectul este inovativ și nu este încadrat într-o strategie sau un plan de acțiune</i> Există suficiente date pentru a indica valoarea adăugată a proiectului din perspectiva obiectivelor programului și a complementarităților cu strategiile naționale și regionale?	8	
1.4 Cât de clar sunt identificați și definiți cei implicați (beneficiarii finali, grupurile țintă)? Au fost definite clar nevoile lor și propunerea le abordează corespunzător? Există informații provenite din surse credibile?	5	
1.5 Proiectul asigură complementaritate cu alte proiecte din regiune finanțate din diferite surse financiare naționale și internaționale?	5	
Descrierea activității	20	
2.1 Cât de coerentă este planificarea generală a acțiunilor? Cât de clar este definită implementarea acțiunilor? În special, reflectă analiza problemelor implicate, ia în considerare, riscurile, factorii externi și părțile interesate relevante?	10	
2.2 Este acțiunea fezabilă și consecventă în raport cu obiectivele și rezultatele așteptate?	10	

După evaluarea tuturor notelor de concept, se va stabili o listă cu proiectele propuse clasificate în funcție de punctajul lor total. În primul rând, se vor lua în considerare pentru preselecție doar notele conceptuale cărora li s-a acordat un scor minim de 30 de puncte.

EVALUARE ADMINISTRATIVĂ A CERERII DE FINANȚARE

CRITERII DE EVALUARE	DA	NU
Conformitate		
14. A fost respectat termenul limită de depunere a cererii de finanțare?		
15. A fost utilizat formularul Cererii de Finanțare indicat în anunțul concursului?		
16. Cererea de finanțare este completată în limba indicată în Regulament?		
17. Cererea de Finanțare a fost depusă în original și 2 copii?		
18. Cererea de Finanțare a fost depusă în format electronic (CD sau alt tip de suport electronic) ?		
19. Anexa Cadrul logic a fost completat și este anexat Cererii de Finanțare?		
20. Bugetul și nota explicativă este prezentată în formatul solicitat, este estimat în lei și e anexat?		
Eligibilitate		
21. Parametrii proiectului din Cererea de finanțare corespund cu cei din Nota conceptuală (Obiective, Rezultate, Produse și Acțiuni)		
22. Perioada de implementare a proiectului respecta durata indicată în criteriile specifice ?		
23. Studiul de fezabilitate este anexat (după caz)?		
24. Proiectul tehnic și materialele grafice, schițele, desenele tehnice sunt anexate? ³⁰		
25. Devizul general: Formularul 9 conform CP L 01.01.2001 este confirmat de proiectant		
26. Raportul de verificare a Documentației tehnice nu mai vechi de 12 luni de la data prezentării pentru finanțare		

³⁰ Criteriile de evaluare de la punctele 24, 25 și 26 se referă doar la proiectele care au o componentă de investiție în infrastructura tehnico-edilitară

EVALUARE TEHNICĂ ȘI FINANCIARĂ

Cererea de finanțare poate primi un scor general maxim de 100 de puncte în conformitate cu defalcarea prevăzută în Grila de evaluare de mai jos. Criteriile de evaluare sunt împărțite în rubrici și sub-rubrici.

CRITERII DE EVALUARE	Scorul MAXIM	Scorul acordat
1. Relevanța și oportunitatea proiectului	20	
1.1 Contribuția proiectului la obiectivele Programului	6	
<p><i>Proiectul contribuie la îndeplinirea obiectivelor, indicatorilor de rezultat și de realizare a Programului</i></p> <p><i>Proiectul îndeplinește criteriile specifice domeniului de intervenție</i></p> <p><i>Problema adresată de proiect este una actuală și cu impactul asupra dezvoltării regiunii</i></p> <p>Secțiunea 2.1.1, 2.1.2 ,2.1.4 și 2.1.5 din cererea de finanțare</p> <p><i>(se va evalua coerența proiectului cu obiectivele Programului, precum și contribuția proiectului propus la îndeplinirea obiectivelor, rezultatelor și indicatorilor pentru domeniul de intervenție adresat)</i></p>		
1.2 Oportunitatea investiției prin contribuția la conformarea cu strategiile sectoriale și strategiile naționale	6	
<p>Conformitatea cu planurile regionale sectoriale și documentele strategice relevante</p> <p><i>Proiectul asigură conformarea cu prevederile documentelor de politici din sectorul vizat, regulamentelor și documentelor strategice relevante,</i></p> <p>Secțiunea 2.1.3 din cererea de finanțare, Cadrul General din Studiu de Fezabilitate</p> <p><i>(se va evalua modul în care se asigură încadrarea proiectului în prevederile documentelor strategice sectoriale: strategiile, planurile și programele definite la nivel regional și național)</i></p>		
1.3 Impactul preconizat asupra grupurilor-țintă /beneficiarilor	4	
<p>Proiectul contribuie la ameliorarea situației grupului țintă și corespunde necesităților acestora</p> <p>Secțiunea 2.2 și 3.1 din cererea de finanțare <i>(se va urmări descrierea informațiilor privind situația grupului țintă, identificarea necesităților și problemelor cu care aceștia se confruntă, măsura în care acțiunile sunt adecvate grupului țintă și impactului scontat)</i></p>		
1.4 Oportunitatea investiției prin prisma impactul asupra mediului	4	
Respectă legislația privind impactul asupra mediului		

CRITERII DE EVALUARE	Scorul MAXIM	Scorul acordat
<p><i>Proiectul demonstrează că a parcurs toate etapele necesare în vederea conformării cu normativele de mediu relevante</i></p> <p>Secțiunea 3.5 din cererea de finanțare (se va urmări descrierea informațiilor privind respectarea tuturor cerințelor pentru implementare sau dacă proiectul are efecte negative semnificative asupra mediului)</p>		
2. Coerența și calitatea pregătirii proiectului	60	
<p>2.1. Descrierea investițiilor propuse</p> <p><i>Investițiile propuse sunt clar formulate în raport cu problemele majore, situația curentă și evoluțiile preconizate.</i></p> <p>Secțiunea 2.3 din cererea de finanțare (se vor evalua informațiile referitoare la prezentarea situației existente din aria de operare, rata de creștere a cererii etc., deficiențele identificate, corelarea dintre deficiențe și modalitatea de remediere prin investițiile propuse)</p>	5	
<p>2.2. Obiectivele proiectului sunt clar formulate</p> <p><i>Obiectivele proiectului sunt clare, realizabile și ușor verificabile, și răspund problemelor identificate</i></p> <p>Matricea Cadru Logic, Anexa 2 din cererea de finanțare (se va urmări ca obiectivele propuse să fie clar descrise, măsurabile și realizabile în termenii propuse)</p>	5	
<p>2.3. Cuantificarea rezultatelor așteptate</p> <p><i>Sunt prezentate în mod clar rezultatele proiectului prin indicatorii de realizare imediată și a indicatorilor fizici propuși pentru monitorizarea progresului în implementare</i></p> <p>Matricea Cadru Logic, Anexa 2 din cererea de finanțare (se va urmări completarea indicatorilor de realizare și indicatorilor fizici, asigurarea caracterului măsurabil al acestora și corelarea cu activitățile propuse)</p>	5	
<p>2.4. Fezabilitate tehnică a proiectului</p> <p><i>Propunerea de proiect este clară, coerentă, realistă și fezabilă (cu referire la operațiunile propuse, termenii de realizare) și se bazează pe o analiză de opțiuni fundamentată corect și pe o nevoie corect estimată a investițiilor în termeni de capacități, extinderi și reabilitări, îmbunătățiri ale sistemului de operare existent, în corelare cu evoluția cererii.</i></p> <p>Secțiunea 2.4 și 2.3.3 din cererea de finanțare și Studiu de Fezabilitate (se vor evalua următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>investițiile propuse sunt clar descrise, justificate pe baza unor analize de opțiuni, fezabile din punct de vedere instituțional, tehnic, de mediu și corelate cu indicatorii fizici și calendarul proiectului</i> 	15	

CRITERII DE EVALUARE	Scorul MAXIM	Scorul acordat
<ul style="list-style-type: none"> - analiza cererii a fost realizată pe baza unor estimări viabile și în concordanță cu principalele tendințe demografice și evoluții în sectorul respectiv, care justifică necesitatea proiectului și capacitatea dotărilor proiectului. - cea mai bună opțiune selectată pentru implementare, inclusiv justificarea opțiunii alese, se bazează pe o analiză de opțiuni unde au fost analizate principalele alternative - caracterul adecvat al tehnologiei propuse pentru proiect și capacitatea beneficiarului final de a asigura sustenabilitatea acesteia sau, în cazul unei capacități insuficiente a beneficiarului final, prevederea unor dispoziții suficiente pentru a aduce capacitatea la nivelul necesar. - proiectul este fezabil și poate fi implementat în perioada planificată pentru proiect, inclusiv gradul de obținere a avizelor / autorizațiilor necesare implementării proiectului și data estimată când pot fi obținute avizele / autorizațiile 		
<p>2.5. Descrierea potențialelor riscuri și dificultăți în implementare</p> <p><i>Potențialele dificultăți în implementarea proiectului sunt identificate și sunt propuse măsuri de reducere sau eliminare a riscurilor</i></p> <p><i>Anexa 3 Riscurile Proiectului din cererea de finanțare (se vor urmări să fie prezentate în mod realist principalele riscuri identificate, precum și măsurile propuse pentru atenuarea acestora)</i></p>	5	
<p>2.6. Viabilitatea economică</p> <p><i>Proiectul este viabil din punct de vedere economic și financiar și are efecte socio-economice pozitive</i></p> <p><i>Anexa 4 Bugetul Proiectului din cererea de finanțare și Studiu de Fezabilitate (concluziile vor fi formulate pe baza analizei cost-beneficiu, urmărindu-se ca investițiile propuse să fie sustenabile din punct de vedere al raportului cost-beneficiu), conform criteriilor de mai jos:</i></p> <p><i>Analiza financiară – se va urmări prezentarea elementelor și parametrilor utilizați în analiza cost-beneficiu și principalii indicatori ai analizei financiare, inclusiv estimarea costurilor pentru corectarea impactului negativ asupra mediului, după caz.</i></p> <p><i>Analiza economică – se va urmări prezentarea informațiilor cu privire la beneficiile economice, indicatorii analizei economice și impactul proiectului asupra forței de muncă, precum și identificarea altor costuri și beneficii ne-cuantificabile. se va urmări dacă este prezentată strategia de tarifare.</i></p> <p><i>Analiza riscului și a sensibilității – se va urmări prezentarea informațiilor referitoare la evaluarea riscurilor și analizei de sensibilitate</i></p>	15	
<p>2.7. Propunerea de buget</p>	10	

CRITERII DE EVALUARE	Scorul MAXIM	Scorul acordat
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Propunerea de buget corespunde acțiunilor descrise în partea tehnică Anexa 1 și Anexa 4 din cererea de finanțare (se vor urmări corelarea liniilor bugetare cu acțiunile proiectului)</i> • <i>Bugetul proiectului este defalcat pe categorii de cheltuieli, transparent și coerent Anexa 4 din cererea de finanțare (se vor urmări defalcarea bugetului pe categorii de cheltuieli, precum și modul de calculare al costurilor eligibile totale)</i> 		
3. Viabilitatea proiectului (financiară și administrativă)	20	
<p>3.1 <i>Solicitantul a identificat acțiunile necesare pentru asigurarea continuității proiectului</i> <i>Secțiunea 3.4.1 din cererea de finanțare (se va urmări prezentarea informațiilor referitoare acțiunile propuse după terminarea proiectului)</i></p>	8	
<p>3.2 <i>Solicitantul a identificat și estimat corect disponibilitatea resurselor financiare și umane necesare pentru asigurarea continuității proiectului</i> <i>Secțiunea 3.4.2 și 3.4.3 din cererea de finanțare (se va urmări prezentarea informațiilor referitoare la funcționarea în viitor a investiției, precum și mecanismele instituționale propuse)</i></p>	8	
<p>3.3 <i>Solicitantul prezintă modul în care rezultatele obținute prin proiect vor produce efecte și după finalizarea acestuia</i> <i>Anexa 1 din cererea de finanțare (se va urmări prezentarea informațiilor referitoare la gestionarea infrastructurii după finalizarea proiectului, utilizarea optimă a infrastructurii, alte beneficii necuantificate prin proiect etc.)</i></p>	4	

Contract de finanțare a proiectului

Denumirea proiectului _____

Localitatea: _____

data _____

Prezentul Contract este încheiat între:

Agenția de Dezvoltare Regională _____, cu sediul în or. _____, str. _____, Nr. _____, denumită în continuare Co-Finanțator, reprezentată de către Directorul Agenției de Dezvoltare Regională Domnul/Doamna _____ și Localitatea aplicant comună/oraș _____, situat în r-nul _____, denumită în continuare “Lider de proiect”, reprezentată de către Domnul/Doamna _____, primarul/președintele raionului _____, denumite în continuare „PĂRȚI”, pentru implementarea proiectului.

I. Obiectul și scopul Contractului

1.1. Obiectul prezentului Contract îl constituie implementarea pe principii de colaborare a proiectului _____. Proiectul a fost inclus în Documentul Unic de Program pentru anii _____, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. _____ din ____/____, și urmează a fi implementat de ADR _____ conform Deciziei Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (în continuare - CNCDR) nr. ____ din ____/____ și a Planului anual de implementare a SNDR pentru anii _____, în coordonare cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (în continuare – MADRM) din sursele financiare ale Fondului Național pentru Dezvoltare Regională (în continuare - FNDR).

1.2. Părțile se angajează să-și îndrepte eforturile comune spre realizarea sarcinilor de Proiect în conformitate cu prevederile prezentului Contract și condițiile de implementare stipulate în documentele elaborate și aprobate (acceptate) la etapele de inițiere și aprobare a Proiectului, inclusiv:

- Cererea completă de finanțare;
- Planul de implementare a Proiectului;
- Indicatorii de monitorizare.

II. Finanțarea proiectului

- 2.1.** Valoarea finanțării nerambursabile a Proiectului din sursele FNDR nu poate depăși _____% din costul total al proiectului (costuri eligibile pentru FNDR), iar contribuția minimă obligatorie a Liderului de proiect nu poate fi mai mică de _____% din costul total al proiectului, conform **Anexei 1** la prezentul Contract.
- 2.2.** Valoarea totală a proiectului conform cererii de finanțare constituie _____, suma solicitată de la FNDR _____, ceea ce constituie _____% din costul total al proiectului, iar contribuția Liderului de proiect este de _____, ceea ce constituie _____% din costul total al proiectului. În cazul modificării valorii totale a proiectului, prezentul contract se va modifica printr-un contract adițional.
- 2.3.** Finanțarea totală nerambursabilă a Proiectului din FNDR este de _____, conform Deciziei CNCDR nr. _____ din ____/_____. Alocările anuale vor fi aprobate prin Decizia CNCDR. Finanțarea nerambursabilă din FNDR va asigura acoperirea cheltuielilor pentru achizițiile publice de bunuri, servicii și lucrări necesare pentru realizarea Proiectului, în limitele aprobate din FNDR. ADR este responsabilă pentru transferul surselor financiare aprobate din FNDR în conformitate cu procedurile prevăzute de Regulamentul de formare și utilizare a mijloacelor FNDR, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 127/ 2008 și Manualul Operațional al FNDR.
- 2.4.** ADR este responsabilă de gestionarea corectă a resurselor financiare alocate pentru realizarea Proiectului și va asigura transferul mijloacelor financiare direct în conturile operatorilor economici contractați în rezultatul executării prin recepție a bunurilor, serviciilor și lucrărilor, conform actelor de recepție în suma corespunzătoare ofertelor financiare aprobate, în condițiile stipulate de contract.
- 2.5.** ADR va efectua achitățile finale pentru bunurile și lucrările achiziționate pentru realizarea Proiectului în baza actelor de predare-primire și proceselor verbale de execuție a lucrărilor semnate de contabilul-șef al ADR, șeful secției management proiecte al ADR, directorul ADR, Liderul de proiect și reprezentantul împuternicit de Liderul de proiect (manager de proiect).
- 2.6.** În cazul în care, organismele autorizate constată în urma controalelor că, sursele financiare ale Proiectului, alocate din FNDR, au fost folosite abuziv sau contrar destinației, aceste surse financiare urmează a fi recuperate (restituite) în conformitate cu condițiile stabilite de legislația în vigoare.
- 2.7.** În cazul apariției cheltuielilor suplimentare decât cele stipulate în punctul 2.2. al prezentului contract, volumul total al acestora v-a fi suportat (achitat) de către Liderul de proiect.

III. Atribuțiile Agenției de Dezvoltare Regională

- 3.1.** Agenția este responsabilă de coordonarea generală, managementul și implementarea întregului Proiect, asigurarea condițiilor necesare pentru derularea și realizarea activităților proiectate în termenii stabiliți și în conformitate cu documentația proiectului, după cum urmează:
- a)** Inițiază, organizează, conduce și supraveghează procesul achizițiilor publice preconizate pentru realizarea sarcinilor proiectului, în baza actelor legislative și normative cu privire la achizițiile publice;
  - b)** Formează grupul de lucru pentru achiziții publice;
  - c)** Asigură monitorizarea și controlul executării de către operatorul economic a contractului de achiziții;
  - d)** Semnează contractele de achiziții și asigură monitorizarea și controlul executării de către operatorii economici a obligațiilor contractuale;
  - e)** Asigură supravegherea tehnică în procesul de implementare a proiectului și desemnează în acest scop persoanele responsabile (responsabilul tehnic, experții tehnici etc.);
  - f)** Să transfere mijloacele financiare pe contul beneficiarului în termenii stabiliți în contract;
  - g)** Asigură colaborarea cu Liderul de proiect pentru monitorizarea și controlul permanent asupra realizării indicilor de implementare a proiectului și în acest scop pune la dispoziția Beneficiarului documentele și informațiile referitoare la desfășurarea activităților proiectului;
  - h)** La finalizarea proiectului, organizează ședințele comisiei de recepție la terminarea lucrărilor și recepția finală a lucrărilor și întocmește procesul verbal de recepție la terminarea lucrărilor și procesul verbal de recepție finală, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 285 din 23 mai 1996.

i) Să prezinte beneficiarului în termen de 20 de zile din momentul prezentării Raportului Final, obiecțiile sau pretențiile cu privire la realizarea proiectului.

IV. Drepturile și obligațiile Liderului de proiect

- 4.1.** Liderul de proiect are următoarele drepturi și obligații în implementarea proiectului, după cum urmează:
- a) Să depună diligență necesară pentru realizarea proiectului;
  - b) Asigură elaborarea și expertizarea documentației de proiect și de deviz, conform art. 23 din Legea nr. 721 din 02.02.1996 privind calitatea în construcții;
  - c) Încheie cu autorul de proiect contractul de supraveghere de autor;
  - d) Să prezinte în adresa ADR 3 exemplare a proiectului tehnic și 1 exemplar al caietului de sarcini, achitând toate cheltuielile;
  - e) Să prezinte ulterior semnării contractului de antrepriză/servicii, un grafic pe trimestre al lucrărilor ce urmează a fi executate cu indicarea valorii aproximative a lucrărilor respective, coordonat cu operatorul economic selectat;
  - f) Să pună la dispoziția ADR, orice informații sau acte solicitate ce se referă la implementarea proiectului;
  - g) Să comunice în termen de 10 zile în adresa ADR, despre orice modificare a proiectului, alta decât cea prevăzută la litera f);
  - h) Este responsabil de calitatea documentației tehnice și de deviz;
  - i) Suportă costul lucrărilor suplimentare în cadrul proiectului, în cazul apariției acestora;
  - j) Participă la ședințele grupului de lucru pentru achiziții publice, în calitate de membru al grupului de lucru cu drept de vot, la deschiderea ofertelor, semnează contractele de achiziții publice (antrepriză) și asigură monitorizarea și controlul executării de către operatorii economici a obligațiilor contractuale.
  - k) Obține, după caz, acordul proprietarilor de terenuri private sau de stat pentru necesitățile proiectului;
  - l) Înregistrează bunurile formate în cadrul proiectului la organele de stat de înregistrare și solicită organelor competente emiterea autorizațiilor și a permiselor prescrise de legislație pentru darea în exploatare și funcționarea bunurilor obținute;
  - m) Creează condițiile necesare pentru buna desfășurare a activității operatorilor economici în vederea realizării lucrărilor contractate în teritoriul administrat;
  - n) Desemnează managerul de proiect asumându-și responsabilitatea de a remunera sau nu managerul de proiect, care este responsabil pentru conlucrarea directă cu ADR și Partenerii de proiect și îl investește cu împuternicirile necesare;
  - o) Asigură accesul persoanelor abilitate la documente și informații pentru efectuarea verificărilor, privind realizarea proiectului;
  - p) Asigură transparența procesului de implementare a Proiectului și difuzarea informației despre proiect prin sursele media disponibile;
  - q) Notifică la ADR orice situație/eveniment, care ar putea influența modificarea termenilor de implementare a proiectului, a bugetului de proiect și a altor indicatori de performanță.
  - r) Monitorizează dinamica implementării rezultatelor de proiect și conlucrează cu ADR în vederea determinării impactului proiectului și este responsabilă de crearea cadrului instituțional necesar pentru gestionarea infrastructurii construite în urma proiectului;
  - s) Asigură adoptarea deciziilor Consiliului local privind implementarea prezentului proiect și atribuirea/delimitarea terenurilor necesare, conform proiectului tehnic aprobat;
  - t) Să folosească mijloacele financiare alocate, strict în conformitate cu devizul de cheltuieli;
  - u) Asigură suport în organizarea recepției la terminarea lucrărilor și a recepției finale a lucrărilor executate în cadrul proiectului.
  - v) Desemnează reprezentanți pentru participarea la recepția la terminarea lucrărilor și recepția finală a lucrărilor de construcție;

- w) Va recepționa de la ADR, bunurile formate în cadrul proiectului, prin semnarea facturii contabile și actului de predare – primire în termen de 10 zile de la recepția acestora;
  - x) Să prezinte Raportul Final asupra implementării proiectului, în termen de 19 zile din momentul executării integrale a proiectului. Raportul Final va conține următoarele:
    - Raportul Narativ;
    - Raportul Financiar;
    - Actele de primire-predare.
  - y) Să anexeze la Raportul Financiar toate documentele justificative (inclusiv Actul de verificare reciprocă).
- 4.2.** Persoana responsabilă de conlucrarea cu ADR va îndeplini atribuțiile stabilite în Regulamentul cu privire la activitatea managerului proiectului de dezvoltare regională aprobat prin Ordinul MDRM nr. 36 din 26 aprilie 2012.
- 4.3.** Liderul de proiect este responsabil de organizarea și susținerea Partenerilor în procesul de realizare a sarcinilor ce se impun pentru implementarea Proiectului:
- a) Monitorizează permanent mersul implementării proiectului;
  - b) Asigura durabilitatea proiectului;
  - c) Nu permite comercializarea obiectelor create în rezultatul implementării proiectului timp de cel puțin 15 ani.
  - d) Acordă Partenerilor suportul necesar pentru organizarea și desfășurarea activităților de implementare a Proiectului la nivel local;
  - e) Pune la dispoziția Partenerilor documente și informații referitoare la desfășurarea activităților Proiectului;
  - f) Solicită de la Parteneri informații și date necesare pentru informarea ADR despre mersul activităților de implementare a proiectului.
  - g) Colectează de la Parteneri informații necesare pentru completarea documentației de implementare și a rapoartelor;

V. Dreptul de proprietate asupra bunurilor dobândite din implementarea Proiectului

6.1. Bunurile obținute în urma implementării proiectelor cu finanțare din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională vor fi transmise cu titlu gratuit Liderului de proiect, în corespundere prevederile din Documentul Unic de Program, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. _____ din ____/____.

În cazul în care conform cererii de finanțare, Partenerii urmează să beneficieze de bunuri obținute în urma implementării proiectului, repartizarea bunurilor între Liderul de proiect și partenerii proiectului se va efectua în conformitate cu prevederile contractului de societate civilă încheiat între aceștia, prin semnarea facturii contabile și actului de predare – primire.

6.2. Dreptul de proprietate publică asupra bunului transmis se va constitui în corespundere cu prevederile Legii nr. 523 din 16.07.1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ – teritoriale.

6.3. Din momentul semnării actelor de transmitere Partea care a dobândit dreptul de proprietate asupra bunurilor achiziționate sau create din resursele proiectului este obligată să asigure evidența și integritatea acestor bunuri, precum și exploatarea lor eficientă, exclusiv conform destinației și scopurilor prevăzute de Proiect.

6.4. Liderul de proiect și Partenerii își asumă angajamentul de a întreprinde toate măsurile necesare pentru a asigura integritatea și buna funcționare a infrastructurii create.

VI. Durabilitatea Proiectului

7.1. În scopul asigurării durabilității proiectului pentru perioada post-implementară, urmează elaborarea, de către Liderul de proiect, a planului de durabilitate pentru o perioadă de cel puțin 3 an de la finisarea proiectului. Planul de durabilitate va include activități și termeni concreți. Planul de durabilitate trebuie să includă

activitățile ce vor fi întreprinse atât din partea APL (Lider de proiect și Parteneri), cât și întreprinderile specializate, care va gestiona serviciul după finalizarea proiectului. Este necesar ca Planul de durabilitate să fie aprobat la ședința Consiliului local a Liderului de proiect și a Partenerilor după caz.

7.2. Liderul de proiect și partenerii se angajează să gestioneze responsabil, eficient și durabil produsele obținute din implementarea proiectului, în interesul consumatorilor și a comunității pe care le reprezintă.

7.3. Liderul de proiect și Partenerii sunt responsabili de respectarea legislației ecologice în procesul întreținerii, exploatarei și renovării infrastructurii rutiere renovate în rezultatul implementării proiectului.

VII. Transparență și publicitate

8.1. ADR și Liderul de proiect vor informa publicul larg despre implementarea proiectului utilizând diverse mijloace de popularizare și promovare a acestuia (panouri, anunțuri, publicații în presa periodică locală și națională, interviuri la radio și TV etc.).

8.2. ADR este în drept să solicite plasarea informațiilor despre implementarea proiectului de la Liderul de proiect, în anumite locuri și de un anumit conținut ce ar specifica despre implementarea proiectului sub autoritatea Guvernul RM și a MADRM, din sursele FNDR. Rolul ADR este de administrator principal al procesului de implementare a proiectului.

8.3. Părțile vor acționa transparent, cu diligența și precauția cuvenită pentru a evita conflictele de interese și se obligă să se informeze reciproc, fără întârziere, despre orice situație care ar putea duce la un astfel de conflict.

VIII. Forța majoră

9.1. „Forța majoră”, conform legii și prezentului Contract, reprezintă orice situație excepțională, neprevăzută sau orice eveniment produs independent de voința Părților, care împiedică realizarea conformă a întregului ansamblu de activități, preconizate pentru implementarea proiectului sau îndeplinirea parțială a acestor activități.

9.2. Implementarea proiectului este suspendată pe durata situațiilor de „forță majoră”. „Forța majoră” nu include situațiile de eroare sau neglijență din partea unei Părți și/sau a angajaților unei Părți. În particular, nu pot fi invocate ca „Forță majoră” echipamentele și materialele defectate, lipsa acestora, conflictele de muncă, grevele sau dificultățile financiare.

IX. Răspunderea

10.1. În caz de încălcare de către Liderul de proiect a obligațiilor sale asumate prin prezentul Contract, Co-Finanțatorul (ADR) poate rezilia unilateral Contractul. În acest caz, Liderul de proiect va fi obligat să ramburseze în FNDR, suma primită integral.

10.2. Părțile se angajează să depună toate eforturile pentru a-și îndeplini sarcinile asumate prin prezentul Contract în condiții de legalitate și loialitate reciprocă, acționând cu bună credință în interes public. Controversele dintre Părți privind interpretarea, aplicarea și/sau executarea prezentului Contract vor fi soluționate prin negocieri directe și mediere.

10.3 Dacă toate divergențele apărute privind executarea prezentului Contract nu vor fi soluționate benevol, se vor soluționa de către instanța de judecată, conform legislației în vigoare.

X. Prevederi finale

11.1. Prezentul Contract intră în vigoare în ziua imediat următoare după semnarea lui de către toate Părțile semnatare și este valabil până la încheierea în ansamblu a activităților de implementare a Proiectului în

condițiile prezentului Contract și planului de implementare al proiectului, prezentarea rapoartelor și semnarea actelor necesare. ADR va informa celelalte Părți despre finalizarea procesului de implementare a Proiectului și încetarea prezentului Contract.

11.2. Orice modificare sau completare la prezentul Contract poate fi efectuată doar prin contracte adiționale în scris semnate cu participarea tuturor Părților. Clauzele contractului ce vor veni în conflict cu modificările intervenite în legislația aplicabilă raporturilor dintre Părți își încetează efectul în virtutea legii la data intrării în vigoare a noilor norme legale.

11.3. Contract este încheiat în **3 (trei)** exemplare originale în limba de stat, câte unul pentru fiecare Parte și pentru MADRM un exemplar.

11.4. Dacă Părțile nu convin altfel, toate comunicările din cadrul Contract vor fi efectuate în limba de stat.

XI. Lista anexelor

12.1 Părțile au convenit asupra următoarelor anexe care au fost incluse ca Anexă la contract:

Anexa 1: Cererea de finanțare

Anexa 2: Planul de implementare a proiectului

Anexa 3: Indicatorii de monitorizare a proiectului

Anexa 4. Matricea cadrul logic

XII. Rechizite și semnături

Agenția de Dezvoltare Regională,

Adresa:

Banca:

cod IBAN:

Cod fiscal:

tel/fax:

e-mail:

Director ADR Sud

_____ **Nume Prenume**

Lider de proiect :

Adresa:

Banca:

IBAN:

Cod fiscal:

tel/fax:

e-mail:

Primarul/Președintele Raionului

_____ **Nume Prenume**

Anexa nr. 1
la Contractul de finanțare

Denumirea proiectului: _____

Cheltuieli	Costuri	din care		%		
		FNDR	primaria Hîrtop	FNDR	primaria Hîrtop	Total
1. Lucrări de construcție						
2. Servicii						
3. Activități de informare						
TOTAL						

Agenția de Dezvoltare Regională _____

Primăria/Consiliul Raional _____